

Samverkan för bättre arbetsmiljö

– skyddsombudens arbete och erfarenheter

Rapport skriven av
Sten Gellerstedt, Löne- och välfärdsenheten

Samverkan för bättre arbetsmiljö
– skyddsombudens arbete och erfarenheter

© Landsorganisationen i Sverige 2007

Producerad av Bilda Idé

Text: Sten Gellerstedt

Tryck: Danagårds Grafiska, Ödeshög

1 000 ex. 1207

ISBN 91-566-2416-6

Förord

LO har med stöd av Statistiska centralbyrån, SCB, gjort två undersökningar av skyddsombudens erfarenheter. I del 1 redovisas de regionala skyddsombudens erfarenheter. I del 2 redovisas erfarenheter från huvudskyddsombud, skyddsombud och ensam-skyddsombud. Liknande undersökningar har gjorts av LO och LOs fackförbund sedan 1970-talet.

Vissa frågeställningar är lika i de båda undersökningarna, t ex om vilka arbetsmiljöproblem som är viktiga och vilken arbetsmiljöutbildning man har och önskar. De regionala skyddsombudens frågeformulär präglas av att det uppdraget sker i ett stort antal små arbetsplatser.

Undersökningen om de regionala skyddsombuden utformades i samarbete med LOs förbundsgemensamma grupp för de regionala skyddsombudens verksamhet. Undersökningen av de övriga skyddsombudens erfarenheter utformades i samarbete med representanter från LOs Miljö- och arbetslivsutskott (MOA). Alf Andersson med medarbetare på SCB bidrog med metod och utveckling av frågor samt har sammanställt och delvis kommenterat svaren på enkäterna. Ann-Christin Nero på LO har utvecklat text och figurer. Christina Järnstedt på LO har intervjuats och kommenterat de regionala skyddsombudens svar.

STOCKHOLM NOVEMBER 2007
STEN GELLERSTEDT

Innehållsförteckning

Sammanfattning

Regionala skyddsombud 6

Huvudskyddsombud, skyddsombud, ensamskyddsombud7

Inledning 9

1. De regionala skyddsombudens arbete10

Bakgrund10

Resultat RSO – med kommentarer 13

Diskussion och slutsatser34

2. Skyddsombudens arbete och erfarenheter – HSO, SO och ESO37

Metod37

Resultat 40

Diskussion 61

Referenser67

Bilaga 1

De regionala skyddsombudens arbete och erfarenheter
– enkätsvar uppdelat på fackförbund 69

Bilaga 2

Skyddsombudens (HSO, SO och ESO) arbete och erfarenheter
– enkätsvar uppdelat på fackförbund97

Sammanfattning

Regionala skyddsombud

Alla parter positiva till de regionala skyddsombudens arbete

De 535 svaren på LOs frågeformulär till regionala skyddsombud (RSO) i maj 2006 anger att arbetstagare, arbetsgivare och Arbetsmiljöverket är mycket positiva till RSOs arbete. En stor majoritet av arbetsgivarna (85 %) anses värdera RSOs arbete "Ja, i hög grad" eller "Ja, i viss mån" positivt. Av de arbetsgivare som vid RSOs första besök var ointresserade eller negativa blev de flesta mer positiva vid de återkommande besöken. Denna positiva syn på de regionala skyddsombuden bekräftar vad som kommit fram i flera tidigare studier.

Orsakerna till denna positiva attityd från arbetsgivarna kan vara RSOs samarbetsinriktade syn. RSO anger som särskilt viktigt att förmå skyddsombud och arbetsledare att utbilda sig samt att få företagen att se och lösa sina arbetsmiljöproblem. RSO uppfattar sig som den som aktiverar genom utbildning, rådgivning, problemlösning och information. De företräder anställda i små företag som många gånger själva inte vill riskera att komma på kant med sin arbetsgivare.

Utbildning och problem i arbetsmiljön

De kunskaper RSO har kan ha betydelse för ett litet företags förmåga att klara personalens hälsa och ekonomin. RSO vill främst ha utbildning som rör sociala och psykologiska problem på arbetet, t ex arbetsorganisation och konflikthantering. Många anställda har idag en större tidspress på sig än tidigare och en del arbetsuppgifter släpar alltid efter. Hög arbetstakt, mycket att göra och för lite personal är problem i många små företag. På mindre väl organiserade företag kan detta ge stora spänningar. Ett RSO som kan arbetsorganisation och konflikthantering är då till stor nytta. RSO anger att de flesta små företag inte arbetar systematiskt med dessa frågor.

Samverkan mellan RSO och Arbetsmiljöverket brister fortfarande. Och så har det varit, förutom under de år Yrkesinspektionsnämnderna fanns. Samverkan mellan RSO och polisen finns men verkar ha stora brister, förutom möjligen inom transportsektorn.

RSO når små företag

Det är väl känt att det är svårt att nå små företag i frågor som rör arbetsmiljö. I många fall är de regionala skyddsombuden de enda bärarna till dessa av kunskap om arbetsmiljö. RSO täcker ungefär 90 procent av de små företagen med anställd personal och besöker dem betydligt oftare än vad Arbetsmiljöverket gör. Men inte heller RSO hinner göra allt som behövs, främst inom Bygg- och Servicesektorn behövs mer resurser. Under 2005 gjorde RSO inom LO, TCO och SACO drygt 60 000 besök i små företag. Men 2005 var antalet årsarbeten utförda av RSO 18 procent lägre än 1995. Under samma tidsperiod ökade antalet små företag som RSO ska bevaka från 180 000 till 270 000.

Den här undersökningen bygger på de regionala skyddsombudens egna svar. De uppfattar sig som den som vågar ställa krav och aktivera arbetsgivare och löntagare i små företag, så att dessa tar tag i sina problem. Stor samstämmighet råder bland de regionala skyddsombuden om att de har medverkat till att förbättra arbetsmiljön.

Huvudskyddsombud, skyddsombud och ensamskyddsombud

Den samverkan mellan löntagare, arbetsgivare och myndigheter som växte fram under 1900-talet är en del av demokratin i samhället. Där ingår bland annat skyddsombuden och Arbetsmiljölagen. Målet är att via en jämlik dialog finna lösningar som alla parter kan leva med. Denna undersökning visar att skyddsombudens samverkan med arbetsgivare och myndigheter har brister. Liknande brister sågs även i tidigare undersökningar från 1980 och 1996. En trend är att det 2006 finns ett mer strukturerat sätt att arbeta med problem i arbetsmiljön än tidigare. Skyddsombuden verkar dock ofta komma med väl sent i planeringen inför förändringar på arbetsstället.

LO skickade i samarbete med SCB i maj 2006 ut frågor till skyddsombud om deras erfarenheter att via samverkan med arbetsgivaren och myndigheter företräda löntagarna. Svarade gjorde 717 huvudskyddsombud och 1640 vanliga skyddsombud och ensamskyddsombud.

Lite överraskande anger skyddsombuden att tunga lyft och fysiskt tungt arbete är de största problemen i arbetsmiljön. För hög arbetstakt och för lite personal anges också som allmänt förekommande.

Skyddsombuden behövs och är uppskattade. De allra flesta (83 %) känner ett bra stöd från medlemmarna, drygt hälften anser att arbetsgivaren stöder dem, men fem procent känner sig motarbetade. Enbart vart tredje skyddsombud kan ta den tid som behövs för uppdraget, vart femte klarar bara det viktigaste. Där deltid, tillfälliga anställningar eller inhyrd personal finns uppger vart femte skyddsombud att detta försvårar deras arbete. Men uppenbarligen finns många arbetsplatser där de med deltid etc kan träffa skyddsombudet och deras erfarenheter bör spridas.

År 2006 gick det 22 LO-medlemmar på ett skyddsombud, vilket är en hög nivå. Trots detta behövs fortfarande 100 000 nya skyddsombud, främst på små arbetsställen. Trenden är emellertid att skyddsombuden blir färre. Där det finns fler skyddsombud går det att rekrytera nya när någon lämnar sin post. På tillfälliga arbetsställen där arbetsgivaren arbetar på uppdrag och på små arbetsplatser är det svårast att få skyddsombud. LO-förbundens medlemmar är till 48 procent kvinnor, men enbart 36 procent av skyddsombuden är kvinnor. Orsaker kan vara att kvinnor mer än män har arbetsuppgifter som de inte kan gå ifrån, arbetar deltid och har otryggare anställningar samt tar större ansvar för barnen. Trenden är dock att andelen kvinnliga skyddsombud ökar.

Utbildning

En nyhet är att så många som tre av fyra skyddsombud vill ha utbildning i sociala och psykologiska frågor. Enligt företrädare från LOs förbund kan en orsak vara att dagens höga intensitet i arbetet kräver mer kunskap om sociala frågor.

Drygt 40 procent av skyddsombuden anger att deras närmaste chef har utbildning i arbetsmiljö, lika många svarar att de inte vet. Knappt 40 procent av skyddsombuden har inte fått någon egen utbildning i arbetsmiljö de senaste 12 månaderna. Det finns ett stort behov att ha utbildningen gemensamt med arbetsledningen.

Samverkan

Två av tre vanliga skyddsombud och huvudskyddsombud, men bara 40 procent av

ensamskyddsombuden, anger att det finns arbetsmiljö-/samverkansavtal på arbetsplatsen. Dess vanligaste innehåll är policy och rutiner för arbetsmiljöarbetet, därnäst kommer företagshälsovård och rehabilitering. Vart fjärde skyddsombud vet dock inte vad avtalet omfattar och lika många vet inte om de finns. Här behövs åtgärder, till exempel mer handledare i förhandling om arbetsmiljö och en fördjupad diskussion bland LO-förbunden kring avtal på arbetsmiljöområdet.

Skyddskommitté eller motsvarande finns i betydligt större omfattning år 2006 (70 %) än 1996 (57 %) och 1980 (47 %). Vart tredje skyddsombud inom Byggsektorn och vart fjärde i de andra sektorerna har emellertid inga återkommande möten med arbetsledningen om arbetsmiljön.

Hänvändelseordningen i 6 kap 6a § i Arbetsmiljölagen åberopas mycket sparsamt av skyddsombuden och verkar fylla sitt syfte. Efter en hänvisning till 6.6a lämnade tre av fyra arbetsgivare ett snabbt besked om åtgärd. I hälften av de fall där arbetsgivaren inte lämnade besked vände sig skyddsombudet till Arbetsmiljöverket, som i de flesta fall stödde skyddsombudet. Bland ensamskyddsombuden är det betydligt färre som vänder sig till Arbetsmiljöverket.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Två av tre skyddsombud svarar att det finns ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen och nästan lika många att de också har en handlingsplan. Det är en god förbättring jämfört med 1996 då 11 procent färre svarade att det fanns en plan. Två av tre anger att planen är gjord tillsammans med skyddsombudet och att den omfattar de åtgärder som behövs. Inför större förändringar medverkar enbart 56 procent av vanliga – och huvudskyddsombud och 24 procent av ensamskyddsombuden i konsekvensbedömningar.

Inledning

Denna rapport redovisar resultaten av skyddsombudens erfarenheter och arbete. Del 1 behandlar regionala skyddsombud (RSO) och del 2 behandlar övriga skyddsombud. Syftet är att LO och fackförbunden ska få underlag för att bättre kunna stötta skyddsombuden och deras verksamhet.

Metod

Frågeformulär skickades i maj 2006 från SCB till hälften av de 1530 regionala skyddsombuden och till 5 procent av de 65 000 övriga skyddsombuden inom LO-sektorn. I slutet av maj påmindes de som ännu inte hade svarat. Svar som kom in efter midsommar togs inte med i undersökningen. Några som fick frågeformulären meddelade SCB eller LO att de inte är skyddsombud. En del av dessa har inte kunnat registreras som ej skyddsombud (enkäterna är anonyma) och istället räknats som ej svarande. De som hört av sig och sagt att de nyss blivit skyddsombud har uppmanats att svara på de frågor de kan besvara.

Frågor i undersökningen togs delvis från tidigare undersökningar gjorda av Arbetslivsinstitutet (Frick m fl 1996), Byggnads, LO och Metall. Tillsammans med representanter från LOs förbund bearbetades dessa, men även nya frågor gjordes. Alf Andersson vid SCB hjälpte till med formuleringar av frågorna.

Vid redovisningen av svaren har fackförbunden delats i tre sektorer:

Bygg: Byggnadsarbetareförbundet, Elektrikerförbundet, Fastighetsanställdas förbund (har RSO i både bygg- och servicesektorn) och Målareförbundet.

Industri: Grafiska fackförbundet, IF Metall, Livsmedelsarbetareförbundet, Skogs- och Träfacket och Pappers (Pappers ingår ej i Del 1 eftersom de inte har RSO).

Service: Handelsanställdas förbund, Hotell och Restaurang facket (HRF), Kommunalarbetareförbundet, Musikerförbundet, SEKO (RSO finns inom Väg & Ban och hör egentligen till byggsektorn) och Transportarbetareförbundet.

I Bilaga 1 och 2 redovisas svaren uppdelade på samtliga fackförbund.

1. De regionala skyddsombudens arbete

Bakgrund

"Utvecklingen under 90-talet har på flera sätt försvagat det lokala skyddsarbetet och skyddsombudens ställning, särskilt på mindre företag. Härtill bidrar bland annat ökningen av outsourcing och tidsbegränsad anställning. Under 90-talet har dessutom antalet småföretag (under 50 anställda) vuxit med cirka 20 procent. Detta har ökat behovet av insatser från regionala skyddsombud". (Ur regeringens plan 2004 för ökad hälsa i arbetslivet).

Mot bakgrund denna fick LO i uppdrag av fackförbunden att fråga de regionala skyddsombuden om deras arbete och erfarenheter. De regionala skyddsombudens verksamhet har belysts tidigare och i kapitlet "Diskussion och slutsatser" finns ett antal studier nämnda.

De regionala skyddsombudens främsta uppgifter är att (LOs handledning 2001):

- aktivera arbetstagare och arbetsgivare i små företag så att de planerar, leder och genomför arbetet så att det utförs på ett sunt och säkert sätt,
- övervaka skyddet mot olycksfall och ohälsa samt delta i planeringen av förändringar i verksamheten,
- verka för att arbetsgivaren är medveten om sitt ansvar och sina skyldigheter,
- stödja det lokala skyddsombudet,
- verka för att det utses lokala skyddsombud,
- medverka vid utbildning av lokala skyddsombud och arbetsledare.

A. Omfattningen av de regionala skyddsombudens arbete 1995 och 2005

År	LO		TCO		SACO		Summa	
	1995	2005	1995	2005	1995	2005	1995	2005
Antal RSO	1 400	1 509	100	500	20	100	1 520	2 109
Antal årsarbeten	310	220	35,4	59	?	4	346	283
Antal arbetsställen	150 567	193 000	29 287	85 000	2 189	2 000	182 043	280 000
Antal anställda	680 071	615 000	-	-	-	-	-	-
Antal besök RSO	61 192	54 282	2 785	6 314	-	-	63 977	60 596

Källa: Arbetslivsinstitutet Dnr 299/96, Arbetsmiljöverket 2006-11-08

LOs siffror: Slutredovisning och rekvisition av resterande medel för regionala skyddsombudsverksamheter 2005. LO 2006-03-20, Dnr. 2005 00 61

År 2005 fanns 2 100 regionala skyddsombud som gjorde 61 000 besök bland 273 000 små självständiga företag med anställda, vilket tog i anspråk 283 årsarbeten, se tabell A. Antalet årsarbeten utförda av RSO är 18 procent lägre 2005 i jämförelse med 1995. Antalet ombud har däremot ökat sedan 1995, främst inom TCO och SACO. Det

innebär att uppdraget som RSO år 2005 omfattade mindre tid per person än 1995. Under åren 1995 till 2005 har antalet självständiga små företag med anställda ökat från 180 000 till 270 000. Denna mycket stora ökning av antalet små företag sker samtidigt som antal årsarbeten som RSO minskar.

Historisk bakgrund

Rätten för arbetstagare att utse skyddsombud infördes i Svensk lag 1912. Dessa skulle företräda arbetstagarna men även bevaka statens intresse av bättre hälsa i arbetet och i viss mån hjälpa arbetsgivaren. Det var emellertid svårt att rekrytera skyddsombud. Flera utredningar fann att det var särskilt svårt att utse skyddsombud på små och rörliga arbetsplatser, bl a inom byggnads- och skogsarbete. Här fanns en stor rädsla för att inte få nytt arbete om man ställde krav på arbetsgivaren, eftersom anställningarna var tillfälliga och korta.

1949 infördes i lagen att byggnads- och skogsarbetare fick rätt att utse regionala skyddsombud med ansvar för de mindre företagens arbetarskydd (Prop. 1948:298, s. 223). Samtidigt fick arbetstagare rätt att utse skyddsombud på varje arbetsplats med mer än fem anställda och att en skyddskommitté för samråd mellan parterna måste inrättas på företag med mer än 50 anställda. År 1964 fick alla offentligt anställda rätten att utse skyddsombud. Tidigare hade enbart offentligt anställda i verkstäder och industri haft denna möjlighet. Systemet med regionala skyddsombud utvidgades 1974 till hela arbetsmarknaden.

RSO i världen

Regionala skyddsombud finns även i följande länder (Källa Frick K., 2007, Järnstedt C., 2007):

I **Norge** utser fackförbund inom bygg och anläggning sedan länge RSO för arbetsplatser utan lokalt skyddsombud. Fackförbundet ersätts för dess kostnader och verksamheten anses fungera väl. I **Finland** saknas ännu RSO, men Finska LO m fl har inför valet 2007 lagt förslag om att inrätta RSO ungefär enligt svensk modell.

Företagen i **Italien** med färre än 16 anställda kan gå ihop om ett "territoriellt" skyddsombud. Detta regleras i avtal vilket innebär att RSO förekommer mest i norra Italien där fackförbunden är starka. Verksamhet betalas utifrån företagets storlek. I **Spanien** finns RSO i bl a Navarra, Asturien och Katalonien. Dessa har tillträde till små företag och har samma rättigheter som övriga skyddsombud. De är vägleda av partsgemensamma kommittéer. Syftet är att stötta små företag med bristande rutiner och kunskaper om en god arbetsmiljö. Verksamheten finansieras av Arbetarskydds/skadeersättningsfonder.

I **Storbritannien** pågår försök med fackliga regionala rådgivare i arbetsmiljö för små företag inom flera branscher. Denna verksamhet motsvarar i stort svensk RSO-verksamhet och är finansierad av Brittiska Arbetsmiljöverket. Rådgivarna har begränsade rättigheter, t ex kan företag vägra RSO tillträde. En utvärdering visar att verksamheten är omfattande, kostnadseffektiv och fungerar bra. I delstaten New South Wales i Australien har gruvfacken sedan länge rätt att utse RSO för mindre gruvor. Verksamhet får full ersättning och anses fungera bra. I delstaten Victoria utreds om att införa RSO i fler branscher. Motivet är att det behövs bättre stöd till små företag.

Sydafrikanska Lantarbetareförbundet har börjat utse och utbilda egna RSO med hjälp från Svenska Kommunalarbetareförbundet.

Metod RSO

Urval och svarsfrekvens

Från fackförbundens register valdes slumpmässigt ut 802 regionala skyddsombud (RSO) för att svara på frågorna, se tabell b. Av dessa svarade 68 stycken att de inte var RSO. Från de återstående 734 finns 535 giltiga svar, dvs 73 procent svarade, se tabell B.

TVå personer angav inte i formuläret att de är RSO och tre personer svarade att de inte är RSO. Dessa fem svarade ändå på alla frågor och har därför räknats in gruppen svarande.

B. Antal RSO i varje sektor, urval och svarande på frågeformuläret

Sektor	Antal RSO	Urval RSO	Ej RSO	Svarande	Procent svar från RSO
Bygg	318	176	4	124	72,0
Industri	544	257	17	179	74,5
Service	669	369	47	232	72,0
HELA LO	1 531	802	68	535	72,9

För att rätt beräkna svaret för alla RSO inom LOs förbund HELA LO (obs ej för sektorerna) har varje RSOs svar getts en vikt (multiplicerats med en siffra) utifrån antalet RSO i sitt förbund och det totala antalet RSO. Svar från förbund med många RSO får därmed en högre vikt än svar från förbund med få RSO. Detta ger en sannare beskrivning av verkligheten än att ge alla svar samma vikt. Eftersom andelen RSO varierar mycket mellan förbunden är det rättvisare att vikta efter detta än efter förbundets storlek.

I Bilaga 1, där svaren från RSO är fördelade på förbund, framgår att några RSO inom Handelsanställdas förbund missuppfattat fråga 3 om uppdragets omfattning och angett för mycket tid. I huvudsak ger svaren på denna fråga en korrekt bild.

Intervju

Christina Järnstedt, LO, har intervjuats och även skriftligt fått kommentera varje grupp av frågor samt gett bidrag till de inledande kapitlen. Christina Järnstedt är ordförande för LOs förbundsgemensamma grupp för regionala skyddsombud och ansvarig för RSO-verksamheten på LO. Hon har sina rötter i Hotell och Restaurang Facket (HRF) och var där länge regionalt skyddsombud.

Resultat RSO – med kommentarer

De regionala skyddsombudens svar presenteras i en tabell med text under som beskriver innehållet i tabellen. Inom parentes redovisas vissa svar från fackförbunden utifrån bilaga 1. Varje avsnitt avslutas med en kommentar.

Frågorna är numrerade i den ordning de kommer i frågeformuläret.

Kön, ålder och uppdragets omfattning

1. Kön och ålder på de regionala skyddsombuden

Sektor	Kön		Ålder				Medelålder
	Män	Kvinnor	20-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +	
Bygg	96,1	3,9	8,5	26,3	45,0	20,2	52,0
Service	58,2	41,8	13,4	28,3	39,7	18,6	50,8
Industri	91,6	8,4	17,9	31,2	37,2	13,7	49,4
Hela LO	77,9	22,1	14,0	28,9	39,9	17,2	50,5

Inom Bygg och Industri är nästan alla RSO manliga, inom Service är drygt 40 procent kvinnliga (inom Kommunal 51 %, se Bilaga 1). Inom Byggsektorn finns flest äldre RSO, därefter inom Service (Byggnads har högst medelålder på 54 år och Livs lägst på 45 år, se Bilaga 1). Men även i industrin är vartannat RSO äldre än 50 år. Andelen RSO under 40 år är 8 procent inom Byggsektorn och 18 procent i Industrin.

2. Hur många år har du varit regionalt skyddsombud?

Sektor	Mindre än 2 år	Minst 2 men mindre än 5 år	Minst 5 men mindre än 10 år	10 år eller mer
Bygg	19,1	20,2	25,5	35,3
Service	18,7	30,7	27,3	23,2
Industri	19,4	25,6	26,6	28,4
Hela LO	19,0	26,7	26,7	27,6

Av tabell 2 framgår att drygt var fjärde varit RSO i 10 år eller längre. Byggsektorn har störst andel av dem som varit RSO längst (i Handels har dock 54 % varit RSO i mer än 10 år, se bilaga 1). I alla sektorer har knappt var femte haft sitt uppdrag kortare än 2 år.

KOMMENTAR: Uppdraget som RSO har mycket olika förutsättningar och omfattning beroende på var man arbetar. Omfattningen av RSO-uppdraget avgörs av lokal facklig organisation utifrån antalet medlemmar på små företag, risker i arbetsmiljön och geografisk spridning av arbetsplatserna samt efter hur stort statsbidraget är. Inom alla förbund är behovet av RSO större än vad ekonomin medger. Utöver statens bidrag använder förbunden egna medel. Inom industrin är vanligt att fackavdelningen utser ett huvudskyddsombud till RSO och förhandlar om ledighet för uppdraget. Inom Byggsektorn inklusive SEKO Väg & Ban och Handels ingår RSO oftast som en del i tjänsten som ombudsman. En orsak till detta är att byggbranschen har tillfälliga och rörliga arbetsplatser. Inom Handels område är omsättningen stor på både personal och de små företagen samt att det är svårt att få loss HSO för uppdrag som RSO. Detta gör det rationellare att utse ombudsmän som RSO. Inom Transport är alla RSO förtroendevalda på tre år och anställda. Alla RSO inom LOs förbund har en mandatperiod på tre år. Inom bl a Kommunal, HRF och Fastighets finns både utsedda RSO och ombudsmän som är RSO.

I tabell 1b i Bilaga 1 kan man se att Byggnads, Transport och Målarna har en stor andel äldre RSO och samtidigt få under 40 år. Livs har de yngsta RSO. En slutsats är att ju fler dagar per år uppdraget omfattar, desto lägre är omsättningen på RSO.

Största arbetsmiljöproblemen

4. Vilka är de tre största arbetsmiljöproblemen på de arbetsplatser du har att bevaka?

	Bygg	Service	Industri
Tunga lyft, fysiskt arbete	41,6	28,2	21,6
Påfrestande och/eller ensidiga arbetsställningar	31,7	12,7	21,8
Korta upprepade arbetsmoment, ensidiga rörelser	15,5	10,7	11,7
För hög arbetstakt, för mycket att göra, för lite personal	33,8	39,9	32,8
Dålig arbetsorganisation	31,8	37,0	22,6
"Stressigt" allmänt, psykiskt påfrestande	32,1	26,2	14,8
Mycket övertid	0,9	3,7	3,1
Mobbing, trakasserier, dåliga kamratrelationer	1,8	9,9	2,4
Buller, vibrationer	25,3	15,1	27,8
Svetsrök, gaser, kemiska risker	3,1	1,2	28,3
Värme, kyla, drag	4,3	5,5	10,2
Otrygga anställningsförhållanden	5,8	26,7	7,7
Olycksfallsrisker, allmänt	22,3	6,8	11,5
Inget fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)	41,7	50,7	67,1
Bristande arbetsanpassning och rehabilitering	10,1	21,9	21,9
Annat problem	8,4	11,2	1,7

Detta är RSOs uppfattning om vilka tre problem som är störst på de arbetsplatser de har i sitt ansvarsområde. Brist på systematiskt arbetsmiljöarbete är det vanligaste problemet i alla sektorer (91 % i Skogs & Trä anger detta). "För hög arbetstakt, för mycket att göra, för lite personal" är också ett gemensamt problem inom alla sektorer (av Fastighets RSO anger 74 % detta).

De olika sektorerna har sina typiska problem. Inom Byggsektorn är det fysiskt tungt arbete och olycksfallsrisker. Inom Service betonas bl a dålig arbetsorganisation och otrygga anställningar (HRF 61 %) och i Industrisektorn svetsrök, gaser och kemikalier.

Utbildning

7. Utbildningsönskemål inom olika områden

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Psykosocial arbetsmiljö	73,7	85,9	80,9	81,7
Kris- och konflikthantering	75,6	79,6	75,2	77,3
Arbetsanpassning och rehabilitering	76,8	75,9	74,1	75,4
Arbetsorganisation	70,0	77,5	70,7	73,5
Hot, våld, sexuella trakasserier	61,9	76,1	69,1	70,8
Jämställdhet och diskriminering	57,3	71,5	69,1	67,9
Branschanpassad utbildning i arbetsmiljö	61,3	72,4	71,2	69,7
Funktionsutbildning för RSO	51,4	69,5	60,6	62,7
Belastningsergonomi	70,1	66,4	72,3	69,3
Buller, vibrationer, belysning eller ventilation	64,3	63,8	67,1	67,1
Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter	65,1	60,4	57,6	60,3
Kemiska hälsorisker	64,3	59,6	71,4	64,9
Grundkurs i bättre arbetsmiljö	28,8	42,1	21,5	32,1
Allmän facklig utbildning	25,6	30,5	31,3	29,8

RSO har mycket olika önskemål om utbildning. Behov av utbildning i Psykosocial arbetsmiljö är stort i alla sektorer, särskilt inom Service och Industri. Kris- och konflikthantering ligger också högt, liksom arbetsanpassning och rehabilitering. Kunskaper i arbetsorganisation och om hot, våld och sexuella trakasserier är särskilt aktuellt inom Servicesektorn. Minst behov finns av allmänfacklig utbildning (dock ej i Grafikerna där 51 % och i Kommunal där 49 % anger detta).

8. Har du en utbildningsplan för uppdraget som regionalt skyddsombud?

	Ja, och den följs	Ja, men den följs inte	Nej
Bygg	32,3	8,3	59,4
Service	31,1	2,2	66,7
Industri	26,3	4,4	69,3
Hela LO	29,6	4,3	66,1

Runt 30 procent av RSO har en utbildningsplan som följs. Ytterligare 2-8 procent har en plan, men som inte följs. Återstoden, 60-70 procent saknar utbildningsplan.

17. Hur många skyddsombud inom ditt RSO-område behöver grundläggande utbildning i arbetsmiljö?

	Inga	Högst 10	11–20	Mer än 20
Bygg	5,4	46,2	23,7	24,7
Service	8,0	47,9	19,7	24,4
Industri	6,8	45,3	25,8	22,2
Hela LO	7,0	46,6	22,8	23,6

Endast sju procent av RSO svarar att de inom sitt område inte har något skyddsombud som behöver grundläggande arbetsmiljöutbildning. Knappt hälften av RSO (22,8 + 23,6 = 46,4) anger att det finns 11 eller fler skyddsombud som behöver grundläggande utbildning.

KOMMENTAR: Bilaga 1 är en grund för diskussioner i förbundet, i LO och LO-distrikten angående vilka utbildningar som behövs och deras innehåll, samordning och finansiering. En stor efterfrågan finns hos RSO av utbildningar i maktfrågor (t ex arbetsorganisation) och andra sociala frågor (t ex konflikthantering). Både inom och mellan förbunden verkar behövas ett utbyte av erfarenheter om utbildningsplaner för RSO. En annan slutsats är att det finns ett stort behov av grundläggande utbildning i arbetsmiljö för skyddsombud på de arbetsplatser där RSO verkar.

Besök på arbetsplatserna

9. Hur informeras vanligen en arbetsgivare att du är RSO på deras arbetsplats (ange högst 2 svar)?

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Via brev	70,9	74,6	59,2	66,3
Via telefon	14,8	22,3	32,6	24,4
Via tecknande av avtal	18,7	19,0	24,3	20,8
Via e-post	1,5	5,4	5,0	4,4
Via arbetsgivarens branschorganisation	21,1	6,7	0,9	7,6

Brev är det klart vanligaste sättet att meddela arbetsgivaren vem som är RSO. Det kan även ske när avtal tecknas, per telefon eller - inom Byggsektorn – genom arbetsgivarens branschorganisation.

3. Hur många dagar på ett år omfattar ditt uppdrag som regionalt skyddsombud?

	Högst 14 dagar	15-24 dagar	25-50 dagar	Över 50 dar, under halvtid	Halvtid	Över halvtid, under heltid	Heltid
Bygg	20,2	13,1	20,1	25,7	11,6	3,4	6,0
Service	35,3	15,0	17,8	13,7	5,6	3,2	9,5
Industri	27,3	26,4	24,8	9,9	6,0	4,4	1,3
Hela LO	29,3	18,6	20,7	14,8	7,0	3,7	5,9

Två av tre har sitt RSO-uppdrag kortare tid än 50 dagar per år. Mellan 20 och 35 procent har sitt RSO-uppdrag högst 14 dagar per år. Inom Byggsektorn (förutom Elektrikerna) är det vanligast att vara RSO under en längre tid per år. Inom Industri är det vanligare att man är RSO under en kortare tid (Elektrikerna, Kommunal och Grafikerna har minsta antal dagar per RSO och år).

10. Hur många arbetsplatser har du att bevaka?

	Högst 24	25-49	50-74	75-149	150 eller mer	Vet inte
Bygg	9,7	14,7	13,7	13,1	38,9	9,8
Service	29,1	11,9	7,2	7,2	35,9	8,7
Industri	29,7	30,4	19,6	13,6	6,4	0,5
Hela LO	25,3	19,1	13,0	10,7	26,0	6,0

Antalet arbetsplatser som ett RSO har att bevaka varierar mycket, och det är stora skillnader mellan sektorerna. RSO inom Byggsektorn och Service har oftast fler arbetsplatser än RSO inom Industrin (90 % av RSO inom Handels och Transport har över 150 arbetsplatser, Kommunal och Grafikerna har lägst antal arbetsplatser per RSO). I Byggsektorn och Service finns nästan 10 procent som inte vet hur många arbetsplatser de har ansvar för.

Se fråga 3 för att få en uppfattning om hur lång tid RSO har per arbetsplats. Inom Byggsektorn är det vanligare att RSO arbetar fler dagar per år än inom Industri.

11. Hur många av dessa besöker du minst en gång per år?

	En liten del, en av tio	En av fyra	Hälften	Tre av fyra	Alla, nästan alla	Vet inte
Bygg	29,6	19,3	26,9	5,6	8,1	10,5
Service	23,1	23,9	23,1	2,3	15,2	12,5
Industri	6,6	7,1	10,4	9,6	64,7	1,6
Hela LO	18,5	16,9	19,3	5,6	31,6	8,1

13. Hur många av arbetsplatserna besöker du mer än en gång per år (återbesök)?

Bygg	45,1	23,2	14,3	4,2	4,1	9,1
Service	56,6	19,4	8,5	1,6	2,1	11,8
Industri	52,3	15,9	8,5	4,5	13,9	4,9
Hela LO	52,7	19,0	9,7	3,2	6,7	8,8

Industrins RSO besöker sina arbetsplatser oftare än RSO inom Byggsektorn och Service. 65 procent av RSO inom Industrin besöker alla eller nästan alla arbetsplatser minst en gång per år. Inom Service är motsvarande andel 15 procent och inom Byggsektorn åtta procent (Elektrikerna och Transport har störst andel arbetsplatser som inte besöks).

Hälften av RSO gör återbesök endast vid en liten del av de arbetsplatser man besökt tidigare. Att göra återbesök är vanligast inom Industrin. Det är betydligt mer än i de andra sektorerna. Även om man ser till andelen som har återbesökt minst hälften av de tidigare besökta arbetsplatserna är detta vanligast inom Industri (27 %). Därefter kommer Byggsektorn (22 %), inom Servicesektorn är det mindre vanligt (12 %).

6. Hur bedömer du i allmänhet arbetsmiljöarbetet på de arbetsplatser där du är regionalt skyddsombud? (Ange endast ett alternativ)

	Aktiv ledning, aktiva anställda	Passiv ledning, aktiva anställda	Aktiv ledning, passiva anställda	Passiv ledning, passiva anställda
Bygg	8,9	35,8	0,7	54,7
Service	11,5	22,6	6,2	59,7
Industri	12,1	30,9	8,4	48,6
Hela LO	11,2	28,4	5,8	54,6

Det vanligaste svaret är att såväl ledning som anställda är passiva i arbetsmiljöfrågor (Transport 75 % och HRF 71 %). Det minst vanliga är att ledningen är aktiv och de anställda passiva (Grafiska 13 %, Kommunal 11 %). Runt vart tionde RSO i alla sektorerna anger att båda parter är aktiva (Kommunal, Byggnads och IF Metall drygt 15 %). Passiv ledning men aktiva anställda finns främst inom Byggsektorn (Elektrikerna 43 %) och inom Industrin (Skogs & Trä 44 %).

12. Vanligaste skälen till vilka arbetsplatser du har besökt det senaste året
(flera alternativ får anges).

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Din egen bedömning och planering	82,3	68,2	92,4	79,7
Begäran av medlem/facklig representant	76,1	72,1	53,4	66,3
Olycksfall eller annan akut händelse	30,8	22,8	33,9	28,4
Begäran av arbetsgivare	9,3	31,2	21,0	23,1
Annan anledning	11,4	11,0	11,5	11,3

Det vanligaste skälet till ett besök på en industri- eller byggarbetsplats är främst RSOs egen bedömning och planering (inom HRF enbart 44%). Inom Byggsektorn och Service är det också vanligt att en medlem eller en facklig representant på arbetsplatsen begär ett besök (Transport 94 %, Handels 83 %, Fastighets 83 %). I Service anger 31 procent av RSO att begäran kommer från arbetsgivare (Transport 69 %, Kommunal 38 %), medan olycksfall och akuta händelser är vanligare skäl till besök inom Industri och Byggsektorn.

14. Vanligaste anledningarna till upprepade besök ?
(fler svar får anges).

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Jag vill följa upp ett åtgärdsförslag	66,9	63,2	73,1	67,5
Arbetsmiljön sköts dåligt på arbetsplatsen	65,5	46,2	63,1	56,2
Arbetslagarna har begärt ett nytt besök	28,2	37,0	28,9	32,3
Där finns särskilt farliga miljöer beroende på arbetet	20,2	7,3	16,3	13,2
Arbetsmiljöverket har begärt min medverkan	6,1	16,5	21,7	16,2
Arbetsgivaren har begärt ett besök	3,0	15,9	8,4	10,6
Annan anledning	10,3	11,0	14,6	12,1

De vanligaste skälen för RSO att göra ytterligare besök på en arbetsplats är att följa upp åtgärdsförslag och att arbetsmiljön sköts dåligt. Arbetslagarna kan ha begärt det, men även arbetsgivaren (mest inom Service, t ex Transport 50 %). Att Arbetsmiljöverket begär en medverkan som innebär ett återbesök av RSO förekommer inom Industri (IF Metall 23 %, Transport 28 %, Kommunal 25 %) men sällan inom Byggsektorn.

KOMMENTAR: Ett RSO som bevakar fasta stadigvarande arbetsplatser (t ex inom industrin) har oftast färre arbetsplatser än ett RSO som bevakar tillfälliga arbetsplatser (byggen, säsongsarbetsplatser). Ingår RSO som en del i tjänsten som ombudsman är det oftast fler arbetsställen att bevaka. Där det finns stadigvarande arbetsplatser (industrin) är det lättare att följa en planering. Inom Byggsektorn som har en lång erfarenhet av RSO-verksamhet är det också möjligt att följa en egen planering. Vårre är det i branscher där verksamheter ofta byter ägare eller där olika företag kommer och går, som inom HRFs område.

Att några inte vet hur många företag de har att bevaka beror på att många RSO har sitt uppdrag några månader per år och när de återkommer finns nya rörliga arbetsplatser och nya företag inom området.

Brist på avsatt tid på grund av begränsad ekonomi är den största anledningen till att man inte hinner med att varken sätta igång en process eller att göra återbesök. Inom Byggsektorn hinner ett bygge ofta bli klart innan ett RSO kommer på ett upprepat besök påkallat av Arbetsmiljöverket. Därför har byggsektorn egna genomgångar med Arbetsmiljöverket. Elektrikerna har få dagar per RSO och år men samtidigt många arbetsplatser att bevaka. Det förklarar deras låga andel med återbesök. Många av Elektrikernas arbetsplatser är också tillfälliga och går därmed inte att återbesöka.

15. Hur många av arbetsplatserna som ingår i ditt RSO-uppdrag har egna skyddsombud?

	En liten del, en av tio	En av fyra	Hälften	Tre av fyra	Alla, nästan alla
Bygg	41,6	17,3	25,6	6,3	9,1
Service	60,2	21,3	10,5	4,4	3,7
Industri	29,0	19,4	30,3	12,6	8,6
Hela LO	45,1	19,8	20,8	7,8	6,6

Inom Industri och Byggsektorn uppger drygt 50 respektive 40 procent av RSO att hälften eller fler av "deras" arbetsplatser har skyddsombud. Inom Service är motsvarande andel ca 20 procent. Där anger 60 procent av RSO att endast en liten del, kanske var tionde arbetsplats, har skyddsombud.

18. Vilka deltar i allmänhet vid ditt besök? (flera svar får anges).

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Lokalt skyddsombud eller annan från arbetstagarna	83,8	78,6	93,2	84,8
Arbetsgivaren	62,9	72,1	77,5	72,1
Jag går själv runt bland arbetstagarna	42,0	20,1	23,6	25,9
Jag samlar som regel alla arbetstagare	20,0	34,3	14,3	24,2
Någon från företagshälsovården	0,0	2,0	2,8	1,9
Andra personer	3,2	10,9	4,9	7,2

Denna fråga avser RSOs besök på arbetsplatsen i allmänhet, nästa fråga berör skyddsronder.

Vid RSOs besök deltar nästan alltid lokalt skyddsombud eller annan representant för arbetstagarna (i något lägre utsträckning för Kommunal 75 % och HRF 72 % och från Musikernas enbart 33 %). RSO träffar också rätt så ofta arbetsgivaren, inom Byggsektorn i något mindre utsträckning än inom Industri och Service (Inom HRF anger enbart 55 % av RSO att de träffar arbetsgivaren). Inom Byggsektorn anger 42 procent av RSO att de själv går runt bland arbetstagarna utan andra deltagare (frågan är inte så tydlig att man kan avgöra om RSO ändå talar med skyddsombud eller arbetsgivaren). Särskilt inom Service är det vanligt att RSO samlar alla arbetstagarna vid sitt besök.

19. Om du gör skydds rond, vilka följer då med? (flera svar får anges).

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Lokalt skyddsombud eller annan för arbetstagarna	88,1	83,5	95,1	88,6
Arbetsgivaren	67,5	85,2	77,3	78,7
Jag går runt bland arbetstagarna och gör själv skydds ronden	18,0	7,8	17,6	13,4
Andra personer	4,8	7,3	2,5	5,1
Någon från företagshälsovården	0,0	2,8	2,7	2,2

Mycket ofta deltar både lokalt skyddsombud eller annan representant för arbetstagarna och arbetsgivaren när RSO gör en skydds rond. Inom Byggsektorn anger 68 procent detta, vilket är något lägre än inom Industri och Service (enbart 38 % av Elektrikernas RSO anger att arbetsgivaren är med). Inom Byggsektorn och Industri anger 18 procent att de går runt bland arbetstagarna och gör skydds ronderna utan andra deltagare (Målarna 42 %).

KOMMENTAR: I förbundens arbetsordning för RSO anges att de i god tid ska meddela arbetsgivaren att de vill göra ett besök. Arbetsgivaren och RSO kommer sedan överens om tidpunkt. Det är sedan arbetsgivaren som ska genomföra skydds rond, med RSO som ett stöd. Därför är det förvånande att så många RSO inom framför allt Byggsektorn, men även inom Industrin, gör skydds rond utan arbetsgivarens deltagande. Möjligen kan några som svarat på enkäten missuppfattat och inte räknat arbetsledare som arbetsgivare. Men det återstår ändå 15 procent RSO inom Byggsektorn och i Industrin som själva går runt bland arbetstagarna och gör skydds rond. Beror det på att arbetsgivaren inte anser det viktigt att vara med? Frågorna i enkäten ger dock inte svar på om RSO sätter sig med arbetsgivaren efter skydds ronderna och går igenom verksamheten.

20. När du besöker en arbetsplats första gången, hur blir du bemött?				21. Förändras bemötandet i allmänhet över tiden?			
	Positivt	Neutralt/ ointresserat	Negativt		Mer positivt	Oförändrat	Mer negativt
från skyddsombud/ fackliga representanter				från skyddsombud/ fackliga representanter			
Bygg	98,5	1,5	0,0	Bygg	52,8	47,2	0,0
Service	93,7	6,3	0,0	Service	53,6	46,4	0,0
Industri	96,4	3,6	0,0	Industri	60,7	39,3	0,0
Hela LO	95,7	4,3	0,0	Hela LO	56,0	44,0	0,0
från anställda				från anställda			
Bygg	91,3	8,7	0,0	Bygg	51,2	48,8	0,0
Service	80,7	18,4	0,9	Service	56,9	42,5	0,7
Industri	82,8	17,2	0,0	Industri	60,2	39,8	0,0
Hela LO	83,7	16,0	0,4	Hela LO	56,0	44,0	0,3
från arbetsgivaren				från arbetsgivaren			
Bygg	39,6	55,5	4,9	Bygg	32,6	63,0	4,4
Service	61,8	33,2	5,1	Service	48,0	50,2	1,8
Industri	50,0	46,9	3,1	Industri	61,8	35,5	2,7
Hela LO	52,9	42,8	4,3	Hela LO	49,7	47,7	2,7

Vid sitt första besök anger så gott som alla RSO ett positivt bemötande från skyddsombud eller annan facklig representant. 84 procent RSO anger ett positivt bemötande från anställda (inom HRF anger 24 % och inom Kommunal 21 % ett neutralt/ointresserat bemötande). Uppgifterna om arbetsgivarens bemötande är mer blandat. Störst andel positiva arbetsgivare anges inom Service (Kommunal 72 %) och minst andel inom Byggsektorn (Livs RSO - inom industrin - anger att enbart 29 % av arbetsgivarna är positiva). Bara fyra procent av RSO säger att arbetsgivarens bemötande är negativt (HRF 20 %).

Det redan positiva bemötandet från skyddsombud/facklig representant och anställda blir än mer positivt vid RSOs kommande besök. Detta oavsett om RSO här anger "oförändrat" eller "mer positivt". Beträffande arbetsgivarna, där drygt 40 procent av RSO angav ett neutralt/ointresserat bemötande från början, blir bemötandet senare mer positivt, främst inom Industrin (Livs 75 % - de hade lägst andel positiva vid första besöket).

Genom att jämföra svaren på frågorna 20 och 21 framgår att bland de tidigare neutrala arbetsgivarna blir fler positiva i alla sektorer, särskilt inom Industrin och därefter inom Service. Inom Byggsektorn kvarstår enligt en tredjedel av RSO de neutrala/ointresserade arbetsgivarna vid sin inställning. Från början negativa arbetsgivare blir också mer positiva enligt RSO inom Industri (78 %) och Service (62 %). Inom Byggsektorn anger vartannat RSO att negativa arbetsgivare blivit mer positiva efter hand. Både inom Service och Byggsektorn kvarstår en dryg tredjedel av arbetsgivarna som oförändrat negativa. Sammantaget anser sig RSO mer positivt bemött av arbetsgivaren vid återkommande kontakter.

22. Hur tas dina synpunkter om arbetsmiljön i allmänhet emot?

	Positivt	Neutralt/ointresserat	Negativt
från skyddsombud eller andra fackliga representanter			
Bygg	98,3	1,7	0,0
Service	93,2	6,6	0,2
Industri	95,5	4,5	0,0
Hela LO	95,1	4,8	0,1
från anställda			
Bygg	81,1	18,0	1,0
Service	80,6	18,9	0,5
Industri	83,1	15,1	1,8
Hela LO	81,6	17,4	1,1
från arbetsgivaren			
Bygg	43,1	43,9	13,0
Service	63,7	31,7	4,6
Industri	55,0	38,6	6,4
Hela LO	56,4	36,7	7,0

Nästan alla RSO säger att deras synpunkter tas emot positivt av lokalt skyddsombud/facklig representant. Drygt 80 procent av RSO uppger att de anställda tar emot deras synpunkter positivt (Elektrikerna och SEKO 69 %). Nästan inga RSO svarar att deras synpunkter i allmänhet möts negativt av skyddsombuden och anställda (SEKO dock 8 % av de anställda).

Enligt RSO är även majoriteten av arbetsgivarna positiva (56 %) till RSOs synpunkter. Störst andel positiva finns inom Service (64 %), därefter Industri (55 %) och lägst Byggsektorn (43 %) (minst andel positiva har Elektrikerna 36 % och HRF 37 %). Enbart sju procent anger att arbetsgivarna är negativa. Inom Byggsektorn anger 13 procent av RSO att arbetsgivare i allmänhet tar emot RSOs förslag negativt (inom Livs 21 %).

23. Anser du att ditt arbete som RSO värderas positivt?

	Ja, i hög grad	Ja, i viss mån	Nej, knappast	Nej, absolut inte
från skyddsombud eller andra fackliga representanter				
Bygg	86,0	14,0	0,0	0,0
Service	73,7	23,3	3,1	0,0
Industri	82,5	17,5	0,0	0,0
Hela LO	79,4	19,3	1,3	0,0
från anställda				
Bygg	57,3	42,7	0,0	0,0
Service	51,8	44,5	3,7	0,0
Industri	56,5	41,8	1,7	0,0
Hela LO	54,7	43,1	2,2	0,0
från arbetsgivare				
Bygg	6,6	70,5	22,9	0,0
Service	22,7	61,9	14,8	0,6
Industri	14,4	74,1	11,5	0,0
Hela LO	16,4	68,1	15,2	0,3
av arbetsmiljöinspektör				
Bygg	48,8	45,6	5,6	0,0
Service	51,2	39,4	9,5	0,0
Industri	57,1	34,1	8,8	0,0
Hela LO	52,8	38,8	8,4	0,0
av företagshälsovården				
Bygg	30,5	56,8	11,7	1,1
Service	36,1	49,0	14,3	0,6
Industri	40,0	39,7	9,0	1,3
Hela LO	36,3	47,3	15,5	1,0

RSO uppfattar att särskilt skyddsombuden eller annan facklig representant värderar deras arbete mycket positivt (högst Transport med 100 % och lägst Kommunal 67 % och Musikerna 55 %). Samma uppfattning har de anställda, men i något lägre grad positivt. En stor majoritet av arbetsgivarna (84,5 %) anses värdera RSOs arbete "Ja, i hög grad" eller "Ja, i viss mån" positivt. Inom Service och i Industri är arbetsgivarna något positivare än inom Byggsektorn. Inom Byggsektorn anser nästan vart fjärde RSO att arbetsgivarnas inställning snarare motsvarar "Nej knappast" positivt (Må-larna 35 %).

Motsvarande bedömningar från RSO på hur deras arbete värderas av arbetsmiljöinspektörer och företagshälsovård är helt övervägande på den positiva sidan, och mer positiva från inspektörerna än från företagshälsovården (dock uppfattar 16 % av Handels, 14 % av Skogs & Trä och Grafiska och 12 % av Elektrikernas RSO arbetsmiljöinspektörernas inställning som "Nej knappast" positiv).

24. Anser du att du får ett bra stöd i ditt uppdrag som RSO från följande?

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Från medlemmarna på arbetsplatserna	91,7	83,0	89,5	87,2
Från din fackavdelnings styrelse	95,7	80,9	87,9	86,5
Från ditt fackförbund centralt	97,5	74,3	79,4	81,0

Nittio procent av RSO inom Byggsektorn och Industri och något lägre inom Service (HRF 77 %) uppfattar ett bra stöd i sitt uppdrag från medlemmarna på arbetsplatserna. RSOs stöd från fackavdelningens styrelse och från förbundet centralt är också högst för Byggsektorn och minst positivt för Service. Inom Industri saknar 21 procent och inom Service saknar 26 procent stöd från centralt håll (inom Handels och Kommunal saknar 30 % stöd).

KOMMENTAR: Svaren på frågorna 20 till 23 ger en mycket positiv bild av RSOs arbete. Även arbetsgivarna är positiva och deras förtroende för RSO ökar efter flera besök. Det bekräftar att det tar tid att bygga tillit och att det krävs uthållighet i att vara RSO. Flera RSO berättar att företagen hellre ringer dem än sin egen branschorganisation vid problem i arbetsmiljön.

Varför några RSO anger en bristande uppskattning framgår inte av svaren i denna enkät. Beträffande företagshälsovården så saknas den helt eller är ofullständig i många företag, främst inom Servicesektorn. Företagshälsovården har numera sällan ett samarbete med RSO och saknar därför kunskap om RSOs roll.

Inom Servicesektorn finns många medlemmar med tillfälliga anställningar och med deltid. Det kan förklara det lägre stödet för RSO där. Inom HRF är också medlemmarna mycket unga (70 % under 30 år). Dessa medlemmar känner inte så väl till vilken roll RSO har.

Kontakt med Arbetsmiljöverket (AV)

25. Blir du informerad av arbetsgivaren att AV ska komma på inspektion?

	Ja	Nej	Det varierar	Vet inte
Bygg	9,2	63,2	16,0	11,6
Service	16,8	46,1	27,9	9,2
Industri	4,8	60,6	28,8	5,7
Hela LO	10,9	54,9	25,8	8,5

26. Får du protokoll från AVs inspektioner vid de arbetsplatser som du bevakar?

	Ja	Nej	Det varierar	Vet inte
Bygg	25,2	34,6	32,6	7,6
Service	33,5	28,5	29,6	8,4
Industri	28,0	35,4	30,2	6,4
Hela LO	29,8	32,2	30,4	7,5

27. Får du ta del av AVs förelägganden och uppföljningar?

	Ja	Nej	Det varierar	Vet inte
Bygg	31,4	30,6	28,7	9,4
Service	32,5	25,5	33,9	8,1
Industri	35,4	22,5	35,1	7,1
Hela LO	33,3	25,5	33,2	8,0

Enbart 11 procent av RSO svarar att de blir informerade av arbetsgivaren att AV ska komma på inspektion (inom Fastighets svarar ingen RSO ja på denna fråga). Inom Byggsektorn och Industri svarar drygt 60 procent nej på denna fråga.

Ungefär en tredjedel av RSO svarar att de får protokoll från AVs inspektioner, lika många att de inte får det och lika många att det varierar. På liknande sätt som för AVs protokoll är det med AVs förelägganden och uppföljningar.

28. Får du i allmänhet som RSO vetskap om allvarliga olycksfall och tillbud på de arbetsplatser som du ansvarar för?

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	54,6	31,7	13,7
Service	37,7	38,5	23,8
Industri	58,6	28,0	13,4
Hela LO	48,7	33,3	18,0

Drygt vartannat RSO bedömer att de får kännedom om allvarliga olycksfall och tillbud inom Byggsektorn och i Industrin. Sämre är det inom Service där 39 procent säger nej och 24 procent att de inte vet (36 % av Kommunals RSO anger att de inte vet).

29. Får du ta del av polisrapporter, intervjuer, utredningar och uppföljningar vid olycksfall?

	Ja	Nej	Ej varit aktuellt	Vet inte
Bygg	17,2	40,2	36,1	6,4
Service	12,6	40,0	33,5	13,9
Industri	27,5	30,4	32,1	10,1
Hela LO	18,9	36,6	33,5	11,0

Andelen som får ta del av polisrapporter m m är liten, men för drygt en tredjedel har det inte heller varit aktuellt (bland de RSO som svarar ”ja” är det inom Transport 53 %, IF Metall 32 % och Kommunal 6 %).

30. Har ditt samarbete med Arbetsmiljöverket/inspektörerna förändrats under de senaste två åren?

	Nej	Ja, till det bättre	Ja, till det sämre
Bygg	60,1	33,0	6,9
Service	61,8	30,8	7,4
Industri	51,5	42,0	6,6
Hela LO	57,7	35,3	7,0

Drygt vartannat RSO anger ett oförändrat samarbete med AV. Drygt en tredjedel anger en förbättring, främst inom Industri. En försämring anges av sju procent av RSO (50 % av RSO inom Transport och Livs anger en förbättring samtidigt som 13 % av RSO i samma förbund anger en försämring).

KOMMENTAR: Av frågorna 25 – 30 framgår att det finns en brist på samverkan mellan RSO och Arbetsmiljöverket i alla sektorer. Detta trots att en tredjedel av RSO anser att denna samverkan blivit bättre de senaste två åren. Detta diskuteras vid alla arbetsmiljödagar för RSO, dit Arbetsmiljöverket alltid är inbjudna. Frågan tas också upp vid andra kontakter med Arbetsmiljöverket, vars inspektörer försöker att hålla kontakt. Numera byter dock inspektörerna oftare bransch än tidigare eller bevakar en region i stället för en bransch vilket försvårar kontakten med RSO. RSO ska även själv ta kontakt med Arbetsmiljöverkets inspektör.

Före 2001 fanns yrkesinspektionsnämnder i alla distrikt där myndigheten och parterna tog upp aktuella ärenden. Dessa lades emellertid ner och ersattes efter några år med en samverkan med myndigheten som ännu inte funnit sina former.

Att RSO så sällan tar del av polisrapporter m m beror bl a på att de inte vet hur de ska göra för att få ut dessa. Polisen lämnar heller inte ut material med hänvisning till förundersökningssekretess. Polisen saknar ofta kunskap om RSO och deras roll och är sällan särskilt intresserade att bistå i frågor rörande arbetsmiljöbrott.

Tvärfackligt arbete

31. Samarbetar du med representanter för något annat fackförbund i ditt uppdrag som RSO?

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Ja, med dem från andra fackförbund i LO på de arbetsplatser jag bevakar	63,8	24,3	16,5	29,7
Ja, med fackförbund i TCO eller SACO på de arbetsplatser jag bevakar	3,3	12,8	1,1	6,7
Ja, med LO-facken i kommunen/regionen	20,7	13,6	20,7	17,6
Nej, det finns inget fungerande tvärfackligt samarbete	29,8	51,8	58,6	49,6
Nej, men det behövs inget tvärfackligt arbete	1,7	8,2	10,3	7,6

32. Förekommer det att andra förbunds RSO också besöker dina arbetsplatser?

Ja.	66,9	32,5	13,8	33,0
-----	------	------	------	------

Det finns ett omfattande samarbete med andra fackliga organisationer. Speciellt i Byggsektorn finns samarbete med andra LO-förbund på arbetsplatserna (Elektrikerna 72 %, Målarna 69 %, SEKO 67 %, Transport 62 %). Samarbete med fackförbund inom TCO eller SACO är vanligast inom Service (Kommunal 21 %, Transport 13 %). Drygt 20 procent av RSO inom Byggsektorn och Industrin anger att det finns ett samarbete med LO-facken i kommunen/regionen (Transport 44 %). Att det inte finns ett tvärfackligt samarbete uppger 30 procent i Byggsektorn, 52 procent i Servicesektorn och 59 procent i Industrisektorn. Endast en liten del av RSO menar att ett sådant samarbete inte skulle behövas.

Inom Byggsektorn förekommer i hög grad att RSO från andra fackförbund besöker arbetsplatsen (Elektrikerna 86 %, SEKO 68 %). Inom Industrin är detta ovanligt (förutom Livs 39 %).

33. Har omfattningen av tvärfackligt arbete förändrats de senaste fem åren enligt din erfarenhet

	Ja, ökat	Ja, minskat	Nej, oförändrat	Vet inte
Bygg	32,6	6,0	44,0	17,4
Service	15,3	11,0	39,1	34,6
Industri	23,0	8,0	41,1	27,9
Hela LO	21,7	8,9	40,9	28,6

34. Har värdet av det tvärfackliga arbetet förändrats de senaste fem åren enligt din erfarenhet?

	Ja, mer positivt nu	Ja, mindre positivt nu	Nej, oförändrat	Vet inte
Bygg	37,8	5,9	37,5	18,8
Service	21,7	7,7	33,6	37,0
Industri	29,3	4,3	36,6	29,8
Hela LO	27,9	6,1	35,5	30,5

Fyrtio procent av RSO svarar att omfattningen av tvärfackligt arbete varit oförändrat de senaste fem åren. Inom Byggsektorn, men även i Industri, anger fler att omfattningen ökat (Fastighets 48 %, SEKO 43 %, Målarna 40 %), några anger dock att det minskat (Livs 17 %). Inom Service är det ungefär lika många som anger att det tvärfackliga arbetet ökat (HRF 23 %) som att det minskat (Handels 17 %). Noteras bör att en stor del av RSO, särskilt inom Service och Industri inte känner till utvecklingen.

Ett ökat värde av det tvärfackliga arbetet anges främst inom Byggsektorn (Målarna 54 %, Fastighets 48 %, SEKO 46 %). Att det är mindre positivt anges av rätt få (Byggnads 15 %, Handels 12 %). En tredjedel av RSO ser det dock som oförändrat och knappt lika många säger att de inte vet (Kommunal 46 %).

KOMMENTAR: Svaren på frågor 33 och 34 visar att det tvärfackliga arbetet har förbättrats (ökat och värderas högre). Det skiljer sig dock en del mellan förbunden och även inom olika delar av landet. Det återstår fortfarande en del att göra för att ytterligare effektivisera samarbetet.

I och med att fler avtalsområden oftare finns på samma arbetsplats än tidigare har behovet av tvärfackligt arbete ökat. Nedläggningen av Arbetslivsinstitutet år 2007 innebär att det blir svårare för RSO att skaffa information och att utbilda sig. Likaså gör nedskärningarna på Arbetsmiljöverket det svårare för RSO att hålla kontakten med inspektörerna. Detta sammantaget medför att det krävs ett ännu effektivare tvärfackligt arbete. Arbetsmiljödagar i regionerna är här av stort värde för att organisera utbildningar, få en gemensam diskussion med Arbetsmiljöverket och för att RSO från olika förbund ska utbyta erfarenheter och lära av varandra för att utveckla verksamheten.

Ditt uppdrag som regionalt skyddsombud

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
35. Vad är särskilt viktigt i uppdraget att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet?			
att skyddsombud och arbetsledare utbildas			
Bygg	94,1	5,0	0,9
Service	90,5	9,5	0,0
Industri	89,0	11,0	0,0
Hela LO	90,7	9,1	0,2
att inventering av arbetsmiljöproblem görs och åtgärder vidtas			
Bygg	87,3	12,7	0,0
Service	90,4	9,6	0,0
Industri	89,4	9,9	0,7
Hela LO	89,4	10,4	0,2
att informera de anställda om riskerna och hur man undviker dem			
Bygg	85,9	14,1	0,0
Service	86,7	12,8	0,6
Industri	88,4	11,6	0,0
Hela LO	87,1	12,6	0,2
att skyddsronder genomförs			
Bygg	85,9	13,2	0,9
Service	80,9	18,7	0,4
Industri	80,8	18,5	0,7
Hela LO	81,9	17,5	0,6
se till att skyddsombud är valt			
Bygg	81,6	16,0	2,4
Service	78,7	19,7	1,5
Industri	85,5	13,5	1,1
Hela LO	81,8	16,7	1,6
att introducera SAM, Systematiskt arbetsmiljöarbete			
Bygg	76,6	22,0	1,4
Service	83,0	16,0	1,0
Industri	77,5	21,2	1,4
Hela LO	79,7	19,1	1,2
få fram en klar ansvarsfördelning i arbetsmiljöfrågor			
Bygg	67,4	30,1	2,5
Service	78,8	20,4	0,8
Industri	74,8	22,1	3,2
Hela LO	74,9	23,1	2,0

35. (fortsättning) Vad är särskilt viktigt i uppdraget att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet?

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att göra uppföljningar av åtgärder i handlingsplaner och efter inspektioner från AV			
Bygg	65,9	33,3	0,9
Service	72,6	26,8	0,6
Industri	75,5	23,1	1,4
Hela LO	72,2	26,8	0,9
att få arbetsgivaren att skaffa sig en arbetsmiljöpolicy			
Bygg	67,7	29,0	3,3
Service	69,6	27,9	2,6
Industri	63,2	30,1	6,7
Hela LO	66,9	28,9	4,2
att handleda praktiskt i genomförandet av SAM			
Bygg	43,0	51,2	5,8
Service	57,9	36,3	5,8
Industri	49,8	45,1	5,2
Hela LO	51,8	42,6	5,6

Flera åtgärder anges som "mycket viktigt" och de tre sektorerna är rätt lika. De flesta av de uppräknade åtgärderna uppfattas som rätt självklara. Dit hör att skyddsombud och arbetsledare utbildas i arbetsmiljöfrågor (90,7 %), att arbetsmiljöproblem inventeras och åtgärder görs (89,4 %), att informera den anställda om riskerna i arbetsmiljön och hur man undviker dem (87,1 %) och att se till att skyddsronder genomförs (81,9 %) samt att se till att skyddsombud väljs (81,8 %). Mindre givet är att handleda praktiskt i genomförandet av SAM (51,8 %) och få arbetsgivaren att skaffa sig en arbetsmiljöpolicy (66,9 %).

16. Hur få fram skyddsombud där det saknas?

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Återkommande besök på arbetsplatsen för att tala med arbetstagarna	63,6	52,2	73,8	62,2
Arbetsplatsträffar	68,0	47,3	27,5	44,6
Talar med chefen	27,0	27,9	34,8	30,2
Telefonkontakter med anställda	23,2	24,7	13,3	20,3
Kan ofta inte göra något åt det	7,1	23,7	20,5	19,1

Vanligaste sätten att få skyddsombud där det saknas är att göra återkommande besök för att tala med arbetstagarna, t ex vid arbetsplatsträffar. Att ta hjälp av chefen för att få fram skyddsombud är inte ovanligt. Vart femte RSO i Service och Industri instämmer i påståendet att man ofta inte kan få någon att bli skyddsombud (Musikerna 73 %). Inom Byggsektorn är det färre RSO än inom andra sektorer som svarar att det ofta inte går att få fram ett skyddsombud.

KOMMENTAR: Av fråga 35 framgår att RSO anser som särskilt viktigt att skyddsombud och arbetsledare utbildas och att inventering görs av arbetsmiljöproblem och att dessa sedan åtgärdas. Inom Service finns ett större behov av att få fram en klar ansvarsfördelning i arbetsmiljöfrågor än inom andra sektorer (Fastighets 87 %, Kommunal 82 %). Inom Grafiska (87 %) och HRF (80 %) anges ett större behov av att arbetsgivaren skaffar en arbetsmiljöpolicy än inom övriga förbund. Att introducera SAM anges av 100 procent av RSO i Skogs & Trä, jämfört med 80 procent för alla RSO.

Att få någon att bli skyddsombud kan ibland vara svårt. Särskilt svårt är det på arbetsplatser med många på deltid eller med tillfälliga eller tidsbegränsade anställningar. Dessa personer kan ofta känna att de inte hör till arbetsplatsen eller har inte tid för ett sådant uppdrag. De som inte har en tillsvidareanställning är ofta också mer försiktiga för att inte stöta sig med arbetsgivarna. De som blir skyddsombud har fått svårare att få tid för utbildning, jämfört med 1980-talet. Bemanningen på många arbetsplatser medger inte att någon är borta. Det verkar också bli allt svårare att få ledigt för RSO-uppdrag. Det är en bidragande orsak till att en del förbund valt att utse ombudsmän till RSO.

Att handleda i genomförande av SAM är mycket önskvärt. Men en sådan process tar tid och kräver återkommande besök men ekonomin räcker inte till. På en del håll har företag och RSO infört SAM som ett projekt i samarbete med t ex ett industriforskningsinstitut.

Av Handels RSO ansåg enbart 56 % att skyddsronder var mycket viktigt, jämfört med att 82 % av alla RSO ansåg detta. Det vore intressant att veta varför så många RSO i Handels har en annan uppfattning. Kan det bero på att skydds rond fortfarande främst uppfattas som en kontroll av den fysiska miljön, och inte även av de sociala och psykiska frågorna?

5. Hur stor del av din totala tid som RSO har du under det senaste året ägnat åt rehabiliteringsärenden?

	0 procent	1–10 procent	11–24 procent	25–29 procent	50 procent eller mer
Bygg	19,9	30,6	29,3	13,1	7,2
Service	23,0	22,2	30,9	11,7	12,2
Industri	30,3	32,2	27,1	6,6	3,9
Hela LO	25,0	27,7	29,2	10,1	8,0

Var femte inom Service och Byggsektorn (Handels 47 %, Transport 29 %, Elektrikerna 29 %) har ägnat rehabiliteringsärenden mer än en fjärdedel av sin tid som RSO, medan inom Industri endast var tionde gör det. I de olika sektorerna är det mellan 20 och 30 procent som inte har rehabiliteringsärenden.

KOMMENTAR: Ett rehabiliteringsärende tas oftast upp vid en förhandling, dvs det är främst de ombudsmän som också är RSO som tar sådana ärenden. Vissa fackavdelningar har försäkringsansvariga som sköter rehabilitering. RSO biträder ofta en ombudsman eller försäkringansvarig vid rehabiliteringsärenden, särskilt då det handlar om anpassning eller omplacering som rör övriga arbetstagare på arbetsplatsen.

36. Hur uppfattar du din roll som RSO?

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Den som vågar ställa krav	98,3	94,1	95,5	95,5
Den som aktiverar det lokala arbetsmiljöarbetet	88,8	83,7	94,9	88,8
Problemlösare i arbetsmiljöfrågor	82,3	80,6	81,9	81,4
Rådgivare även i andra frågor	85,4	79,3	79,1	80,6
Utbildare, kunskapsförmedlare	74,4	70,9	82,2	75,7
Konfliktlösare mellan arbetsgivare och anställd	52,0	66,4	52,4	58,2
Kollar att de anställda följer arbetsmiljöreglerna	66,0	48,3	56,6	55,0

37. Känner du som regionalt skyddsombud att du har medverkat till att förbättra arbetsmiljön?

Ja	96,8	90,6	98,5	94,8
----	------	------	------	------

Nästan alla instämde i att RSO är den som vågar ställa krav (95,5 %). Det och "den som aktiverar det lokala arbetsmiljöarbetet" framstår som den mest givna rollen. Att vara problemlösare och rådgivare i arbetsmiljöfrågor anger drygt 80 procent. Bara vartannat RSO i Byggsektorn och Industri anser sig ha en roll i att lösa konflikter mellan arbetsgivare och anställd, men inom Service är detta vanligare. Byggsektorns RSO avviker från övriga genom att de i större utsträckning bevakar att de anställda följer arbetsmiljöreglerna.

Stor samstämmighet råder bland RSO om att de har medverkat till att förbättra arbetsmiljön.

Diskussion och slutsatser

Här diskuteras det som är övergripande för regionala skyddsombud utifrån denna och andra studier. Kommentarer till undersökningens frågor finns i föregående kapitel. Ingen analys görs här av olika förbund och inte heller av skillnader mellan förbund.

Alla parter positiva till RSOs arbete

De 535 svaren på LOs frågeformulär som 734 (73 % svarade) regionala skyddsombud fick med posten i maj 2006 anger att arbetstagare, arbetsgivare och Arbetsmiljöverket är mycket positiva till RSOs arbete. En stor majoritet av arbetsgivarna (85 %) anses värdera RSOs arbete ”Ja, i hög grad” eller ”Ja, i viss mån” positivt. Av de arbetsgivare som vid RSOs första besök var neutrala/ointresserade eller negativa blev de flesta mer positiva vid återkommande besök. Denna positiva syn på RSO bekräftar vad som sagts i tidigare studier (Frick m fl 1996, 1997, Walters, 2002, Birgersdotter m fl 2004, Andersson m fl 2006).

De regionala skyddsombuden svarar att de allra flesta på de små företagen också tar emot deras förslag positivt. Drygt 95 procent av de lokala skyddsombuden/fackliga representanterna gör det, likaså drygt 80 procent av de anställda och knappt 60 procent av arbetsgivarna.

Andersson, Hägg och Rosén (2004) skriver att hälften av de tillfrågade RSO i deras studier uppger att arbetsgivarna oftast genomför deras förslag. Författarna menar att orsaken till denna positiva attityd från arbetsgivarna kan vara RSOs samarbetsinriktade syn. De fann också att RSO betonar rådgivning, problemlösning, utbildning och information mycket mer än det ”polisiära”.

Vad RSO i denna enkät anser vara viktigast i sitt uppdrag stämmer i stort med vad Frick m fl fann i en studie från 1997. I både vår studie och den från 1997 anger en mycket stor majoritet av RSO det som särskilt viktigt att förmå skyddsombud och arbetsledare att utbilda sig samt att få företagen att se och lösa sina arbetsmiljöproblem.

RSO når små företag

Det är väl känt att det är svårt att nå små företag i frågor som rör arbetsmiljö (se bl a Birgersdotter m fl 2004). Andersson m fl (2006) studerade olika sätt för mindre företag i Dalarna att börja arbeta systematiskt med problem i arbetsmiljön. De fann att de regionala skyddsombuden har en stor betydelse för detta. De skriver att RSO i många fall är de enda bärarna av kunskap om arbetsmiljö till de mindre företagen. Besöken av RSO uppfattas som viktiga och givande av båda parter.

På ett företag som deltog i Anderssons m fl (2006) studie gavs liknelsen ”Jägare blir man genom att gå med en erfaren och inte genom att läsa i böcker”. När RSO är på besök vandrar man runt tillsammans och diskuterar det som är viktigt. Andersson m fl skriver också att företagen undrar vem som kan ”puffa” på dem i framtiden. Man tror inte så mycket på företagshälsovården men däremot att RSO kanske kan fylla den funktionen. Det är uppenbart att företagarna själva anser att en ”motor” utanför företaget haft stor betydelse för att hålla liv i deras aktiviteter.

Detta bekräftas också av Walters (2002) som skriver att ett enkelt personligt besök är det bästa sättet att nå det lilla företaget. Han menar att RSO oftast är en viktigare källa för mindre företag till kunskap än såväl företagshälsovård som arbetsmiljöin-

spektion. I studien av Birgersdotter m fl (2004) anges att de små företagens kontakter med Arbetsmiljöverkets inspektörer är sällsynta. RSO täcker emellertid ungefär 90 procent av de små företagen med anställd personal och besöker dem betydligt oftare än vad Arbetsmiljöverkets inspektörer gör. Men inte heller RSO hinner med allt som behövs, främst inom sektorerna Byggverksamhet och Service behövs mer resurser.

Mindre tid för RSO i fler företag

År 2005 gjorde RSO drygt 60 000 besök och tio år tidigare 65 000. Det är en minskning med åtta procent. Antalet årsarbeten utförda av RSO sjönk också under dessa 10 år, med 18 procent. Det innebär att ett besök av RSO år 2005 i genomsnitt tog kortare tid än 1995. Under samma tidsperiod ökade antalet arbetsställen som RSO bevakar från 182 000 till 280 000, dvs med 50 procent. Det innebär att behovet av RSO har ökat stort, samtidigt som resurserna har minskat. RSOs verksamhet finansieras främst genom stadsanslag, men också av förbunden.

När resurserna minskar för RSO-verksamhet samtidigt som behovet ökar har förbunden försökt effektivisera arbetet. Detta har skett bl a via ökat tvärfackligt arbete mellan RSO från olika avtalsområden och förbund. Ett sådant samarbete värderas också högre idag än tidigare. Främsta orsaken till detta är den ökade omfattningen av anställda från olika avtalsområden på samma arbetsplats.

Utbildning och problem i arbetsmiljön

Den utbildning ett RSO har kan ha betydelse för ett litet företags förmåga att klara personalens hälsa och ekonomi. Enligt vår undersökning vill de regionala skyddsombuden främst ha utbildning i det som rör sociala och psykologiska problem i arbetet, t ex arbetsorganisation; konflikthantering; hot, våld och sexuella trakasserier; jämställdhet och diskriminering.

Orsakerna till detta behov av utbildning är att många RSO redan gått de fysikaliska kurserna. En annan orsak är att många anställda idag har en större tidspress på sig än tidigare och att en del arbetsuppgifter alltid släpar efter. RSO anger att för hög arbetstakt, för mycket att göra och för lite personal är ett stort problem i de flesta företag som de besöker. På mindre väl organiserade företag kan detta medföra stora spänningar mellan personer. Ett RSO med kunskaper i t ex arbetsorganisation och konflikthantering kan då göra stor nytta.

De olika sektorerna har sina typiska problem. RSO inom Byggsektorn anger fysiskt tungt arbete och olycksfallsrisker. Inom Service betonas bl a dålig arbetsorganisation och otrygga anställningar och i Industrisektorn svetsrök, gaser och kemikalier. Brist på ett systematiskt arbete med problemen i arbetsmiljön är mycket vanligt inom alla sektorer.

Samverkan med Arbetsmiljöverket och polisen

Enligt RSO brister det i deras samverkan med Arbetsmiljöverket. Detta trots att en tredjedel av RSO säger att detta blivit bättre de senaste två åren. Effekterna av den 30 procentiga minskningen av Arbetsmiljöverkets budget under 2007 och 2008 torde ytterligare försvåra för verkets inspektörer att hålla kontakt med RSO. Samverkan mellan RSO och polisen finns men har stora brister, förutom möjligen inom transportsektorn.

Samverkan mellan skyddsombudet och Arbetsmiljöverkets inspektör (tidigare yrkesinspektionen) har diskuterats i mer än 80 år. I en riksdagskrivelse från 1924 sägs att det borde vara angeläget för varje inspektionsförrättare att "alltid vid sina besök

... tillkalla dessa ombud och ta del av deras åsikter” (SOU 1925:34, s. 74). Under de år Yrkesinspektionsnämnderna fanns fungerade denna samverkan bättre.

Slutord

Den här undersökningen bygger på de regionala skyddsombudens egna svar. De uppfattar sig som den som vågar ställa krav och aktivera arbetsgivare och löntagare i små företag så att de tar tag i sina problem. Stor samstämmighet råder bland de regionala skyddsombuden om att de har medverkat till att förbättra arbetsmiljön.

2. Skyddsombudens erfarenheter

Huvudskyddsombud, skyddsombud och ensam-skyddsombud

Denna del av LOs undersökning av skyddsombuden och deras erfarenheter handlar om huvudskyddsombud (HSO), lokala skyddsombud (SO) och ensamma skyddsombud (ESO). Här delas fackförbunden i sektorer på samma vis som i del 1 nämligen Bygg, Service och Industri. I bilaga 2 finns tabeller över svaren fördelade på samtliga LOs fackförbund förutom Musikerförbundet som enbart har regionala skyddsombud.

Svaren på de flesta frågorna är uppdelade på HSO, SO och ESO (ensamma skyddsombud). Några frågor är också uppdelade på arbetsplatser där det finns flest kvinnor respektive flest män. Denna uppdelning redovisas enbart där det är större skillnader i svar mellan dessa typer av arbetsplatser.

Metod

Syftet med föreliggande undersökning är att beskriva skyddsombuden och att ge deras syn på den samverkan med arbetsgivare och myndigheter som behövs för att uppnå en god arbetsmiljö och förutsättningarna för detta arbete.

Frågor till skyddsombuden

Frågorna till skyddsombuden är gjorda i samarbete med SCB (Alf Andersson) och omfattar vem du är, var du arbetar, problem i arbetsmiljön, din roll som skyddsombud, utbildning, stöd och samverkan med arbetsgivaren och Arbetsmiljöverket. Frågorna är gjorda utifrån skyddsombudets tre funktioner, dvs företräda löntagarna, vara en resurs för arbetsgivaren samt att stötta folkhälsan, t ex motverka illojal konkurrens via dålig arbetsmiljö. Frågorna berör också förutsättningar för och tillämpning av demokrati på arbetsplatsen.

Urval och svarsfrekvenser

Förbundens register användes för att få adresser till skyddsombuden. Ur dessa register drogs slumpmässigt ett statistiskt säkerställt antal HSO, SO och ESO från varje fackförbund, se tabell a. Sammanlagt drogs 1001 HSO varav 717 svarade och 3 206 SO och ESO, varav 1 640 svarade. För att avgöra vilken typ av skyddsombud man är användes den enskildes uppgift i svaret och inte uppgiften i registret. Svarsfrekvensen på undersökningen är för HSO 75 procent och för SO och ESO tillsammans 56 procent (SEKO och Transportarbetareförbundet skiljer inte på SO och ESO och hos Målareförbundet gjordes också ett samlat urval). Att enbart 56 procent av SO och ESO svarade på enkäten är under förväntat (ca 65 %) i denna typ av undersökning.

Förbundens register förefaller ha varit rätt aktuella. Enkäterna inleddes med en fråga om man var skyddsombud och 305 stycken svarade att de inte är det.

SCB blev tvungna att skicka ut ett nytt formulär pga feltryck i fråga 14 om utbildning och ett mindre fel i fråga 7 om stöd som skyddsombud. För de få som redan hade skickat in sin enkät men som inte skickade något nytt svar ströks fråga 14. Det innebär att fråga 14 har något större bortfall av svar än vad övriga frågor har.

I bilaga 2 redovisas svaren från förbunden. Observera att desto mindre andel som

har svarat på enkäten, desto mindre troligt är att svaren gäller för den undersökta gruppen. De förbund som har en lägre svarsandel än 50 procent bör vara särskilt försiktiga med tolkningar av svaren.

Beräkning av det gemensamma värdet för LO

I undersökningen av HSO, SO och ESO har det beräknade värdet för samtliga LO-förbund (i tabellerna kallat hela LO) gjorts på ett annat sätt än för de regionala skyddsombuden (RSO). Eftersom Kommunalarbetareförbundet har betydligt fler skyddsombud per 100 medlemmar än övriga förbund, (se tabell b) skulle en viktning utifrån antalet skyddsombud göra Kommunal mer dominant än vad förbundets storlek motiverar. Därför har det gemensamma LO-värdet tagits fram med vikter som följer förbundens medlemsantal. På samma sätt har förbundens storlek beaktats vid viktning av svaren från sektorerna Bygg, Service och Industri och för de olika typerna av skyddsombud.

A. Antal svarande per förbund och typ av skyddsombud

	HSO			SO			ESO			SO + ESO		
	Urval	Svar	Andel %	Urval	Svar	Andel %	Urval	Svar	Andel %	Urval	Svar	Andel %
Byggnads ¹	69	43	62	100	75	75	120	43	36	220	118	54
Elektriker	50	39	78	100	60	60	84	37	44	184	97	53
Fastighets	50	31	62	100	46	46	43	24	56	143	70	49
Målarna	16	9	56	-	28	-	-	36	-	100	64	64
Handels	64	44	69	100	75	75	200	61	31	300	136	45
HRF	26	17	65	83	42	51	80	36	45	163	78	48
Kommunal	200	147	74	400	249	62	100	20	20	500	269	54
SEKO	56	52	93	-	123	-	-	9	-	242	132	55
Transport	50	38	76	-	58	-	-	31	-	200	89	45
IF Metall	200	157	79	400	241	60	200	77	39	600	318	53
Livs	50	27	54	100	45	45	38	14	37	138	59	43
Pappers	61	34	56	100	41	41	0	0	-	100	41	41
Skogs o Trä	59	49	83	100	61	61	100	54	54	200	115	58
Grafiska	50	30	60	48	22	46	68	32	47	116	54	47
Är ej HSO, SO, ESO		45								260		
Totalt	956	717	75	1 166	-	-	474	-	-	2 946	1640	56

1) Se tabell B, där namnen på fackförbunden är utskrivna.

B. Antal skyddsombud och aktiva medlemmar i LOs förbund 2006

	HSO ¹	SO	ESO	RSO	Aktiva medlemmar			
					Kvinnor	%	Män	%
Byggnadsarbetareförbundet	413	1736	1323	123	736	1	93 132	99
Elektrikerförbundet	212	672	253	84	155	1	21 580	99
Fastighetsanställdas förbund	154	858	129	54	18 620	50	18 649	50
Grafiska Fackförbundet	80	143	136	58	5 974	29	14 611	71
Handelsanställdas förbund	383	765	2 705	108	96 389	66	49 840	34
Hotell & Restaurang Facket	26	249	240	130	34 921	64	19 591	36
Industrifacket Metall	1 655	9 218	3 177	364	73 734	22	263 978	78
Kommunalarbetareförbundet	1 230	32 195	379	331	453 261	80	110 471	20
Livsmedelsarbetareförbundet	200	317	38	52	13 835	38	22 602	62
Musikerförbundet	0	0	0	24	529	17	2 675	83
Målareförbundet	16		329	57	565	4	12 704	96
Pappersindustriarbetareförbundet	367	1 313	0	0	3 923	17	18 742	83
SEKO	333		3 144	39	29 936	29	72 675	71
Skogs o Träfacket	352	1 321	440	70	6 849	15	37 403	85
Transportarbetareförbundet	223		1 581	37	10 385	16	55 396	84
Delsumma	5 644	53 512	9 149	1 531	749 812	48	814 049	52
Summa		69 836					1 563 861	

1) HSO är huvudskyddsombud, SO är skyddsombud där det finns ett HSO, ESO är ensamma skyddsombud, RSO är regionala skyddsombud.

Resultat

I redovisningen används kortnamn på fackförbunden, t ex förkortas Hotell- och Restaurang Facket till HRF och Pappersindustriarbetareförbundet förkortas Pappers. Se tabell b, där namnen på fackförbunden är utskrivna. För många av frågorna anges i texten efter tabellen det förbund var skyddsombud angett högst respektive lägst svarsandel på frågan. Dessa värden är tagna från bilaga 2 där skyddsombudens svar är uppdelade per förbund.

Egen bakgrund och arbetsplatsen

1. Skyddsombudens fördelning i procent på kön och ålder i de olika sektorerna och för de olika typerna av skyddsombud.

Sektor	Kön		Ålder				Medelålder
	Män	Kvinnor	20-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år +	
Bygg	94	6	20	27	40	14	49
Service	43	57	22	28	36	14	47
Industri	88	12	27	33	30	10	46
Hela LO	64	36	24	30	34	13	48
därav							
SO	59	41	25	31	33	10	47
HSO	68	33	16	29	40	16	50
ESO	72	28	33	26	28	14	46

Inom Byggssektorn är nästan alla män, likaså skyddsombuden, förutom inom Fastighetsanställdas förbund¹ där 50 procent av medlemmarna är kvinnor varav 30 procent är skyddsombud (se tabell a). Andelen kvinnliga medlemmar i LOs industriförbund är 25 procent (LO 2006), men enbart 12 procent av skyddsombuden är kvinnor. Inom Service är andelen kvinnor 65 procent och andelen kvinnliga skyddsombud 57 procent.

Skyddsombuden är något yngre inom Industrin än inom de andra sektorerna (medelålder HRF 42 år, Livs 43 år, Kommunal 50 år, Målarna 52 år, se bilaga 2). Huvudskyddsombuden är äldre än övriga. En tredjedel av ensamskyddsombuden är under 40 år.

¹ I denna undersökning räknas Fastighetsanställdas förbund till byggssektorn.

2. Hur många år har du varit skyddsombud? (procent)

	Mindre än 2 år	Minst 2 men mindre än 5 år	Minst 5 men mindre än 10 år	10 år +
Bygg	18	26	24	33
Service	18	29	25	27
Industri	18	27	25	31
Hela LO	18	28	25	29
därav				
SO	23	29	25	24
HSO	7	22	29	42
ESO	24	37	19	20

Skyddsombuden i de olika sektorerna har haft sitt uppdrag lika lång tid. Runt 30 procent har haft uppdraget i minst tio år, medan knappt 20 procent har haft det mindre än två år. Av huvudskyddsombuden har 40 procent hållit på i tio år eller mer.

Av Pappers skyddsombud (se bilaga 2) har över hälften haft sitt uppdrag i mer än 10 år, av HRF skyddsombud har 14 procent haft uppdraget i mer än 10 år.

3. Hur många medlemmar i ditt fackförbund är anställda på din arbetsplats? (procent)

Antal	1-5	6-10	11-20	21-50	51-200	Mer än 200	Vet inte
Bygg	12	20	28	25	10	4	2
Service	13	20	20	18	14	13	3
Industri	7	8	10	19	32	21	2
Hela LO	11	16	18	19	20	14	2

Observera att de regionala skyddsombuden inte är medräknade här. Den typiska arbetsplatsen inom Bygg och Service har 11-20 medlemmar. Inom Industrin är arbetsplatserna ofta större, runt 51-200 medlemmar. Kommunal har störst andel skyddsombud som är på små arbetsplatser (40 % med 1-10 medlemmar). Skyddsombuden hos Pappers, Livs och IF Metall är till stor del på större arbetsplatser.

4. Är det mest kvinnor eller män på din arbetsplats? (procent)

	Lika många kvinnor och män	Mest kvinnor	Mest män
Bygg	3	5	92
Service	12	59	28
Industri	17	6	78
Hela LO	13	36	52

Inom sektorerna Bygg och Industri är det oftast mest män på arbetsplatserna och inom Servicesektorn är det mest kvinnor, ca 60 procent, på arbetsplatserna. Att det

är ungefär lika många män som kvinnor är ganska ovanligt. Inom Livs anger dock 37 procent och inom Grafiska 31 procent att det är ungefär lika många kvinnor som män på arbetsplatsen.

Största problemen i arbetsmiljön

5. Ange de tre största problemen i arbetsmiljön (procent)

	Bygg	Service	Industri	På arbetsplats mest		Hela LO
				kvinnor	män	
Tunga lyft, fysiskt tungt arbete	64	49	43	51	49	49
För hög arbetstakt, för mycket att göra, för lite personal	27	49	28	55	28	39
"Stressigt" allmänt, psykiskt påfrestande	23	46	25	51	25	36
Påfrestande och/eller ensidiga arbetsställningar	32	22	35	22	28	27
Buller, vibrationer	47	16	39	11	41	27
Värme, kyla, drag	16	17	23	11	24	18
Dålig arbetsorganisation	14	19	19	16	19	18
Olycksfallsrisker, allmänt	29	10	17	6	22	14
Korta upprepade arbetsmoment, ensidiga rörelser	13	9	22	9	12	14
Svetsrök, gaser, kemiska risker	6	3	18	0	14	8
Inget fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)	9	9	6	9	8	8
Annat	10	11	6	11	9	9
Bristande arbetsanpassning och rehabilitering	4	8	5	8	5	7
Mycket övertid	1	5	9	3	8	6
Otrygga anställningsförhållanden	2	6	4	6	4	5
Mobbning, trakasserier, dåliga kamratrelationer	1	4	3	5	2	3

Tunga lyft och fysiskt tungt arbete är det problem som anges av de flesta i alla sektorer (Byggnads 81 %, Handels och Kommunal 50 %). För hög arbetstakt och för lite personal kommer också högt i alla sektorer (HRF 59 %, Handels 54 %, Fastighets 53 %). Sedan skiljer sig sektorerna åt som förväntat, med psykisk påfrestande inom Service (Kommunal 53 %, HRF 48 %) och fysiska problem inom Bygg och Industri (Buller och vibrationer: Byggnads 62 %, Skogs & Trä 57 %, Olycksfall: Pappers 45 %).

På arbetsplatser med mest kvinnor anger en större andel skyddsombud "fysiskt tungt arbete" som problem jämfört med manliga arbetsplatser, förutom inom Byggsektorn. På kvinnliga arbetsplatser anges också betydligt fler problem med "För hög arbetstakt, för mycket att göra, för lite personal" och "Stressigt, allmänt psykiskt påfrestande" jämfört med manliga. På arbetsplatser med mest män finns mer av buller och vibrationer.

Ditt uppdrag som skyddsombud

6. Kan du ta den tid du behöver för ditt arbete som skyddsombud? (procent)

	Ja, all tid som behövs	Ja, någorlunda tillräckligt	Nej, bara för det viktigaste	Nej, inte alls
Bygg	36	44	16	5
Service	33	42	22	4
Industri	39	41	18	2
Hela LO	35	42	20	3
<i>därav</i>				
SO	32	45	20	3
HSO	44	40	14	2
ESO	28	37	30	6

På arbetsplatser med

främst kvinnor	30	41	24	5
främst män	38	43	16	3

Drygt vart tredje skyddsombud kan ta den tid som behövs för sitt uppdrag men vart femte kan bara klara det viktigaste. Huvudskyddsombuden kan ta mer tid än SO och minst tid anges av ESO. På arbetsplatser med mest kvinnor är det knappt 10 procent färre som tar den tid som behövs. Få skyddsombud anger att de inte alls kan ta den tid de behöver. Bland fackförbunden anger 37 procent av HRFs skyddsombud "Nej, bara det viktigaste". Hos Målarna, IF Metall och Pappers anger störst andel skyddsombud att de har tid för sitt uppdrag.

7. Anser du att du får bra stöd i ditt uppdrag som skyddsombud från följande? (procent)

	Från medlemmarna på arbetsplatsen	Från din lokala fackliga organisation?
Byggnads	83	88
Service	83	89
Industri	83	87
Hela LO	83	89
<i>därav</i>		
SO	84	90
HSO	84	90
ESO	78	82

Drygt 80 procent av skyddsombuden i alla sektorer känner ett bra stöd från medlemmarna (Byggnads och Kommunal 86 %, HRF 68 %, Transport 69 %), och nästan 90 procent från den fackliga organisationen (Målarna, Livs, Pappers och Kommunal över 90 %, HRF 78 % och Grafiska 72 %). Bland ESO är det något mer vanligt att inte känna detta stöd än bland HSO och SO.

8. Hur bedömer du arbetsmiljöarbetet på din arbetsplats? (procent)

	Aktiv ledning, aktiva anställda	Passiv ledning, aktiva anställda	Aktiv ledning, passiva anställda	Passiv ledning, passiva anställda
Bygg	48	17	9	26
Service	44	17	16	23
Industri	44	20	15	22
Hela LO därav	44	18	15	23
SO	49	17	14	20
H50	39	21	17	23
ESO	40	15	13	32

Bedömningen av hur aktiv ledning respektive anställda är skiljer sig inte mycket mellan sektorerna. Något under hälften av skyddsombuden uppfattar att både ledning och anställda är aktiva (Byggnads 55 %, Pappers 51 %, Elektrikerna 32 %). I knappt 20 procent av fallen är ledningen passiv och de anställda aktiva. Mindre vanligt, särskilt inom Byggssektorn, är att ledningen och inte de anställda är aktiva. Att båda parter är passiva uppfattas av drygt 20 procent av skyddsombuden (Elektrikerna 42 %).

Hälften av de vanliga skyddsombuden anger att på deras arbetsplats är både anställda och ledning aktiva. Minst positivt ser det ut bland ESO där vart tredje menar att både anställda och ledning är passiva i arbetsmiljöfrågor.

9. Har det stora flertalet medlemmar i regel möjlighet att träffa dig under arbetet? (procent)

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Ja, det har de	57	79	84	78
Nej, vi arbetar på olika tider	2	11	12	10
Nej, vi arbetar på olika ställen	41	12	5	13
Nej, de (eller jag) kan inte gå ifrån	4	3	2	3
Vet inte	2	1	1	1

Inom Service och Industri anger de flesta skyddsombuden att medlemmarna har möjligheten att träffa dem under arbetet (Handels 89 %, IF Metall och Grafiska 85 %, Kommunal 81 %). Inom Byggssektorn är det färre, drygt hälften, som kan träffa skyddsombudet under arbetet. Där anger 40 procent att de arbetar på olika ställen vilket försvårar kontakten (Målarna 63 %). Att en del arbetar på olika tider är ett problem för drygt 10 procent inom Industri (Pappers 21 %) och Service (Transport 22 %).

10. Försvåras kontakter med dem du är skyddsombud för genom att en del har/är? (procent)

	Vid deltidsarbete			Vid tillfälliga anställningar			När det finns inhyrd personal		
	Ej aktuellt	Ja ¹	Nej	Ej aktuellt	Ja	Nej	Ej aktuellt	Ja	Nej
Bygg	48	4	96	42	16	84	42	21	79
Service	20	29	71	25	24	76	53	11	89
Industri	32	13	87	33	14	86	38	18	82
Hela LO	27	22	78	29	20	80	47	15	85
<i>därav</i>									
SO	26	20	80	29	15	85	45	14	86
HSO	25	26	74	27	27	73	48	19	81
ESO	35	17	83	35	16	84	51	12	88
Arbetsplatser med främst kvinnor	13	33	67	21	25	75	55	7	93

1) Fördelningen av svaren ja och nej där deltid respektive tillfälliga anställningar respektive inhyrd personal förekommer.

Deltid förekommer i alla branscher, främst inom Service där 80 procent anger detta. Där det förekommer deltidsarbete inom Service anger knappt en tredjedel av skyddsombuden att det försvårar kontakten med medlemmarna (HRF 39 %, Kommunal 33 %, Transport 32 %).

Tillfälliga anställningar förekommer i nästan lika stor utsträckning som deltid. Även detta är ett problem för kontakt med medlemmar, särskilt inom Service (HRF 48 %). Där det finns inhyrd personal uppges kontakten mellan skyddsombud och medlem försvårande inom Bygg och Industri och några förbund inom Service (Byggnads 27 %, HRF 28 %, Transport 27 %). Huvudskyddsombud (som har större ansvarsområden) anger oftare att de har problem att hålla kontakt med de med deltid, tillfälliga anställningar och inhyrda.

11. Hur många gånger per år kallar din fackliga organisation dig till träffar för att gå igenom aktuella arbetsmiljöfrågor? (procent)

	Aldrig	1 gång	2-4 gånger	5 gånger eller mer
Bygg	15	35	48	2
Service	20	29	44	8
Industri	19	27	38	16
Hela LO	19	28,7	42	10
<i>därav</i>				
SO	18	29	42	10
HSO	16	25	46	13
ESO	26	36	36	2
Arbetsplatser med främst kvinnor	18	32	44	6

Knappt 20 procent av skyddsombuden kallas aldrig till träffar med sin fackliga organisation om aktuella arbetsmiljöfrågor (Grafiska 37 %, Fastighets 34 %, Transport 33 %). Övriga 80 procent kallas minst någon gång per år. Flest träffar har Industrisektorn, där 16 procent kallas minst fem gånger per år. Vart fjärde ESO kallas aldrig.

12. Samarbetar du med representanter för annat fackförbund i ditt uppdrag som skyddsombud? (procent)

	Bygg	Service	Industri	Hela LO	därav HSO	därav SO	därav ESO
Ja, med andra LO-förbund på min arbetsplats	21	17	10	15	21	14	8
Ja, med fackförbund i TCO eller SACO på min arbetsplats	6	22	17	19	30	16	5
Nej, det finns inget fungerande tvärfackligt samarbete	46	39	43	41	37	43	44
Nej, och det behövs inget tvärfackligt arbete	29	23	29	26	15	26	44

Det tvärfackliga arbetet i arbetsmiljöfrågor skiljer sig mellan sektorerna. Inom Bygg är det mer tvärfackligt mellan LO-förbund än inom Service och Industri där det är mer samarbete med förbund inom TCO och SACO. Drygt 40 procent av alla skyddsombud anger att det inte finns något tvärfackligt samarbete (Målarna 64 %, SEKO 33 %, Pappers 32 %) och 26 procent att det inte behövs (Handels 43 %).

Huvudskyddsombuden samarbetar mer tvärfackligt än övriga skyddsombud, särskilt där det finns fack från TCO och SACO. Klart minst av samarbete har ESO, där 44 procent anger att det saknas och lika många att det inte behövs.

13. Känner du att din arbetsgivare stöder eller motarbetar dig i arbetsmiljöarbetet? (procent)

	Stöder	Varken eller	Motarbetar	Vet inte
Bygg	55	39	4	2
Service	58	34	5	3
Industri	53	39	6	3
Hela LO	56	36	5	3
<i>därav</i>				
SO	56	37	4	3
HSO	60	34	5	2
ESO	51	38	7	5
Mest kvinnor	61	32	4	3

Något över hälften av skyddsombuden – lika i sektorerna – upplever att arbetsgivaren stöder dem i arbetsmiljöarbetet (Kommunal 63 %, Grafiska 38 %). Endast 4 procent av skyddsombuden känner sig motarbetade (HRF 12 %, Transport 10 %), och den återstående tredjedelen svarar "varken eller" (Grafiska 52 %). Skillnaderna är små mellan skyddsombud av olika slag och mellan arbetsplatser med mest kvinnor respektive män.

Utbildning

14. Andelen skyddsombud som önskar få utbildning inom olika områden (procent)

	Bygg	Service	Industri	Hela LO	Arbetsplatser med främst kvinnor
Psykosocial arbetsmiljö	69	79	75	77	81
Kris- och konflikthantering	61	81	69	75	82
Arbetsanpassning och rehabilitering	71	76	69	73	78
Branschanpassad utbildning i arbetsmiljö	70	74	66	71	75
Arbetsorganisation	64	74	66	71	75
Belastningsergonomi	70	69	72	70	68
Buller, vibrationer, belysning eller ventilation	71	65	71	68	61
Missbruk av alkohol och narkotika	56	68	59	64	68
Jämställdhet o diskriminering	43	66	56	61	69
Hot, våld, sexuella trakasserier	46	67	53	60	69
Kemiska hälsorisker	68	49	63	56	45
Grundkurs i bättre arbetsmiljö	55	57	49	54	58
Allmän facklig utbildning	45	49	44	47	51
Funktionsutbildning för RSO	35	40	36	38	42

Tabellen visar de områden som skyddsombuden vill ha utbildning i. Se svaren per förbund i bilaga 2.

En stor del av skyddsombuden i alla sektorer vill ha utbildning i psykosociala frågor (HRF 82 %, Kommunal 81 %, Pappers 81 %, Livs 80 %). Behovet av kunskaper i Kris- och konflikthantering är stort, främst inom Service (Kommunal 85 %, HRF 80 %). Arbetsanpassning och rehabilitering (Målarna 85 %, Livs 81 %), arbetsorganisation och belastningsergonomi ligger också högt på listan. Bygg och Industri frågar också efter utbildning om de fysikaliska riskerna kemi, buller och vibrationer. Intressant är också att det finns en rätt stor önskan om att få Funktionsutbildning för RSO.

15. Hur mycket utbildning i arbetsmiljö har du fått under de senaste 12 månaderna? (procent)

	Inget alls	Högst en dag	2–5 dagar	6–10 dagar	Mer än 10 dagar
Bygg	37	31	28	4	1
Service	34	25	34	5	2
Industri	45	21	28	5	2
Hela LO	38	24	31	5	2

Knappt 40 procent av skyddsombuden har inte fått någon utbildning alls i arbetsmiljö de senaste 12 månaderna (Grafiska 57 %, Skogs & Trä 51 %, HRF 51 %, Elektrikerna 50 %, Fastighets 50 %). Läggts därtill de som fått högst en dags utbildning blir det inom Bygg 67, Service 59 och Industri 65 procent. Mest utbildning har skyddsombuden inom Pappers, följt av SEKO, Byggnads och Målarna.

16. Har du en utbildningsplan som rör arbetsmiljöfrågor eller ditt uppdrag som skyddsombud?
(procent)

	Ja, och den följs	Ja, men den följs inte	Nej
Bygg	25	4	71
Service	24	5	70
Industri	20	5	75
Hela LO	23	5	72

Knappt var fjärde har en utbildningsplan som följs (Pappers 34 %, Elektrikerna 10 %, Grafiska 13 %) och fem procent en plan som inte följs. Det innebär att drygt 72 procent inte har någon plan alls. Skillnaderna är ganska små mellan sektorerna.

17. Har din närmaste chef genomgått någon form av arbetsmiljöutbildning? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	43	12	46
Service	49	10	41
Industri	36	17	47
Hela LO	44	13	43
<i>därav</i>			
SO	44	9	47
H50	53	13	34
ESO	27	23	50

Vartannat skyddsombud inom Servicesektorn uppger att närmaste chef har gått någon form av arbetsmiljöutbildning (SEKO 60 %, Kommunal 53 % men HRF 25 %). Minst vanligt verkar det vara inom Industrin (Pappers dock 54 %). Drygt 40 procent av skyddsombuden vet dock inte om deras närmaste chef gått utbildning i arbetsmiljö. Endast vart fjärde ESO har – såvitt de vet – en chef som har fått sådan utbildning.

18. Har du deltagit i utbildning i arbetsmiljö tillsammans med någon från arbetsledningen på din arbetsplats? (procent)

	Nej, ingen gemensam utbildning 73 %		Ja, gemensam utbildning 27 %		
	det behövs inte heller	det skulle behövas	det var övervägande bra	det var övervägande dåligt	det var varken bra eller dåligt
Bygg	15	85	78	4	18
Service	16	84	72	5	23
Industri	17	83	66	3	31
Hela LO	17	83	71	3	26
<i>därav</i>					
SO	18	82	73	6	21
H50	11	89	70	4	26
ESO	21	79	64	0	36

Vart fjärde skyddsombud har deltagit i utbildning i arbetsmiljö gemensamt med någon från arbetsledningen. De flesta av dessa anser att det var bra (18 % av Pappers skyddsombud svarade varken bra eller dåligt). Bland alla de som inte gått utbildning tillsammans med arbetsledningen anser 83 procent att det skulle behövas. Några menar att det inte behövs (Handels 19 %, Skogs & Trä 18 %, 21 % av alla ESO). Två av tre ESO har inte gått utbildning tillsammans med ledningen, men skulle vilja det.

På din arbetsplats

19. Har du senaste tre åren gjort framställan till arbetsgivaren enligt 6 kap. § 6a i arbetsmiljölagen? (procent)

	Ja	Nej, kände inte stöd	Nej, har inte behövts	Vet inte vad det är
Bygg	19	5	64	12
Service	33	5	52	10
Industri	24	5	60	10
Hela LO	29	5	56	10
<i>därav</i>				
SO	22	5	61	12
HSO	45	4	47	4
ESO	18	6	58	18
Mest kvinnor	33	6	52	10

Hänvändelseordningen enligt 6 kap. 6a § AML används för att få arbetsgivaren att agera i en arbetsmiljöfråga som inte är löst. De flesta har inte behövt använda denna paragraf, men 33 procent av skyddsombuden inom Service har gjort det under de senaste tre åren (Transport 39 %, Kommunal 37 %). Inom Byggsektorn är den minst använd. Fem procent i alla sektorer har inte känt stöd tillräckligt för att använda 6.6a. I alla sektorer är det ca tio procent som inte känner till paragrafen (Handels 18 %, Elektrikerna 16 %). Knappt hälften av HSO säger sig ha använt paragrafen jämfört med ungefär 20 procent av SO och ESO.

Användandet av paragraf 6.6a varierar mellan sektorer och typ av skyddsombud liksom hur skyddsombudet sedan agerar vidare. För dem som har paragraf 6.6a gavs följdfrågor om vad som hände sedan.

Till de som svarade Ja på fråga 19.	20. Gav arbetsgivaren en skriftlig bekräftelse på att han mottagit begäran? (procent)		21. Gav arbetsgivaren snabbt ett besked om åtgärd till dig? (procent)		22. Om du inte fick ett sådant besked, kontaktade du Arbetsmiljöverket? (procent)		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja, AV stödde	Ja, AV avslog	Nej
Bygg	37	63	79	21	25	0	75
Service	64	36	74	26	46	9	45
Industri	53	47	75	25	26	6	68
Hela LO därav	59	41	75	25	39	8	53
SO	51	49	77	23	36	2	62
HSO	71	30	74	26	48	14	39
ESO	29	72	68	32	15	0	85

Arbetsgivaren ska bekräfta skriftligt att han har mottagit begäran enligt 6.6a. Enligt skyddsombuden sker det endast i vart tredje fall inom Byggsektorn (Byggnads 28 %) och i nästan två fall av tre inom Servicesektorn (Kommunal 72 %). Industrin ligger mittemellan. Bara drygt en fjärdedel av ESO får en skriftlig bekräftelse.

Arbetsgivaren lämnar enligt 75 procent av skyddsombuden snabbt besked om åtgärd (Målarna 86 %, Byggnads 83 %, Grafiska 64 %, SEKO 61 %). Något färre bland ESO fick ett snabbt besked.

Om man inte får ett snabbt svar kan man kontakta Arbetsmiljöverket. Inom Servicesektorn gjorde drygt hälften av skyddsombuden detta. Se bilaga 2 för att få en bild av respektive förbunds situation i denna fråga.

	23. Om det inträffar en arbetsolycka, görs då en arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan? (procent)				
	Ja	Ibland	Nej	Ingen olycka har skett	Vet inte
Bygg	69	4	1	14	12
Service	77	8	1	10	5
Industri	82	5	1	7	6
Hela LO därav	78	6	1	9	6
SO	78	6	1	9	7
HSO	86	8	0	4	2
ESO	63	5	3	21	8

Om man räknar bort dem som sagt att ingen olycka skett och inte vet så anger så gott som alla skyddsombuden att olyckorna rapporteras till Försäkringskassan. Det är mycket få som säger att olyckor inte rapporteras.

Bland HSO finns störst andel som anser att rapporteringen fungerar. ESO har störst andel som svarat att ingen olycka har skett.

24. Om det inträffar ett olyckstillbud på arbetsplatsen, skrivs då en tillbudsrapport? (procent)

	Ja	Ibland	Nej	Inget olyckstillbud har skett	Vet inte
Bygg	54	23	8	9	6
Service	64	25	5	4	3
Industri	68	22	4	4	3
Hela LO därav	64	24	5	5	3
SO	69	22	3	4	3
H50	63	29	5	2	1
ESO	48	19	12	13	9

Rapporteringen av tillbud liknar den om olyckor. Jämfört med olyckorna är det fler som svarar ibland men färre som hävdar att inga har skett.

KOMMENTAR: Observera att frågorna 23 och 24 handlar om att anmäla olycka eller skriva en tillbudsrapport och inte om det har skett olyckor eller tillbud. Överraskande är att så många som två av tre har rapporterat olyckstillbud.

25. Finns arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter tillgängliga så att alla enkelt kan få ta del av dem? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	66	23	12
Service	70	19	11
Industri	73	16	11
Hela LO	71	18	11

Sju av tio anser att föreskrifterna finns tillgängliga (Pappers 81 %, Målarna och HRF 48 %), två av tio svarar "nej" och en av tio att de inte vet. Tillgängligheten av föreskrifter anges vara något mindre inom Byggsektorn.

26. Finns för din arbetsplats ett lokalt arbetsmiljö-/samverkansavtal? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	57	12	31
Service	66	11	23
Industri	56	13	31
Hela LO därav	62	12	26
SO	65	7	28
H50	68	17	15
ESO	41	18	41

Att det finns arbetsmiljö-/samverkansavtal anges av flest inom Servicesektorn (SEKO 80 %, Kommunal 74 %) trots att många inom HRF (51 %) och Handels (46 %) anger att de inte vet om det finns. Vart fjärde skyddsombud vet inte om sådana avtal finns. Två av tre vanliga skyddsombud och HSO anger att avtal finns. Bland ESO är det 41 procent som säger ja och lika många som säger att man inte vet.

27. Om ni har arbetsmiljö-/samverkansavtal på din arbetsplats, vad omfattar det? (procent)

	Bygg	Service	Industri	Hela LO
Policy och rutiner för arbetsmiljöarbetet	49	55	49	53
Företagshälsovård	38	38	40	38
Rehabilitering	19	32	28	29
Utbildning i arbetsmiljö	12	20	18	18
Vet ej	28	23	28	25

De som har avtal har fått ange vad avtalet innehåller. Det vanligaste svaret är att det gäller policy och rutiner för arbetsmiljöarbetet (SEKO 67 %, Pappers 65 %, Kommunal 60 %, HRF 27 %). Därefter kommer företagshälsovård (Pappers 60 %, Livs 31 %, HRF 28 %), och rehabilitering (Pappers 56 %, Byggnads 16 %, Målarna 11 %). Byggsektorn anger lägst förekomst av rehabilitering i sina avtal. Ett av fyra skyddsombud vet inte vad avtalet omfattar (HRF 43 %, Kommunal 18 %, Pappers 16 %).

28. Har ni på er arbetsplats avtal om vilken bemanning arbetsuppgifterna ska ha? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	22	49	29
Service	31	40	29
Industri	34	37	29
Hela LO	31	40	29

En tredjedel av skyddsombuden inom Industri (Pappers 68 %, Livs 37 %) och Service (SEKO 36 %, HRF 20 %) anger att de har avtal om bemanning, inom Byggsektorn är det 22 procent (Fastighets 35 %, Elektrikerna 12 %). Knappt 30 procent anger "vet ej" (HRF 41 %).

29. Skulle du på er arbetsplats ha nytta av ett arbetsmiljö-/samverkansavtal? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	51	10	38
Service	66	5	29
Industri	56	5	39
Hela LO	61	6	34
därav			
SO	61	4	35
H50	70	6	24
ESO	42	11	46

Drygt 60 procent av alla skyddsombud anser att ett arbetsmiljö- eller samverkansavtal skulle vara till nytta på deras arbetsplats, flest inom Service (Kommunal 74 %) och något färre inom Industri (Pappers 88 %) och Bygg (Fastighets 66 %). En tredjedel vet inte vilket (Grafiska och Elektrikerna 49 %). En liten andel, 6 procent, svarar "nej" (Byggnads 13 %, Handels 11 %).

Skyddskommitté eller motsvarande

30. Finns skyddskommitté eller motsvarande organ som behandlar arbetsmiljöfrågor i företaget/verksamheten? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	49	42	10
Service	70	17	12
Industri	76	20	4
Hela LO 2006	70	21	9
1996/1980 ¹	57/47	35/49	7/4
därav			
SO	75	12	13
H50	85	13	3
ESO	21	68	11

1) Jämförelse med LOs undersökning 1996 och 1980.

Två av tre skyddsombud anger att skyddskommitté eller motsvarande organ finns (Pappers 97 %, SEKO 85 %, HRF 40 %). Det är vanligast i Industrisektorn och klart mindre vanligt inom Byggsektorn, där endast vartannat skyddsombud har svarat så. Runt var tionde inom Service och Bygg vet inte om någon sådan kommitté finns (Handels 16 %, Kommunal 13 %). Av ESO anger 68 procent att de inte har skyddskommitté. Skyddskommitté eller liknande organ finns i betydligt större omfattning (70 %) år 2006 i jämförelse med 1996 (57 %) och 1980 (47 %).

Frågor till dem som har skyddskommitté

31. Får facket i skyddskommittén tillgång till de beslutsunderlag som behövs i form av utredningar och fortlöpande information om förändringar i företaget? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	52	26	22
Service	61	21	17
Industri	65	22	14
Hela LO 2006	62	22	17
1996/1980 ¹	56/59	23/33	22/8

32. Behandlar skyddskommittén frågor om arbetsmiljöutbildning? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	57	14	29
Service	56	17	28
Industri	58	20	22
Hela LO	57	18	26

33. Behandlar skyddskommittén hur arbetsanpassning och rehabilitering är organiserat på din arbetsplats? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	46	19	35
Service	53	21	26
Industri	61	16	24
Hela LO	55	19	26

1) Jämförelse med LOs undersökning 1996 och 1980.

Ledamöterna i skyddskommittén har rätt att få tillgång till det beslutsunderlag som behövs i skyddskommittén. Inom Byggsektorn svarar endast vartannat skyddsombud att man får det (Målarna 70 %). I de andra sektorerna är det drygt 60 procent (HRF 70 %, Transport 46 %). En ganska stor andel, 17 procent vet inte (Byggnads 26 %, Pappers 24 %). I jämförelse med 1996 och 1980 är det något större andel av skyddsombuden 2007 som anger att de får detta beslutsunderlag.

Drygt hälften av skyddsombuden uppger att skyddskommittén behandlar frågor om arbetsmiljöutbildning (Grafikerna 70 %, Elektrikerna 69 %). En femtedel svarar "nej" och var fjärde vet inte (Byggnads 35 %).

Angående organiseringen av arbetsanpassning och rehabilitering svarar drygt hälften av skyddsombuden att skyddskommittén behandlar denna fråga (Skogs & Trä 65 %, Fastighets 62 %). Vart tredje skyddsombud inom Byggsektorn och vart fjärde i övriga områden vet dock inte hur det förhåller sig.

34. Om ni inte har skyddskommitté eller motsvarande, förekommer ändå återkommande samtal om arbetsmiljö mellan ledning och skyddsombud? (procent)

	Ja, regelbundet	Ja, men inte regelbundet	Nej
Bygg	13	54	33
Service	26	47	27
Industri	21	53	27
Hela LO	22	50	28

Av dem som inte har skyddskommitté eller motsvarande svarar 22 procent att de har regelbundna samtal med arbetsledningen om arbetsmiljöfrågor. Det vanligaste är dock mera oregelbundna samtal. Var tredje inom Byggsektorn och var fjärde i de andra sektorerna har inga återkommande samtal (Livs 41 %, Elektrikerna 39 %, HRF 38 %).

35. Finns det systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) på arbetsplatsen? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	55	25	21
Service	67	18	15
Industri	70	16	14
Hela LO	67	18	15
<i>därav</i>			
SO	68	12	20
HSO	77	17	6
ESO	44	39	17

Två av tre svarar att de har ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen (Pappers 88 %). Det är inte lika vanligt inom Byggsektorn (Målarna 41 %). 15 procent svarar att de inte vet om SAM förekommer (Byggnads 25 %). Ensamskyddsombuden anger i mindre omfattning att SAM förekommer på deras arbetsplats.

36. Finns en handlingsplan för arbetsmiljön som rör din arbetsplats? (procent)

	Ja	Nej, men skulle behövas	Nej, och behövs inte	Vet inte
Bygg	62	17	4	17
Service	63	16	3	18
Industri	62	17	3	17
Hela LO	63	16	3	18
1996	52		30	18
<i>därav</i>				
SO	63	12	3	22
HSO	72	21	1	6
ESO	43	24	10	24

En handlingsplan ska upprättas för de åtgärder som inte kan genomföras direkt. Drygt 60 procent av skyddsombuden uppger att en sådan plan finns (Pappers 76 %, SEKO 73 %). Därutöver anser 16 procent att en sådan plan skulle behövas (Målarna 33 %). Några få procent säger att den inte behövs (Fastighets 10 %). 18 procent vet inte om en plan finns (Elektrikerna 25 %, Grafikerna och HRF 24 %). År 1996 svarade 11 procent färre än 2006 att det fanns en handlingsplan.

Ensamskyddsombuden svarar i minst utsträckning att det finns en plan på deras arbetsplats och många av dem vet inte heller. 10 procent av ESO svarar att det inte behövs.

KOMMENTAR: De ensamma skyddsombudens osäkerhet kan bero på att de inte tycker att en eller några få åtgärder på en liten arbetsplats är en handlingsplan.

37. Om en handlingsplan finns, har du eller något annat skyddsombud eller facklig företrädare deltagit i utarbetandet av planen? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	43	40	17
Service	70	16	14
Industri	68	14	18
Hela LO 2006	66	18	16
1996	83	11	5

38. Anser du att handlingsplanen omfattar de åtgärder som krävs för att förbättra arbetsmiljön? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	60	13	27
Service	73	12	16
Industri	75	8	17
Hela LO	72	11	17

Två av tre anger att handlingsplaner har utarbetats tillsammans med skyddsombud eller annan facklig företrädare (Grafiska 75 %, Skogs & Trä 75 %, Pappers 77 %). I Byggsektorn är skyddsombudens medverkan mindre (Byggnads 35 %). År 1996 var det betydligt fler (83 %) som deltog i utarbetandet av planen.

Knappt tre av fyra anser att handlingsplanen omfattar de åtgärder som behövs. Även här avviker Bygg med en lägre andel som säger "ja" och dessutom en större grupp som svarat "vet inte" (Byggnads 29 %).

39. Är du eller annat skyddsombud eller facklig företrädare med och följer upp vidtagna arbetsmiljöåtgärder? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	54	27	19
Service	78	12	11
Industri	79	12	9
Hela LO	76	14	11
därav			
SO	76	9	15
HSO	85	11	4
ESO	57	32	11

Tre av fyra skyddsombud deltar i uppföljningen av arbetsmiljöåtgärder (Kommunal 82 %, IF Metall 80 %), dock i mindre utsträckning inom Byggsektorn där varannan svarar "ja" och 19 procent att de inte vet. Andelen som svarat "vet inte" är mycket olika mellan förbunden (Pappers 24 %, Byggnads 22 %, Grafiska 6 %). Huvudskyddsombuden deltar i störst utsträckning i uppföljning och ESO minst.

KOMMENTAR: Notera att ett "ja" även täcker de fall då något annat skyddsombud eller någon annan facklig företrädare deltagit. Skyddsombudet kan t.ex. veta att huvudskyddsombudet har deltagit eller svara "vet inte", om man inte känner till om HSO har gjort uppföljningen.

40. Om det förbereds en större förändring på din arbetsplats, medverkar då skyddsombud eller motsvarande i konsekvensbedömningar för arbetsmiljön? (procent)

	Ja	Nej, inte i förväg	Inte varit aktuellt
Bygg	28	33	40
Service	52	26	22
Industri	58	29	14
Hela LO	51	28	21
därav			
SO	56	22	22
HSO	56	31	13
ESO	24	39	37

Vartannat skyddsombud medverkar i konsekvensbedömningar inför större förändringar (Pappers 76 %). Drygt vart fjärde är inte med. Det kanske inte ens görs några även om det är förändringar på arbetet. För ca 20 procent har det inte varit aktuellt. Skyddsombuden inom Byggsektorn (Målarna 17 %) svarar oftare att de inte deltar än övriga sektorer.

Skyddsombud och huvudskyddsombud har lika stora andelar som svarat att de är med och gör konsekvensbedömningar, men bland HSO svarar fler "nej, inte i förväg". Ensamskyddsombuden deltar betydligt mer sällan än övriga typer av skyddsombud.

KOMMENTAR: Fråga 35 är både en fråga om att känna till vad som finns och en bedömning om detta uppfyller kraven för att kallas systematiskt arbetsmiljöarbete. ESO anger i mindre omfattning att SAM förekommer på deras arbetsplats. Huvudskyddsombuden finns mest på relativt stora arbetsplatser och är de som i störst utsträckning uppger att SAM förekommer. Vart femte vanligt skyddsombud svarar att de inte vet om det förekommer något systematiskt arbetsmiljöarbete. Det kan tyda på en "arbetsfördelning" där huvudskyddsombudet är mer insatt i hur SAM fungerar på arbetsplatsen

Frågor till huvudskyddsombud

41. Hur många skyddsombud som tillhör ditt fackförbund är du huvudskyddsombud för?
(procent)

	1-5	6-10	11-20	21-30	31 eller fler	Vet inte
Bygg	68	9	10	4	7	2
Service	46	11	9	7	24	4
Industri	67	13	9	4	7	1
Mest kvinnor	39	6	7	9	33	6
HSO Hela LO	55	11	9	6	16	3

Inom Industri och Bygg är HSO oftast samordnare för högst 5 skyddsombud (Målarna 100 %, Elektrikerna 87 %). Inom Service är knappt var fjärde HSO samordnare för fler än 30 SO (Kommunal 35 %, Pappers 32 %). På arbetsplatser där det är mest kvinnor samordnar HSO oftare fler SO än på arbetsplatser med mest män.

42. Deltar du i allmänhet på klubbstyrelsens/
sektionens sammanträden? (procent)

	Ja	Nej
Bygg	47	53
Service	77	23
Industri	73	27
HSO Hela LO	73	27

Totalt deltar mer än 70 procent av HSO i sammanträden med klubbstyrelsen eller sektionen (Livs 85 %, SEKO 83 %). Inom Bygg är det varannan som gör det.

43. Samlar ni på arbetsplatsen skyddsombuden till träffar för att gå igenom aktuella arbetsmiljöfrågor? (procent)

	Nej	Ja, 1 gång per år	Ja, 2-4 gånger per år	Ja, 5 gånger eller fler per år
Bygg	44	31	21	4
Service	26	17	46	11
Industri	32	15	40	13
HSO Hela LO	30	18	41	11

Totalt samlar hälften av huvudskyddsombuden SO till träffar minst 2 gånger per år för att tala om aktuella arbetsmiljöfrågor (Pappers 47 %). Det är totalt 30 procent som aldrig gör det och inom Byggsektorn är det nästan hälften (Elektrikerna 60 %) som inte gör det.

44. Medverkar du som huvudskyddsombud vid förhandlingar i arbetsmiljöfrågor på din arbetsplats? (procent)

	Ja aktivt	Ja, som bisittare	Ja, men är inte närvarande	Nej, deltar inte alls	Nej, inga förhandlingar om arbetsmiljön
Bygg	38	3	6	26	28
Service	73	5	3	7	12
Industri	55	8	7	11	20
LO, HSO	63	6	5	10	16

Drygt 60 procent av HSO uppger att de deltar aktivt i förhandlingar om arbetsmiljöfrågor på sin arbetsplats (Kommunal 83 %, Målarna 0 %). 10 procent deltar inte alls, och 16 procent svarar att förhandlingar om arbetsmiljöfrågor inte förekommit. Inom Byggsektorn är det knappt 40 procent av HSO som deltagit aktivt i arbetsmiljöförhandlingar.

45. Har arbetsledningen på din arbetsplats genomgått någon form av arbetsmiljöutbildning? (procent)

	Ja	Nej	Vet inte
Bygg	59	1	40
Service	66	5	29
Industri	56	13	31
Alla HSO	62	8	31

Drygt 60 procent av HSO svarade att deras arbetsledning gått någon utbildning i arbetsmiljö (på fråga 17 om deras närmaste chef gått sådan utbildning svarade 53 procent ja). Att arbetsledningen gått utbildning är något vanligare inom Servicesektorn (HRF 79 % – observera bara 11 svarande, Pappers 71 %). En tredjedel av HSO vet inte.

Frågor till enbart till ensamskyddsombud, ESO

46. Hur ofta kallar fackavdelningen dig som ensamskyddsombud till träffar för att diskutera aktuella arbetsmiljöfrågor? (procent)

	Flera gånger per år	En gång per år	Det har hänt	Aldrig
Bygg	37	36	14	13
Service	22	21	26	31
Industri	24	18	25	34
LO, ESO	26	23	23	29

Hälften av ensamskyddsombuden kallas åtminstone en gång om året till träff med avdelningen för att diskutera arbetsmiljöfrågor. Det är vanligast inom Byggsektorn, där tre av fyra blir kallade (Byggnads 80 %). Enligt vart tredje ensamskyddsombud inom Service och Industri kallas de aldrig till sådana träffar (Transport 50 %, Grafiska 48 %).

KOMMENTAR: För många ESO sker kontakt med fackavdelningen genom ett regionalt skyddsombud. Det belyses inte genom denna fråga.

47. Om det inträffar en arbetsolycka, informerar du då det regionala skyddsombudet/din fackliga organisation? (procent)

	Ingen olycka har skett	Där det skett olycka	
		Ja	Nej
Bygg	51	51	49
Service	50	70	30
Industri	45	64	36
LO, ESO	48	64	36

Vartannat ESO har inte haft någon arbetsolycka inom sitt ansvarsområde. Av dem som haft någon olycka är det två av tre ESO som uppger att de informerar det regionala skyddsombudet. Det förekommer i mindre utsträckning inom Byggsektorn där varannan rapporterar till det regionala skyddsombudet (Byggnads 40 %).

48. Medverkar du som är ensam skyddsombud vid förhandlingar i arbetsmiljöfrågor på din arbetsplats? (procent)

	Ja aktivt	Ja är bisittare	Ja, men är inte närvarande	Nej, deltar inte alls	Nej, inga förhandlingar om arbetsmiljö
Bygg	17	5	1	22	56
Service	22	11	3	17	48
Industri	22	12	2	17	48
LO, ESO	21	10	2	18	50

Hälften av ensamskyddsombuden uppger att det förekommer förhandlingar om arbetsmiljöfrågor på arbetsplatsen. 30 procent medverkar i dessa och 20 procent gör det inte. Inom Byggsektorn är det en lägre andel ESO som deltar i förhandlingar än inom övriga sektorer.

Diskussion

Den samverkan mellan löntagare, arbetsgivare och myndigheter som växte fram under 1900-talet är en del av den sociala och ekonomiska demokratin i samhället. Målet är att via en jämlik dialog mellan parterna finna lösningar som alla kan leva med. Nedan diskuteras skyddsombudens erfarenhet av och förutsättningar för denna samverkan samt skyddsombudets uppgift utifrån undersökningens resultat.

Skyddsombudets tre uppgifter

Skyddsombudet ges i lagstiftningen tre uppgifter; att företräda löntagarna, vara en resurs för arbetsgivare samt att stötta folkhälsan.

Skyddsombudets främsta uppgift är att företräda alla löntagare anställda av arbetsgivaren inom skyddsområdet som omfattas av samma kollektivavtal. Vid förhandling för en enskild person företrädes enbart medlemmar i fackföreningen. Syftet för löntagare att utse skyddsombud är bland annat att själv inte riskera att komma på kant med arbetsledningen. Eftersom löntagaren är underordnad sin arbetsgivare kan osämja dem emellan skada löntagaren. Ett skyddsombud har lättare att samråda med arbetsgivaren utan att hamna i en personlig konflikt. Det gör hon/han i kraft av att representera flera, sakkunskap och vana samt genom rättigheter enligt Arbetsmiljölagen och Förtroendemannalagen.

Skyddsombudet är också en resurs för arbetsgivaren. I 6 kap 4 § AML anges att skyddsombud ska verka för en tillfredsställande arbetsmiljö, bland annat genom att delta vid planering och i det systematiska arbetsmiljöarbetet. I SAF-LO-PTK avtalet, som sades upp av SAF 1992, fanns en instruktion som betonade denna funktion för skyddsombudet. I föreliggande undersökning framgår att många skyddsombud, främst inom industrin, fortfarande arbetar på ett liknande sätt.

Skyddsombudet har också en uppgift i att stötta folkhälsan, bland annat genom att motverka illojal konkurrens via dålig arbetsmiljö. Enligt AML 6 kap 4 § ska skyddsombudet "... vaka över skyddet mot ohälsa och olycksfall samt över att arbetsgivaren uppfyller kraven i 3 kap 2a §", det vill säga bevaka så att arbetsgivaren inte ger samhället

kostnader orsakade av dålig arbetsmiljö. Det händer att ett skyddsombud kan få både arbetsledning och anställda mot sig, till exempel om användning av skyddsutrustning, i diskussioner om arbetsrotation eller vid uppärbetning av tid.

Tungt arbete det största problemet

Tunga lyft och fysiskt tungt arbete är de största problemen i arbetsmiljön för LO-förbundens medlemmar enligt skyddsombuden. Det gäller i synnerhet på arbetsplatser med mest kvinnor och inom byggsektorn. Trots teknisk utveckling består dessa problem. För hög arbetstakt och för lite personal anges också av skyddsombuden som allmänt förekommande. Besvär i skelett, leder och muskler toppar också listan över besvär orsakade av arbetet (Arbetsmiljöverket 2006) och även listan över orsaker till sjukersättning (förtidspension).

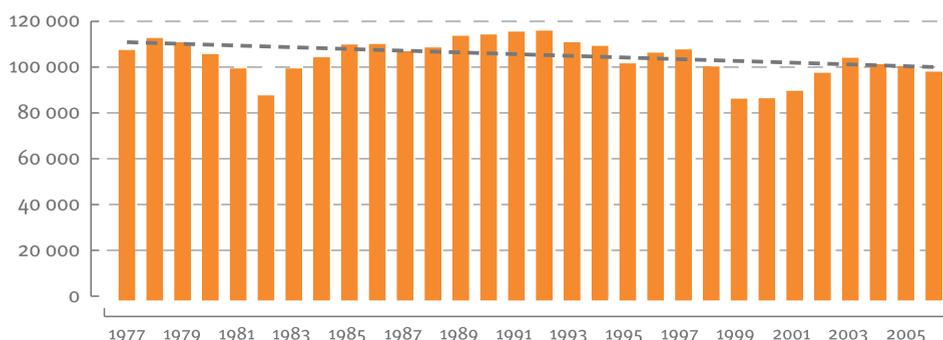
22 medlemmar per skyddsombud

Antalet skyddsombud inom LO, TCO och Saco var i medeltal 104 000 för åren 1977 till 2006 (se figur a). År 1977 fanns 107 000 skyddsombud och år 1988 var det som mest, 116 000. Den stora nedgången under 1990-talet, då det som lägst var 87 000 skyddsombud, bröts 2001 och 2003 var det 104 000. Efter 2003 är trenden att det blir färre skyddsombud, se figur a och b. Enligt Arbetsmiljöverkets register i mars 2007 är antal medlemmar per skyddsombud; LO-förbund 27, TCO-förbund 51, Saco-förbund 126 stycken.

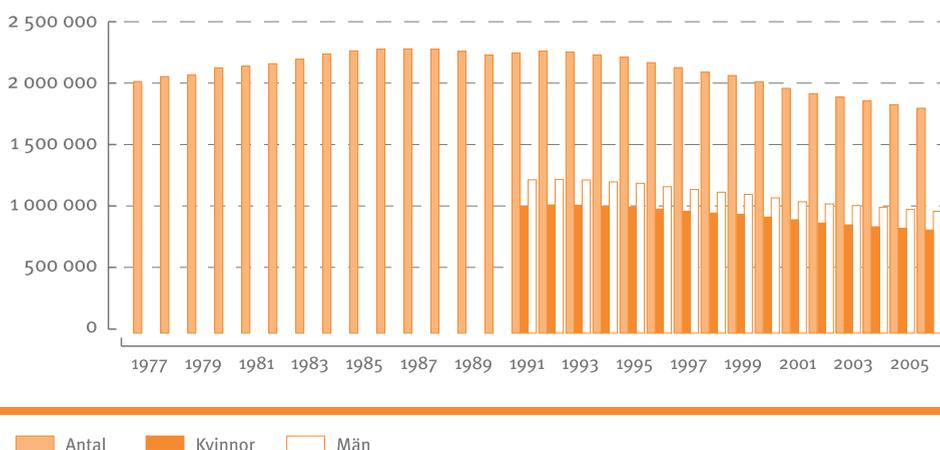
Beräknat utifrån LO-förbundens register år 2006 gick det 22 medlemmar per skyddsombud, vilket är en bra nivå. I LO-förbundens register fanns år 2006 totalt 69 836 skyddsombud, vilket är betydligt fler än i Arbetsmiljöverkets register (57 307 skyddsombud inom LO-sektorn år 2007). Främst Kommunal har fler skyddsombud i sitt register än vad Arbetsmiljöverket har. Av de 4 207 enkäter som skickades ut till skyddsombud i föreliggande studie svarade 305 stycken (7 %) att de inte var skyddsombud. SCB (Alf Andersson) drog slutsatsen att förbunden har rätt bra kvalitet på sina register.

Efter Arbetsmiljöverkets begäran våren 2007 att lägga ner Skyddsombudsregistret torde en del klubbar ha slutat att anmäla skyddsombud till registret. Trots det relativt höga antalet skyddsombud behövs 100 000 nya, främst på små arbetsställen. Där det redan finns skyddsombud är det betydligt lättare att rekrytera nya än på tillfälliga arbetsställen där arbetsgivaren arbetar på uppdrag (till exempel bemanning) och på små arbetsplatser. Vissa arbetsgivare ser under sådana förhållanden skyddsombudet som en belastning.

Figur A. Antal skyddsombud inom LO, TCO och SACO 1977–2006
(Arbetsmiljöverkets register över skyddsombud)

Figur B. Antal medlemmar i LO-förbund 1977–2006 (aktiva och pensionärer)

Är skyddsombuden representativa för löntagarna?

Skyddsombuden är i genomsnitt fem år äldre än genomsnittet på arbetskraften och högst medelålder har huvudskyddsombuden (HSO), 50 år. Så har det även sett ut i LOs tidigare undersökningar av skyddsombuden. Slutsatsen är att det tar tid att få tillräckligt med kunskap och förtroende för att bli skyddsombud. Uppdraget som skyddsombud har man i åtminstone två mandatperioder om 3 år. Drygt 40 procent av HSO har haft sitt uppdrag i över 10 år. Den andel av skyddsombuden som haft sitt uppdrag i minst 6 år är densamma 2006 som 1996 (LO 1997).

LO-förbundens medlemmar är till 48 procent kvinnor, men enbart 36 procent av skyddsombuden är kvinnor. Minst representation av kvinnliga ombud finns inom industrin. Där är andelen kvinnor 25 procent (LO 2006) men enbart 12 procent av skyddsombuden är kvinnor. Inom Service är andelen kvinnor 65 procent och andelen kvinnliga skyddsombud 57 procent. Trenden är dock att andelen kvinnliga skyddsombud ökar (källa: Arbetsmiljöverkets register). Att en lägre andel kvinnor än män är skyddsombud beror bland annat på att:

- Kvinnor i större utsträckning än män har arbetsuppgifter som de inte kan gå ifrån (Gellerstedt 2005). Det innebär att många kvinnor inte får den tid och den överblick av arbetsplatsen som ett skyddsombud behöver.
- En större andel kvinnor än män arbetar deltid och har otryggare anställningar (Nelander 2005). Under första kvartalet 2007 arbetade män i Sverige genomsnitt 35,4 timmar och kvinnor 28,2 timmar (SCB 2007).
- Kvinnor anpassar sina arbetstider till barnen mer än vad män gör, vilket framgår tydligt i Nelander och Godings rapport 2005 "Anställningsformer och arbetstider". Kvinnors större ansvar för barnen gör det svårare för dem att ta fackliga uppdrag.

Kan medlemmarna träffa skyddsombudet?

En förutsättning för ett ombud att kunna företräda någon är att de har kontakt med varandra. Inom branscherna Service och Industri anger de flesta skyddsombud att löntagarna kan träffa medlemmarna under arbetet. Inom Byggsektorn är det dock färre eftersom man ofta arbetar på olika ställen.

Deltid, tillfälliga anställningar och inhyrd personal kan försvåra kontakten mellan skyddsombud och löntagare. En tredjedel av skyddsombuden anser att det är svårare att hålla kontakt med medlemmar där det finns deltid. Tillfälliga anställningar finns främst inom Servicesektorn och där anger en fjärdedel av skyddsombuden att detta försvårar kontakten. Men det finns uppenbarligen många arbetsplatser där deltidare och tillfälligt anställda kan träffa skyddsombudet. Erfarenheterna från dessa arbetsplatser är värda att sprida.

Användning av inhyrd personal ökar i många branscher. Det kan gälla tillfällig inhyrning eller att inhyrda bemannar hela funktioner, t ex inpackning. Inhyrning av personal försvårar arbetet för skyddsombuden, främst inom fackförbunden Byggnads, HRF och Transport. Enligt Arbetsmiljölagen ska lokalt skyddsombud inte bevaka hur inhyraren sköter arbetsmiljön för inhyrda. Det ska den inhyrda personalens eget skyddsombud göra. Anställda på bemanningsföretagen saknar dock ofta skyddsombud och i många fall hjälper det lokala skyddsombudet de inhyrda. I LOs yttrande över utredningen av Arbetsmiljölagen (SOU 2007:43) skrivs att följande behövs:

- ändring i Arbetsmiljölagen så att lokalt skyddsombud ges laglig möjlighet att agera gentemot inhyraren i frågor som denne råder över
- avtal mellan inhyrare och uthyrare om villkoren för skyddsombudets arbete samt överenskommelser mellan berörda fackförbund om detta.

Ditt uppdrag som skyddsombud

Ibland kan det vara lite ensamt och rätt tufft att vara skyddsombud. Skyddsombuden anser dock överlag (83 %) att de får ett bra stöd i sitt arbete från både arbetskamraterna och den lokala fackliga organisationen (89 %). Vart femte skyddsombud och vart fjärde ensamskyddsombud kallas dock aldrig till träffar med sin fackliga organisation om aktuella arbetsmiljöfrågor.

Ett sätt för förbunden att nå fler skyddsombud i aktuella frågor är att samarbeta mellan förbunden. Drygt 40 procent av alla skyddsombud anger att det inte finns något tvärfackligt samarbete.

Drygt hälften av skyddsombuden anser att arbetsgivaren stöder dem i sitt arbete, men fem procent känner sig motarbetade. Enbart vart tredje skyddsombud kan ta den tid som behövs för uppdraget och vart femte kan bara klara det viktigaste.

Utbildning

Den utbildning som skyddsombuden vill ha skiljer sig från tidigare undersökningar. Att så många som tre av fyra vill ha utbildning i sociala och psykologiska frågor är nytt. Bland annat efterfrågas kunskaper i kris- och konflikthantering. Arbetsanpassning och rehabilitering, arbetsorganisation och belastningsergonomi ligger också högt på listan. Företrädare för förbunden har också märkt detta behov. En förklaring som ges är att den ökning i intensitet som skett i arbetet de senaste 10–15 åren kräver mycket väl organiserade arbetsplatser som är utan störande konflikter. Knappt 40 procent av skyddsombuden har inte fått någon utbildning i arbetsmiljö de senaste 12 månaderna.

Drygt 40 procent av skyddsombuden anger att deras närmaste chef har någon form av arbetsmiljöutbildning, lika många svarar att de inte vet. Endast vart fjärde ensamskyddsombud har – såvitt de vet – en chef som har fått utbildning i arbetsmiljö. I LOs utredning från 1980 (Bolinder m fl 1981) svarade betydligt fler skyddsombud att arbetsledningen hade någon form av arbetsmiljöutbildning och enbart 14 procent att de inte visste. I LOs utredning 1996 ges ungefär samma svar som 2006 (frågorna i de olika utredningarna är inte helt jämförbara).

Vart fjärde skyddsombud har deltagit i utbildning i arbetsmiljö gemensamt med någon från arbetsledningen och det uppfattades som bra. Bland alla dem som inte gått utbildning tillsammans med arbetsledningen anser 83 procent att det skulle behövas. Två av tre ensamskyddsombud har inte gått utbildning tillsammans med ledningen, men skulle vilja det.

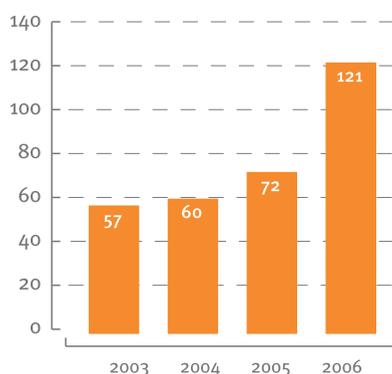
6 kap. 6a § Arbetsmiljölagen

Paragrafen 6.6a i Arbetsmiljölagen används för att få en arbetsgivare att agera i en arbetsmiljöfråga som inte blev löst den vanliga vägen. Den åberopas sparsamt av skyddsombuden, något oftare inom Transport och Kommunal än inom andra förbund. Inom Byggsektorn är den minst använd. Antal 6.6a registrerade hos Arbetsmiljöverket var 196 stycken i genomsnitt under åren 1996 till 2003 (Johansson ASS/AV, 2004).

Efter en hänvisning till 6.6a lämnade tre av fyra arbetsgivare ett snabbt besked om åtgärd. I hälften av de fall där arbetsgivaren inte lämnade besked vände sig skyddsombudet till Arbetsmiljöverket, som i de flesta fall stödde skyddsombudet. Bland ensamskyddsombuden är det dock betydligt färre som vänder sig till Arbetsmiljöverket. Det kanske känns onödigt att anlita Arbetsmiljöverket i ett mindre företag, eller så förstörs stämningen på arbetet om skyddsombudet gör det.

Ett mått på hur § 6.6a och det övriga samverkanssystemet fyller sitt syfte är antalet skyddsombudsstopp enligt 6 kap. 7 § AML. Dessa stopp är mycket få vilket kan tolkas som att samverkanssystemet fungerar, se figur c.

Figur C. Antal fall av skyddsombudsstopp enligt 6 kap. 7 § AML för åren 2003–2006.

Arbetsmiljö-/samverkansavtal

När ett löneavtal är slutet återstår bevakning av avtalet för de förtroendevalda. När ett arbetsmiljöavtal är påskrivet börjar i stället ett långsiktigt arbete. Det kräver ut-hållighet och motivation bland skyddsombuden och andra förtroendevalda och att förbundet stöder dem i detta arbete.

Två av tre vanliga skyddsombud och HSO, men bara 40 procent av ensamskydds-ombuden, anger att det finns arbetsmiljö-/samverkansavtal. Dess vanligaste innehåll är policy och rutiner för arbetsmiljöarbetet, därefter kommer företagshälsovård och rehabilitering, minst förekommande är avtal om bemanning. Drygt 60 procent av alla skyddsombud anser att ett arbetsmiljöavtal skulle vara till nytta på deras arbetsplats. Vid samtal med representanter från LOs förbund anges att det ofta behövs tydligare överenskommelser med arbetsgivaren om skyddsombudens arbete.

Uppenbarligen utnyttjas inte arbetsmiljöavtalen fullt ut. Vart fjärde skyddsombud vet inte vad avtalet omfattar och lika många känner inte till att de finns. Här be-hövs åtgärder, till exempel utbildar flera förbund handledare i förhandling om arbetsmiljöfrågor. Bland skyddsombuden deltar 63 procent av HSO och 21 procent av ensamskyddsombuden aktivt i förhandlingar i arbetsmiljöfrågor.

Utvecklingen i samhället med fler små företag, mer av bemanningsföretag och entreprenad och mer tillfälliga anställningar samt ett ökat utländskt ägande leder till att arbetsgivarens ansvar blir mer splittrat och ibland otydligt. För att motverka utveckling mot oordning på arbetsmarknaden har den fackliga rörelsen tidigare i historien agerat tillsammans. Vi kan troligen också nu förvänta oss en fördjupad diskussion bland LO-förbunden kring samordnade avtal på arbetsmiljöområdet.

Skyddskommitté och motsvarande

En förutsättning för att få bra villkor i arbetet är att skyddsombudet regelbundet få sitta ner med arbetsgivaren och diskutera arbetsmiljön, till exempel i en skyddskom-mitté. Drygt två av tre skyddsombud anger att det finns skyddskommitté eller motsva-rande. Förvånande är att 13 procent av HSO anger att det inte finns. Skyddskommitté eller motsvarande finns i betydligt större omfattning år 2006 (70 %) i jämförelse med 1996 (57 %) och 1980 (47 %).

Ledamöter i skyddskommittén har rätt att få tillgång till nödvändiga beslutsunder-lag. Inom Byggsektorn får enbart vartannat skyddsombud detta och i övriga sektorer 60 procent. I jämförelse med 1996 och 1980 års undersökningar av skyddsombudens arbete är det något större andel 2007 som får detta beslutsunderlag. Drygt hälften av skyddsombuden uppger att skyddskommittén behandlar frågor om arbetsmiljöut-bildning och arbetsanpassning och rehabilitering.

Där det inte finns skyddskommitté eller motsvarande svarar vart femte att de har regelbundna samtal med arbetsledningen om arbetsmiljöfrågor. Var tredje inom Bygg-sektorn och var fjärde i de andra sektorerna har inga återkommande samtal alls.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Två av tre skyddsombud svarar att det finns ett systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) på arbetsplatsen. 15 procent vet inte om SAM förekommer. Det är dock stora skillnader mellan förbunden och minst vanligt är det på arbetsplatser med ensamskyddsom-bud. 15 procent vet inte om SAM förekommer. På samma fråga till arbetare i 2003 års arbetskraftsundersökning (Gellerstedt 2005) svarade 40 procent att det fanns ett systematiskt arbetsmiljöarbete på arbetsplatsen.

En handlingsplan ska upprättas för de åtgärder som inte kan genomföras direkt.

Drygt 60 procent av skyddsombuden uppger att det finns en sådan plan. Det är en god förbättring jämfört med 1996 då 11 procent färre svarade detta. Två av tre anger att handlingsplaner har utarbetats tillsammans med skyddsombud eller annan facklig företrädare och att planen omfattar de åtgärder som behövs. Tre av fyra skyddsombud deltar i uppföljningen av arbetsmiljöåtgärder.

Enbart vartannat skyddsombud medverkar i konsekvensbedömningar inför större förändringar. För ca 20 procent har det inte varit aktuellt. Ensamskyddsombuden deltar betydligt mer sällan än övriga typer av skyddsombud i konsekvensbedömningar.

Skyddsombud, annan facklig representant och arbetsgivare kan ibland vara osäkra på om en fråga ska behandlas enligt Arbetsmiljölagen eller Medbestämmandelagen. Det kan till exempel gälla sociala förhållanden på arbetet eller ändrad fördelning av arbetsuppgifter mellan löntagare. Bland annat för att lösa sådana gränsdragningar deltar drygt två av tre av HSO och en av tre ensamskyddsombud på klubb- eller sektionsstyrelsens möten. En iakttagelse är att den fackliga traditionen fortfarande är lite tveakande inför skyddsombudet. Skyddsombudets tre roller, att stötta löntagaren och folkhälsan samt att hjälpa arbetsgivaren, gör denne till mer än en facklig företrädare. Skyddsombudets funktion att vara en resurs för arbetsgivaren har dock minskat genom åren. Diskussion om skyddsombudets roll fortsätter bl a utifrån att statsmakten alltmer drar tillbaka sitt engagemang i arbetsmiljöns betydelse för folkhälsan.

Referenser

Arbetslivsinstitutet, 1996. *Redogörelser från LO, TCO och SACO – om de regionala skyddsombudens verksamhet*. Dnr 299/96. Solna

Arbetsmiljöverket, 2006. *Sammanställning över inkomna rapporter för parternas verksamhet med regionala skyddsombud och standardisering under 2005*. Rapport 2006-II-08. Solna

Arbetsmiljöverket 2007. *Arbets-skador 2006, preliminära uppgifter*. Arbetsmiljöstatistisk rapport 2007:4. Solna, Sverige

Arbetsmiljöverket och Statistiska centralbyrån 2006. *Arbetsorsakade besvär 2006*. Statistiska meddelanden AM 43 SM 0601. Stockholm, Sverige

Andersson, I. M., Hägg, M.G., Rosén, G. (red), *Arbetsmiljöarbete i Sverige 2004 En kunskapssammanställning över strategier, metoder och arbetssätt för arbetsmiljöarbete*. Arbete och Hälsa 2006:6. Arbetslivsinstitutet

Andersson, I. M., Rosén, G., 2005. *Arbetsmiljöarbete som utvecklingsmotor – Erfarenheter från regional utveckling i Dalarna*. Arbetslivsrapport nr 2005:6. Arbetslivsinstitutet

Andersson, I. M., Rosén, G., Klusell, L., 2006. *FöretagSAM – En jämförelse av två modeller för implementering av systematiskt arbetsmiljöarbete på mindre tillverkningsföretag*. Arbetslivsrapport nr 2006:5. Arbetslivsinstitutet

Birgersdotter, L., Schmidt, L., Antonsson, A-B., 2004. *Systematiskt arbetsmiljöarbete i småföretag – vad kan externa aktörer som regionala skyddsombud och företagshälsovård göra för att få SAM att fungera?* IVL Rapport B 1589, IVL Svenska Miljöinstitutet AB, Stockholm

Frick, K., 1996. *De regionala skyddsombudens verksamhet*. Arbetslivsrapport 1996:22, Arbetslivsinstitutet. Solna

Frick, K., Sigala, F., Sundström-Frisk, C., 1997. *LOs regionala skyddsombud: Skillnader från 1980 till 1993 samt mellan förbunden*. Arbetslivsrapport 1997:20. Arbetslivsinstitutet. Solna

- Frick K., 2007, *Underlag för rapportering till Arbetsmiljöverket*, E-post 2007-02-05 till Järnstedt, C., LO. Stockholm
- Gellerstedt, S., 2005. *Arbetsmiljö 1991–2003, klass och kön*. Rapport, Landsorganisationen i Sverige
- Järnstedt C., 2007. *Muntlig uppgift angående Finska LOs förslag om RSO i Finland*
- LO. 1997. *Hur fungerar arbetsmiljöarbetet?* En enkätundersökning bland LOs skyddsombud. Landsorganisationen i Sverige, Stockholm
- LO. 1997. Yttrande över SOU 2007:43 *Bättre arbetsmiljöregler II*
- Bolinder, E., Magnusson, E., Nilsson, C., Rehn, M., 1981. *Vad händer med arbetsmiljön*. LO-rapport. Landsorganisationen i Sverige, Stockholm
- LO. 2001. *Regionala skyddsombud – handledning från LO*. Stockholm
- LO. 2006. *Medlemsutveckling 2006*. Diarienummer 20070180. Landsorganisationen i Sverige. Stockholm
- LO. 2007. *Röster om facket och jobbet*. Löne- och välfärdsenheten, Landsorganisationen i Sverige, Stockholm
- Nelander, S., Goding, I., 2005. *Anställningsformer och arbetstider 2005*. Ett faktamaterial om välfärdsutvecklingen. Nummer 64. Löne- och välfärdsenheten, Landsorganisationen i Sverige, Stockholm
- Proposition 1948:298 angående förslag till arbetarskyddslag m m
- SCB. 2007. Statistiska meddelanden AM 11 SM 702. Stockholm
- SOU 2007:43 *Bättre arbetsmiljöregler II – Skyddsombud, beställansvar, byggarbetsplatser m m*
- Walters, D., 2001. *Health and safety in small enterprises in Europe – European strategies from managing improvement*. P.I.E.-Peter Lang, Brussels
- Walters, D., 2002. *Working safely in small enterprises in Europe*. European Trade Union Confederation. Brussels

BILAGA 1.

De regionala skyddsombudens arbete och erfarenheter – enkätsvar uppdelat på fackförbund

LO och dess förbund har tillsammans med Statistiska centralbyrån (SCB) frågat de regionala skyddsombuden om deras uppdrag. Syftet är att LO och förbunden ska få ett underlag för att bättre kunna stötta dessa skyddsombud och deras verksamhet.

Här redovisas svaren på de 37 frågorna fördelade på LOs förbund.

Antal RSO i varje förbund och urval av de som skulle svara på enkäten							
Förbund	Antal RSO	Urval RSO svar	Totalt antal urvalet	Andel svar av	Svarande RSO	Ej RSO	Svarsandel % av RSO
Byggnads	123	62	48	77,4	46	2	76,7
Elektriker	84	42	29	69,0	29	0	69,0
Fastighets	54	36	25	69,4	23	2	67,6
Handels	108	54	43	79,6	41	2	78,8
Hotell o Rest	130	65	44	67,7	36	8	63,2
Kommunal	331	150	116	77,3	81	35	70,4
Livs	52	36	26	72,2	25	1	71,4
IF Metall	364	150	113	75,3	100	13	73,0
Musiker	24	24	15	62,5	15	0	62,5
Målarna	57	36	26	72,2	26	0	72,2
Pappers		0	0	0,0	0	0	0,0
Skogs o Trä	70	36	30	83,3	29	1	82,9
SEKO	39	39	29	74,4	27	2	73,0
Transport	37	37	32	86,5	32	0	86,5
Grafiska	58	35	27	77,1	25	2	75,8
HELA LO	1531	802	603	75,2	535	68	72,9

Urvalet var 802 personer. Av dem som svarade/hörde av sig var 68 stycken inte RSO. Återstår 734 RSO. Giltiga svar finns från 535 RSO av de 734, dvs. 73 procent. Två personer angav inte i enkäten att de är RSO och tre personer svarade att de inte är RSO. Dessa fem svarade ändå på alla frågor och har därför räknats in i gruppen svarande.

1a. Andel kvinnor och män som RSO

	Män	Kvinnor
Byggnads	100,0	0,0
Elektriker	96,6	3,5
Fastighets	82,6	17,4
Målarna	100,0	0,0
Handels	53,7	46,3
Hotell o Rest	61,1	38,9
Kommunal	49,4	50,6
Musiker	93,3	6,7
SEKO	88,9	11,1
Transport	84,4	15,6
IF Metall	93,0	7,0
Livs	84,0	16,0
Skogs o Trä	96,6	3,5
Grafiska	84,0	16,0
Hela LO	78,0	22,1

1b. Ålder på RSO

	20–39 år	40–49 år	Ålder 50–59 år	60 år eller mer	Medel- ålder
Byggnads	8,7	19,6	41,3	30,4	54,0
Elektriker	13,8	27,6	48,3	10,3	49,8
Fastighets	8,7	39,1	39,1	13,0	49,7
Målarna	0,0	26,9	53,9	19,2	53,0
Handels	14,6	39,0	36,6	9,8	49,1
Hotell o Rest	22,2	22,2	38,9	16,7	49,5
Kommunal	8,6	27,2	43,2	21,0	51,9
Musiker	20,0	6,7	40,0	33,3	52,1
SEKO	14,8	48,2	22,2	14,8	48,3
Transport	15,6	21,9	37,5	25,0	51,0
IF Metall	19,0	29,0	38,0	14,0	49,7
Livs	36,0	28,0	32,0	4,0	44,8
Skogs o Trä	3,5	37,9	37,9	20,7	51,7
Grafiska	12,0	40,0	36,0	12,0	49,2
Hela LO	14,0	28,9	39,9	17,2	50,5

2. Hur många år har du varit regionalt skyddsombud?

	Mindre än 2 år	Minst 2, men mindre än 5 år	Minst 5, men mindre än 10 år	10 år eller mer
Byggnads	23,9	26,1	21,7	28,3
Elektriker	20,7	13,8	24,1	41,4
Fastighets	17,4	26,1	30,4	26,1
Målarna	7,7	11,5	30,8	50,0
Handels	12,2	9,8	24,4	53,7
Hotell o Rest	19,4	22,2	38,9	19,4
Kommunal	19,8	42,0	23,5	14,8
Musiker	26,7	26,7	26,7	20,0
SEKO	29,6	29,6	29,6	11,1
Transport	9,4	25,0	28,1	37,5
IF Metall	20,0	23,0	26,0	31,0
Livs	36,0	20,0	28,0	16,0
Skogs o Trä	10,3	37,9	24,1	27,6
Grafiska	12,0	32,0	32,0	24,0
Hela LO	19,0	26,7	26,7	27,6

3. Hur många dagar på ett år omfattar ditt uppdrag som regionalt skyddsombud?

	Högst 5 dagar	6–14 dagar	15–24 dagar	25–50 dagar	Över 50 dagar, men under halvtid	Halvtid	Över halvtid, men under heltid	Heltid
Byggnads	0,0	0,0	10,9	15,2	43,5	23,9	2,2	4,4
Elektriker	10,3	41,4	6,9	20,7	13,8	0,0	6,9	0,0
Fastighets	9,1	4,6	4,6	27,3	22,7	13,6	4,6	13,6
Målarna	7,7	15,4	34,6	23,1	7,7	0,0	0,0	11,5
Handels	0,0	0,0	12,2	17,1	41,5	9,8	9,8	9,8
Hotell o Rest	25,0	19,4	16,7	22,2	8,3	2,8	2,8	2,8
Kommunal	19,8	30,9	14,8	18,5	4,9	6,2	1,2	3,7
Musiker	6,7	13,3	26,7	13,3	33,3	0,0	6,7	0,0
SEKO	7,4	7,4	25,9	18,5	29,6	7,4	3,7	0,0
Transport	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,	0,0	100,0
IF Metall	2,0	26,0	23,0	25,0	11,0	7,0	4,0	2,0
Livs	0,0	16,7	37,5	29,2	12,5	0,0	4,2	0,0
Skogs o Trä	3,5	13,8	34,5	31,0	10,3	3,5	3,5	0,0
Grafiska	20,0	24,0	28,0	12,0	0,0	8,0	8,0	0,0
Hela LO	9,3	20,0	18,6	20,7	14,8	7,0	3,7	5,9

4. Vilka är de tre största problemen i arbetsmiljön på de arbetsplatser du har att bevaka?

	Byggnads	Elektriker	Fastighets	Målarna	Handels	HRF	Kommunal	Musiker	SEKO	Transport	IF Metall	Livs	Skogs o Trä	Grafiska
Tunga lyft, fysiskt tungt arbete	67,4	24,1	17,4	34,6	14,6	33,3	24,7	66,7	22,2	62,5	20,0	40,0	17,2	20,0
Påfrestande och/eller ensidiga arbetsställningar	34,8	24,1	8,7	57,7	31,7	5,6	7,4	33,3	25,9	3,1	22,0	24,0	17,2	24,0
Korta upprepade arbetsmoment, ensidiga rörelser	34,8	24,1	8,7	57,7	31,7	5,6	7,4	33,3	25,9	3,1	22,0	24,0	17,2	24,0
För hög arbetstakt, för mycket att göra, för lite personal	19,6	41,4	73,9	15,4	56,1	63,9	29,6	0,0	25,9	40,6	29,0	40,0	34,5	48,0
Dålig arbetsorganisation "Stressigt" allmänt, psykiskt påfrestande	26,1	31,0	34,8	42,3	46,3	33,3	42,0	0,0	18,5	21,9	25,0	16,0	20,7	16,0
Mycket övertid	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0	2,8	1,2	0,0	40,7	3,1	4,0	4,0	0,0	0,0
Mobbning, trakasserier, dåliga kamratrelationer	0,0	6,9	0,0	0,0	2,4	2,8	17,3	0,0	7,4	0,0	3,0	0,0	0,0	4,0
Buller, vibrationer	43,5	24,1	4,4	7,7	0,0	2,8	16,1	100,0	48,2	3,1	26,0	4,0	44,8	40,0
Svetsrök, gaser, kemiska risker	4,4	0,0	4,4	3,9	0,0	2,8	1,2	0,0	0,0	0,0	39,0	0,0	6,9	12,0
Värme, kyla, drag	8,7	3,5	0,0	0,0	2,4	0,0	7,4	13,3	7,4	9,4	8,0	32,0	10,3	4,0
Otrygga anställningsförhållanden	2,2	0,0	13,0	15,4	19,5	61,1	16,1	40,0	33,3	6,3	6,0	16,0	6,9	12,0
Olycksfallsrisker, allmänt	43,5	10,3	0,0	15,4	2,4	2,8	6,2	26,7	25,9	6,3	10,0	4,0	27,6	8,0
Det finns inget fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete	32,6	48,3	39,1	53,9	56,1	50,0	51,9	20,0	44,4	53,1	63,0	60,0	93,1	68,0
Bristande arbetsanpassning och rehabilitering	4,4	6,9	30,4	7,7	34,2	11,1	23,5	6,7	7,4	34,4	20,0	20,0	34,5	20,0
Annat	2,2	20,7	0,0	11,5	17,1	0,0	12,4	6,7	18,5	18,8	0,0	4,0	3,5	8,0

5. Hur stor del av din totala tid som RSO har du under det senaste året ägnat åt rehabiliteringsärenden?

	0 procent	1-9 procent	10-24 procent	25-49 procent	50 procent eller mer
Byggnads	20,9	37,2	20,9	16,3	4,7
Elektriker	14,3	39,3	17,9	14,3	14,3
Fastighets	9,1	13,6	54,6	13,6	9,1
Målarna	36,0	20,0	40,0	4,0	0,0
Handels	0,0	9,8	43,9	26,8	19,5
Hotell o Rest	21,9	25,0	31,3	15,6	6,3
Kommunal	33,8	27,9	20,6	5,9	11,8
Musiker	57,1	14,3	28,6	0,0	0,0
SEKO	12,5	20,8	45,8	8,3	12,5
Transport	0,0	12,9	58,1	9,7	19,4
IF Metall	29,9	34,0	27,8	5,2	3,1
Livs	32,0	32,0	24,0	8,0	4,0
Skogs o Trä	33,3	29,2	20,8	8,3	8,3
Grafiska	28,0	24,0	32,0	12,0	4,0
Hela LO	25,0	27,7	29,2	10,1	8,0

6. Hur bedömer du i allmänhet arbetsmiljöarbetet på de arbetsplatser där du är regionalt skyddsombud?

	Aktiv ledning, aktiva anställda	Passiv ledning, aktiva anställda	Aktiv ledning, passiva anställda	Passiv ledning, passiva anställda
Byggnads	15,6	35,6	0,0	48,9
Elektriker	0,0	42,9	0,0	57,1
Fastighets	4,4	39,1	0,0	56,5
Målarna	11,5	23,1	3,9	61,5
Handels	2,6	28,2	0,0	69,2
Hotell o Rest	8,8	20,6	0,0	70,6
Kommunal	16,4	21,9	11,0	50,7
Musiker	21,4	14,3	14,3	50,0
SEKO	8,0	28,0	4,0	60,0
Transport	3,1	18,8	3,1	75,0
IF Metall	15,3	30,6	9,2	44,9
Livs	8,3	20,8	4,2	66,7
Skogs o Trä	0,0	44,4	3,7	51,9
Grafiska	8,7	26,1	13,0	52,2
Hela LO	11,2	28,4	5,8	54,6

7. Andelen som önskar få utbildning inom olika områden?

	Bygg- nads	Elekt- triker	Fastig- hets	Målar- na	Han- dels	HRF	Kom- munal	Musi- ker	SEKO	Trans- port	IF Metall	Livs	Skogs o Trä	Gra- fiska	RSO i LO
Grundkurs i bättre arbetsmiljö	37,5	15,4	31,6	27,8	15,4	44,8	56,5	41,7	25,0	10,7	18,6	18,2	30,4	33,3	32,1
Allmän facklig utbildning	14,3	21,4	30,0	55,6	0,0	17,2	49,3	45,5	21,7	7,4	28,7	36,4	18,2	57,1	29,8
Funktionsutbildning för RSO	61,0	42,3	40,0	55,0	58,5	67,7	79,5	58,3	60,0	40,0	56,7	68,2	64,0	73,9	62,7
Arbetsmiljölagen och dess föreskrifter	81,6	60,0	45,0	57,1	60,0	54,8	7,7	69,2	56,0	17,9	54,4	60,9	62,5	70,0	60,3
Branschanpassad utbildning i arbetsmiljö	64,1	50,0	70,0	65,0	68,3	62,1	82,4	75,0	75,0	31,0	68,6	66,7	72,0	90,5	69,7
Belastningsergonomi (tungt arbete, påfrestande, ensidigt arbete)	79,0	61,5	61,9	73,7	55,0	69,0	70,6	58,3	60,9	69,0	68,5	73,9	80,0	85,7	69,3
Psykosocial arbetsmiljö (psykisk press, stress, stöd av chefer/kamrater, mobbning)	77,8	64,0	66,7	89,5	75,6	86,7	92,9	69,2	71,4	80,0	78,4	86,4	88,0	83,3	81,7
Arbetsorganisation ("Det goda arbetet", arbetets innehåll, möjlighet att lära och utvecklas, inflytande osv)	66,7	63,0	85,0	73,7	53,7	80,8	91,3	50,0	71,4	46,4	65,5	90,0	75,0	81,8	73,5
Arbetsanpassning och rehabilitering	73,7	80,8	76,2	77,8	68,3	80,7	81,2	70,0	59,1	60,0	73,0	70,0	77,8	80,0	75,4
Hot, våld, sexuella trakasserier	63,2	54,2	61,9	72,2	62,5	81,3	82,6	54,6	57,1	75,0	70,9	60,0	60,0	76,2	70,8
Jämställdhet o diskriminering	58,3	50,0	63,2	61,1	50,0	76,7	79,4	54,6	57,1	79,3	70,9	66,7	54,2	7,3	67,9
Kris- och konflikt-hantering	78,4	66,7	80,0	79,0	61,0	81,3	87,0	63,6	73,9	86,2	76,1	66,7	70,8	81,8	77,3
Kemiska hälso-risker	71,1	50,0	70,0	66,7	45,0	60,7	65,2	27,3	72,7	63,0	67,4	66,7	84,0	86,4	64,9
Buller, vibrationer, belysning eller ventilation	62,5	65,4	55,0	76,2	40,0	55,6	70,6	85,7	78,3	76,7	61,8	72,7	77,8	84,2	67,1

8. Har du en utbildningsplan för uppdraget som regionalt skyddsombud?

	Ja, och den följs	Ja, men den följs inte	Nej
Byggnads	28,3	8,7	63,0
Elektriker	32,1	10,7	57,1
Fastighets	39,1	4,4	56,5
Målarna	34,6	7,7	57,7
Handels	29,3	0,0	70,7
Hotell o Rest	25,7	2,9	71,4
Kommunal	29,1	2,5	68,4
Musiker	60,0	0,0	40,0
SEKO	32,0	4,0	64,0
Transport	53,1	3,1	43,8
IF Metall	27,0	4,0	69,0
Livs	26,1	4,4	69,6
Skogs o Trä	37,9	6,9	55,2
Grafiska	8,0	4,0	88,0
Hela LO	29,6	4,3	66,1

9. Hur informerar vanligen din fackliga organisation en arbetsgivare att du är regionalt skyddsombud på deras arbetsplats?

	Vid tecknande av avtal	Via brev	Via e-post	Via telefon	Via arbetsgivarens branschorganisation
Byggnads	26,1	54,4	2,2	15,2	28,3
Elektriker	0,0	89,7	0,0	3,5	17,2
Fastighets	30,4	56,5	0,0	39,1	4,4
Målarna	19,2	92,3	3,9	7,7	26,9
Handels	17,1	87,8	0,0	22,0	7,3
Hotell o Rest	22,2	75,0	2,8	25,0	2,8
Kommunal	13,6	74,1	7,4	22,2	3,7
Musiker	20,0	33,3	26,7	33,3	26,7
SEKO	40,7	48,2	3,7	14,8	25,9
Transport	37,5	93,8	0,0	15,6	12,5
IF Metall	25,0	59,0	5,0	33,0	0,0
Livs	16,0	56,0	8,0	28,0	0,0
Skogs o Trä	20,7	51,7	0,0	34,5	6,9
Grafiska	32,0	72,0	8,0	32,0	0,0
Hela LO	20,8	66,3	4,4	24,4	7,6

10. Hur många arbetsplatser har du att bevaka?

	1-24	25-49	50-74	75-149	150 eller fler
Byggnads	2,3	18,2	18,2	11,4	38,6
Elektriker	17,2	24,1	6,9	13,8	31,0
Fastighets	4,4	0,0	8,7	21,7	52,2
Målarna	19,2	7,7	19,2	7,7	38,5
Handels	0,0	0,0	0,0	9,8	90,2
Hotell o Rest	13,9	5,6	5,6	5,6	41,7
Kommunal	50,0	19,2	10,3	6,4	9,0
Musiker	6,7	6,7	6,7	6,7	60,0
SEKO	30,8	11,5	15,4	19,2	19,2
Transport	0,0	9,4	0,0	0,0	90,6
IF Metall	30,3	36,4	13,1	15,2	5,1
Livs	12,5	45,8	25,0	8,3	8,3
Skogs o Trä	10,3	6,9	51,7	17,2	10,3
Grafiska	64,0	8,0	16,0	4,0	8,0
Hela LO	25,3	19,1	13,0	10,7	26,0

11. Hur många av dessa besöker du minst en gång per år?

	En liten del, kanske en av tio	En av fyra	Hälften	Tre av fyra	Alla eller nästan alla
Byggnads	11,6	14,0	41,9	7,0	11,6
Elektriker	55,2	17,2	13,8	0,0	0,0
Fastighets	22,7	13,6	36,4	9,1	13,6
Målarna	34,6	38,5	7,7	7,7	7,7
Handels	4,9	68,3	24,4	0,0	0,0
Hotell o Rest	37,1	17,1	22,9	0,0	2,9
Kommunal	20,5	12,8	23,1	3,9	26,9
Musiker	46,7	6,7	26,7	0,0	6,7
SEKO	11,5	23,1	30,8	3,9	11,5
Transport	46,9	25,0	9,4	3,1	9,4
IF Metall	4,0	4,0	8,0	11,0	72,0
Livs	0,0	0,0	16,7	0,0	83,3
Skogs o Trä	13,8	31,0	17,2	13,8	20,7
Grafiska	20,0	4,0	12,0	4,0	56,0
Hela LO	18,5	16,9	19,3	5,6	31,6

12. Vilka är de vanligaste skälen som avgjort vilka arbetsplatser du besökt det senaste året?

	Din egen bedömning och planering	Begäran av medlem/facklig representant	Begäran av arbetsgivare	Olycksfall eller annan akut händelse	Annan anledning
Byggnads	91,3	76,1	8,7	26,1	13,0
Elektriker	72,4	79,3	3,5	37,9	10,3
Fastighets	82,6	82,6	21,7	34,8	13,0
Målarna	76,9	65,4	7,7	26,9	7,7
Handels	92,7	82,9	9,8	41,5	12,2
Hotell o Rest	44,4	72,2	27,8	16,7	19,4
Kommunal	66,7	69,1	38,3	12,4	6,2
Musiker	93,3	33,3	0,0	20,0	13,3
SEKO	74,1	70,4	25,9	44,4	14,8
Transport	71,9	93,8	68,8	62,5	15,6
IF Metall	93,0	50,0	21,0	34,0	9,0
Livs	92,0	36,0	4,0	12,0	12,0
Skogs o Trä	96,6	65,5	37,9	44,8	17,2
Grafiska	84,0	76,0	16,0	40,0	20,0
Hela LO	79,7	66,3	23,1	28,4	11,3

13. Hur många av arbetsplatserna besöker du mer än en gång per år (återbesök)?

	En liten del, kanske en av tio	En av fyra	Hälften	Tre av fyra	Alla eller nästan alla	Vet inte
Byggnads	33,3	24,4	24,4	6,7	6,7	4,4
Elektriker	55,2	20,7	6,9	3,5	0,0	13,8
Fastighets	27,3	36,4	13,6	0,0	9,1	13,6
Målarna	72,0	12,0	4,0	4,0	0,0	8,0
Handels	60,0	25,0	7,5	2,5	2,5	2,5
Hotell o Rest	58,3	11,1	5,6	0,0	0,0	25,0
Kommunal	56,4	21,8	7,7	1,3	2,6	10,3
Musiker	66,7	26,7	0,0	0,0	0,0	6,7
SEKO	46,2	11,5	23,1	3,9	3,9	11,5
Transport	46,9	15,6	18,8	6,3	3,1	9,4
IF Metall	54,6	17,2	5,1	4,0	15,2	4,0
Livs	45,8	8,3	16,7	4,2	20,8	4,2
Skogs o Trä	53,6	17,9	14,3	7,1	3,6	3,6
Grafiska	41,7	12,5	16,7	4,2	12,5	12,5
Hela LO	52,7	19,0	9,7	3,2	6,7	8,8

14. Vilka är de vanligaste anledningarna till att du gör upprepade besök?

	Arbetsmiljön sköts dåligt på arbetsplatsen	Finns särskilt farliga miljöer	Jag vill följa upp ett åtgärdsförslag	Arbetstagarna har begärt ett besök	Arbetsgivaren har begärt ett besök	Arbetsmiljöverket har begärt min medverkan
Byggnads	63,0	32,6	56,5	23,9	2,2	6,5
Elektriker	69,0	6,9	75,9	31,0	0,0	0,0
Fastighets	69,6	17,4	73,9	34,8	4,4	8,7
Målarna	61,5	15,4	69,2	26,9	7,7	11,5
Handels	53,7	2,4	63,4	29,3	9,8	7,3
Hotell o Rest	47,2	5,6	55,6	30,6	2,8	5,6
Kommunal	40,7	3,7	63,0	42,0	21,0	24,7
Musiker	40,0	26,7	60,0	6,7	0,0	0,0
SEKO	59,3	37,0	63,0	44,4	11,1	7,4
Transport	59,4	15,6	93,8	50,0	50,0	28,1
IF Metall	66,0	13,0	71,0	28,0	8,0	23,0
Livs	52,0	20,0	72,0	20,0	0,0	20,0
Skogs o Trä	58,6	24,1	82,8	37,9	17,2	20,7
Grafiska	60,0	24,0	76,0	32,0	8,0	16,0
Hela LO	56,2	13,2	67,5	32,3	10,6	16,2

15. Hur många av arbetsplatserna som ingår i ditt RSO-uppdrag har egna skyddsombud?

	En liten del, kanske en av tio	En av fyra	Hälften	Tre av fyra	Alla eller nästan alla
Byggnads	36,4	22,7	29,6	2,3	9,1
Elektriker	20,7	10,3	31,0	17,2	20,7
Fastighets	68,2	13,6	18,2	0,0	0,0
Målarna	60,0	20,0	16,0	4,0	0,0
Handels	27,5	57,5	10,0	5,0	0,0
Hotell o Rest	88,2	5,9	5,9	0,0	0,0
Kommunal	59,7	16,9	13,0	5,2	5,2
Musiker	78,6	7,1	7,1	7,1	0,0
SEKO	44,0	24,0	12,0	4,0	16,0
Transport	68,8	12,5	6,3	9,4	3,1
IF Metall	21,2	21,2	29,3	16,2	12,1
Livs	66,7	16,7	12,5	4,2	0,0
Skogs o Trä	39,3	10,7	42,9	3,6	3,6
Grafiska	33,3	20,8	37,5	8,3	0,0
Hela LO	45,1	19,8	20,8	7,8	6,6

16. Hur gör du för att få fram skyddsombud där det saknas?

	Återkommande besök på arbetsplatsen för att tala med arbetstagarna	Arbetsplats-träffar	Telefon-kontakter med anställda	Talar med chefen	Kan ofta inte göra något åt det
Byggnads	80,4	80,4	10,9	17,4	8,7
Elektriker	41,4	44,8	44,8	31,0	3,5
Fastighets	73,9	82,6	26,1	34,8	4,4
Målarna	50,0	61,5	15,4	34,6	11,5
Handels	70,7	63,4	31,7	31,7	2,4
Hotell o Rest	50,0	55,6	16,7	25,0	27,8
Kommunal	45,7	34,6	24,7	28,4	28,4
Musiker	0,0	6,7	20,0	13,3	73,3
SEKO	59,3	70,4	22,2	25,9	14,8
Transport	90,6	87,5	37,5	34,4	6,3
IF Metall	74,0	26,0	13,0	32,0	20,0
Livs	76,0	24,0	16,0	36,0	24,0
Skogs o Trä	79,3	34,5	17,2	31,0	27,6
Grafiska	64,0	32,0	8,0	56,0	12,0
Hela LO	62,2	44,6	20,3	30,2	19,1

17. Hur många skyddsombud inom ditt RSO-område behöver grundläggande utbildning i arbetsmiljö?

	Inga	Högst 10	11–20	Mer än 20
Byggnads	2,2	40,0	24,4	33,3
Elektriker	3,5	34,5	27,6	34,5
Fastighets	4,6	54,6	27,3	13,6
Målarna	16,7	70,8	12,5	0,0
Handels	2,5	22,5	27,5	47,5
Hotell o Rest	6,1	63,6	15,2	15,2
Kommunal	8,7	52,2	18,8	20,3
Musiker	30,8	30,8	7,7	30,8
SEKO	3,9	38,5	26,9	30,8
Transport	15,6	56,3	18,8	9,4
IF Metall	7,1	45,5	28,3	19,2
Livs	16,7	50,0	12,5	20,8
Skogs o Trä	0,0	25,0	35,7	39,3
Grafiska	4,4	65,2	8,7	21,7
Hela LO	7,0	46,6	22,8	23,6

18. Vilka deltar i allmänhet vid ditt arbetsplatsbesök?

	Jag går – utan andra deltagare – bland arbetstagarna på arbetsplatsen	Jag samlar som regel alla arbetstagare	Lokalt skyddsombud eller annan representant för arbetstagarna	Arbetsgivaren	Någon från företagshälsovården
Byggnads	52,2	13,0	82,6	63,0	0,0
Elektriker	37,9	10,3	93,1	48,3	0,0
Fastighets	8,7	47,8	91,3	87,0	0,0
Målarna	57,7	23,1	65,4	61,5	0,0
Handels	22,0	12,2	97,6	85,4	0,0
Hotell o Rest	30,6	30,6	72,2	55,6	8,3
Kommunal	9,9	49,4	75,3	72,8	0,0
Musiker	13,3	6,7	33,3	86,7	0,0
SEKO	48,2	14,8	85,2	63,0	0,0
Transport	43,8	15,6	96,9	84,4	6,3
IF Metall	21,0	12,0	96,0	77,0	3,0
Livs	28,0	20,0	84,0	76,0	4,0
Skogs o Trä	17,2	24,1	82,8	82,8	0,0
Grafiska	44,0	12,0	96,0	76,0	4,0
Hela LO	25,9	24,2	84,8	72,1	1,9

19. Om du gör skydds rond vid ditt besök på arbetsplatsen, vilka följer då i allmänhet med?

	Jag går runt bland arbetstagarna och genomför skydds ronden utan andra deltagare	Arbetsgivaren	Lokalt skyddsombud eller annan representant för arbetstagarna	Någon från företagshälsovården	Andra personer
Byggnads	17,4	78,3	91,3	0,0	6,5
Elektriker	13,8	37,9	96,6	0,0	3,5
Fastighets	0,0	91,3	95,7	0,0	0,0
Målarna	42,3	65,4	61,5	0,0	7,7
Handels	2,4	85,4	97,6	0,0	2,4
Hotell o Rest	16,7	77,8	72,2	8,3	8,3
Kommunal	6,2	87,7	85,2	1,2	6,2
Musiker	20,0	73,3	40,0	0,0	46,7
SEKO	3,7	85,2	85,2	3,7	3,7
Transport	3,1	96,9	93,8	6,3	6,3
IF Metall	15,0	80,0	97,0	4,0	3,0
Livs	20,0	80,0	88,0	0,0	0,0
Skogs o Trä	24,1	72,4	89,7	0,0	3,5
Grafiska	24,0	64,0	96,0	0,0	0,0
Hela LO	13,4	78,7	88,6	2,2	5,1

20. När du besöker en arbetsplats första gången, hur upplever du i allmänhet att du blir bemött?

	Positivt	Neutralt/ointresserat från arbetsgivaren	Negativt
Byggnads	41,3	56,5	2,2
Elektriker	41,4	51,7	6,9
Fastighets	40,9	54,6	4,6
Målarna	32,0	60,0	8,0
Handels	52,5	47,5	0,0
Hotell o Rest	42,9	37,1	20,0
Kommunal	72,4	26,3	1,3
Musiker	66,7	26,7	6,7
SEKO	57,7	38,5	3,9
Transport	64,5	35,5	0,0
IF Metall	50,5	47,5	2,0
Livs	29,2	66,7	4,2
Skogs o Trä	59,3	33,3	7,4
Grafiska	54,2	41,7	4,2
Hela LO	52,9	42,8	4,3

från skyddsombud/fackliga representanter

Byggnads	100,0	0,0	0,0
Elektriker	100,0	0,0	0,0
Fastighets	95,2	4,8	0,0
Målarna	95,8	4,2	0,0
Handels	100,0	0,0	0,0
Hotell o Rest	87,9	12,1	0,0
Kommunal	93,0	7,0	0,0
Musiker	81,8	18,2	0,0
SEKO	100,0	0,0	0,0
Transport	100,0	0,0	0,0
IF Metall	97,9	2,1	0,0
Livs	95,8	4,2	0,0
Skogs o Trä	96,4	3,6	0,0
Grafiska	87,5	12,5	0,0
Hela LO	95,7	4,3	0,0

från anställda

Byggnads	93,2	6,8	0,0
Elektriker	96,6	3,5	0,0
Fastighets	85,7	14,3	0,0
Målarna	84,0	16,0	0,0
Handels	90,0	10,0	0,0
Hotell o Rest	76,5	23,5	0,0
Kommunal	77,6	21,1	1,3
Musiker	75,0	16,7	8,3
SEKO	84,6	15,4	0,0
Transport	93,6	6,5	0,0
IF Metall	82,7	17,4	0,0
Livs	83,3	16,7	0,0
Skogs o Trä	89,3	10,7	0,0
Grafiska	75,0	25,0	0,0
Hela LO	83,7	16,0	0,4

21. Förändras bemötandet i allmänhet över tiden?

	Mer positivt	Oförändrat från arbetsgivaren	Mer negativt
Byggnads	24,4	73,3	2,2
Elektriker	20,7	69,0	10,3
Fastighets	59,1	40,9	0,0
Målarna	44,0	52,0	4,0
Handels	47,5	52,5	0,0
Hotell o Rest	37,1	57,1	5,7
Kommunal	52,6	46,1	1,3
Musiker	46,7	53,3	0,0
SEKO	34,6	65,4	0,0
Transport	62,5	37,5	0,0
IF Metall	62,9	35,1	2,1
Livs	75,0	25,0	0,0
Skogs o Trä	57,1	39,3	3,6
Grafiska	47,8	43,5	8,7
Hela LO	49,7	47,7	2,7
		från skyddsombud/fackliga representanter	
Byggnads	42,5	57,5	0,0
Elektriker	51,7	48,3	0,0
Fastighets	66,7	33,3	0,0
Målarna	62,5	37,5	0,0
Handels	47,5	52,5	0,0
Hotell o Rest	55,9	44,1	0,0
Kommunal	53,5	46,5	0,0
Musiker	45,5	54,6	0,0
SEKO	46,2	53,9	0,0
Transport	75,0	25,0	0,0
IF Metall	60,0	40,0	0,0
Livs	62,5	37,5	0,0
Skogs o Trä	63,0	37,0	0,0
Grafiska	60,9	39,1	0,0
SO i LO	56,0	44,0	0,0
		från anställda	
Byggnads	39,5	60,5	0,0
Elektriker	55,2	44,8	0,0
Fastighets	57,1	42,9	0,0
Målarna	64,0	36,0	0,0
Handels	45,0	55,0	0,0
Hotell o Rest	57,1	42,9	0,0
Kommunal	60,5	38,2	1,3
Musiker	30,0	70,0	0,0
SEKO	50,0	50,0	0,0
Transport	78,1	21,9	0,0
IF Metall	58,3	41,7	0,0
Livs	62,5	37,5	0,0
Skogs o Trä	67,9	32,1	0,0
Grafiska	60,9	39,1	0,0
Hela LO	56,9	42,8	0,3

22. Hur tas dina synpunkter om arbetsmiljön i allmänhet emot vid dina arbetsplatsbesök?

	Positivt	Neutralt/ointresserat från arbetsgivaren	Negativt
Byggnads	44,2	41,9	14,0
Elektriker	35,7	50,0	14,3
Fastighets	42,9	42,9	14,3
Målarna	52,0	40,0	8,0
Handels	70,0	30,0	0,0
Hotell o Rest	37,1	48,6	14,3
Kommunal	71,1	27,6	1,3
Musiker	86,7	6,7	6,7
SEKO	50,0	38,5	11,5
Transport	74,2	22,6	3,2
IF Metall	55,2	39,6	5,2
Livs	41,7	37,5	20,8
Skogs o Trä	57,1	39,3	3,6
Grafiska	63,6	31,8	4,6
Hela LO	56,4	36,7	7,0

	från skyddsombud/fackliga representanter		
	Positivt	Neutralt/ointresserat	Negativt
Byggnads	97,7	2,3	0,0
Elektriker	100,0	0,0	0,0
Fastighets	95,2	4,8	0,0
Målarna	100,0	0,0	0,0
Handels	97,5	2,5	0,0
Hotell o Rest	94,1	5,9	0,0
Kommunal	91,7	8,3	0,0
Musiker	81,8	18,2	0,0
SEKO	88,5	7,7	3,9
Transport	100,0	0,0	0,0
IF Metall	97,9	2,1	0,0
Livs	91,7	8,3	0,0
Skogs o Trä	88,9	11,1	0,0
Grafiska	91,3	8,7	0,0
Hela LO	95,1	4,8	0,1

	från anställda		
	Positivt	Neutralt/ointresserat	Negativt
Byggnads	86,4	13,6	0,0
Elektriker	69,0	27,6	3,5
Fastighets	85,7	14,3	0,0
Målarna	84,0	16,0	0,0
Handels	85,0	15,0	0,0
Hotell o Rest	82,9	17,1	0,0
Kommunal	79,0	21,1	0,0
Musiker	84,6	15,4	0,0
SEKO	69,2	23,1	7,7
Transport	83,9	16,1	0,0
IF Metall	81,6	16,3	2,0
Livs	75,0	25,0	0,0
Skogs o Trä	92,9	7,1	0,0
Grafiska	87,5	8,3	4,2
Hela LO	81,6	17,4	1,1

23a. Anser du att ditt arbete som regionalt skyddsombud värderas positivt?

	Ja, i hög grad	Ja, i viss mån	Nej, knappast	Nej, absolut inte
av arbetsgivare				
Byggnads	7,0	69,8	23,3	0,0
Elektriker	3,6	82,1	14,3	0,0
Fastighets	9,1	68,2	22,7	0,0
Målarna	7,7	57,7	34,6	0,0
Handels	12,2	73,2	14,6	0,0
Hotell o Rest	14,3	48,6	37,1	0,0
Kommunal	29,3	61,3	8,0	1,3
Musiker	46,7	46,7	6,7	0,0
SEKO	3,9	84,6	11,5	0,0
Transport	31,3	65,6	3,1	0,0
IF Metall	15,0	73,0	12,0	0,0
Livs	8,3	83,3	8,3	0,0
Skogs o Trä	17,9	78,6	3,6	0,0
Grafiska	12,0	68,0	20,0	0,0
Hela LO	16,4	68,1	15,2	0,3
av anställda				
Byggnads	58,1	41,9	0,0	0,0
Elektriker	46,4	53,6	0,0	0,0
Fastighets	63,6	36,4	0,0	0,0
Målarna	65,4	34,6	0,0	0,0
Handels	46,3	53,7	0,0	0,0
Hotell o Rest	48,6	45,7	5,7	0,0
Kommunal	52,6	42,1	5,3	0,0
Musiker	53,9	46,2	0,0	0,0
SEKO	53,9	46,2	0,0	0,0
Transport	68,8	31,3	0,0	0,0
IF Metall	55,0	43,0	2,0	0,0
Livs	66,7	29,2	4,2	0,0
Skogs o Trä	69,0	31,0	0,0	0,0
Grafiska	41,7	58,3	0,0	0,0
Hela LO	54,7	43,1	2,2	0,0
av skyddsombud eller andra fackliga representanter				
Byggnads	78,6	21,4	0,0	0,0
Elektriker	89,3	10,7	0,0	0,0
Fastighets	95,2	4,8	0,0	0,0
Målarna	88,0	12,0	0,0	0,0
Handels	82,5	17,5	0,0	0,0
Hotell o Rest	74,3	17,1	8,6	0,0
Kommunal	66,7	30,6	2,8	0,0
Musiker	54,6	45,5	0,0	0,0
SEKO	84,6	15,4	0,0	0,0
Transport	100,0	0,0	0,0	0,0
IF Metall	84,5	15,5	0,0	0,0
Livs	95,8	4,2	0,0	0,0
Skogs o Trä	78,6	21,4	0,0	0,0
Grafiska	62,5	37,5	0,0	0,0
Hela LO	79,4	19,3	1,3	0,0

23b. Anser du att ditt arbete som regionalt skyddsombud värderas positivt? (forts)

	Ja, i hög grad	Ja, i viss mån	Nej, knappast	Nej, absolut inte
av arbetsmiljöinspektör				
Byggnads	59,1	36,4	4,6	0,0
Elektriker	38,5	50,0	11,5	0,0
Fastighets	47,4	52,6	0,0	0,0
Målarna	41,7	54,2	4,2	0,0
Handels	35,1	48,7	16,2	0,0
Hotell o Rest	45,2	48,4	6,5	0,0
Kommunal	58,1	32,3	9,7	0,0
Musiker	50,0	40,0	10,0	0,0
SEKO	54,2	37,5	8,3	0,0
Transport	62,5	37,5	0,0	0,0
IF Metall	54,0	37,9	8,1	0,0
Livs	71,4	28,6	0,0	0,0
Skogs o Trä	64,3	21,4	14,3	0,0
Grafiska	54,6	31,8	13,6	0,0
Hela LO	52,8	38,8	8,4	0,0
av företagshälsovården				
Byggnads	32,5	52,5	15,0	0,0
Elektriker	28,0	56,0	12,0	4,0
Fastighets	31,6	63,2	5,3	0,0
Målarna	28,6	61,9	9,5	0,0
Handels	31,4	45,7	22,9	0,0
Hotell o Rest	40,7	44,4	14,8	0,0
Kommunal	36,2	51,7	12,1	0,0
Musiker	44,4	33,3	11,1	11,1
SEKO	30,4	47,8	17,4	4,4
Transport	36,7	60,0	3,3	0,0
IF Metall	41,2	41,2	16,5	1,2
Livs	22,2	44,4	33,3	0,0
Skogs o Trä	48,2	25,9	22,2	3,7
Grafiska	35,0	45,0	20,0	0,0
Hela LO	36,3	47,3	15,5	1,0

24. Anser du att du får ett bra stöd i ditt uppdrag som regionalt skyddsombud?

	Från medlemmarna på arbetsplatserna	Från din fackavdelningsstyrelse	Från ditt fackförbund centralt
Byggnads	95,6	90,7	97,7
Elektriker	85,7	100,0	100,0
Fastighets	100,0	95,5	90,5
Målarna	84,6	100,0	100,0
Handels	85,0	85,0	70,0
Hotell o Rest	76,5	77,1	74,3
Kommunal	83,8	77,3	70,8
Musiker	84,6	92,9	92,9
SEKO	84,6	88,5	80,8
Transport	90,6	96,9	96,9
IF Metall	87,6	86,0	77,7
Livs	95,8	100,0	87,5
Skogs o Trä	100,0	82,8	75,9
Grafiska	83,3	96,0	87,5
Hela LO	87,2	86,5	81,0

25. Blir du informerad av arbetsgivaren att AV ska komma på inspektion?

	Ja	Nej	Det varierar	Vet inte
Byggnads	8,9	75,6	11,1	4,4
Elektriker	13,8	51,7	13,8	20,7
Fastighets	0,0	63,6	27,3	9,1
Målarna	11,5	53,9	19,2	15,4
Handels	9,8	75,6	14,6	0,0
Hotell o Rest	13,9	58,3	22,2	5,6
Kommunal	23,1	32,1	32,1	12,8
Musiker	0,0	53,3	13,3	33,3
SEKO	11,5	38,5	38,5	11,5
Transport	9,4	40,6	50,0	0,0
IF Metall	4,0	59,0	31,0	6,0
Livs	4,2	70,8	20,8	4,2
Skogs o Trä	6,9	69,0	20,7	3,5
Grafiska	8,0	52,0	32,0	8,0
Hela LO	10,9	54,9	25,8	8,5

26. Får du protokoll från AVs inspektioner vid de arbetsplatser som du har att bevaka?

	Ja	Nej	Det varierar	Vet inte
Byggnads	35,6	33,3	28,9	2,2
Elektriker	13,8	37,9	31,0	17,2
Fastighets	13,6	31,8	50,0	4,6
Målarna	30,8	34,6	26,9	7,7
Handels	26,8	26,8	46,3	0,0
Hotell o Rest	28,6	34,3	25,7	11,4
Kommunal	39,7	25,6	24,4	10,3
Musiker	0,0	53,3	26,7	20,0
SEKO	23,1	46,2	23,1	7,7
Transport	48,4	3,2	48,4	0,0
IF Metall	27,0	36,0	30,0	7,0
Livs	16,7	41,7	37,5	4,2
Skogs o Trä	44,8	17,2	34,5	3,5
Grafiska	24,0	48,0	20,0	8,0
Hela LO	29,8	32,2	30,4	7,5

27. Får du ta del av AVs förelägganden och uppföljningen?

	Ja	Nej	Det varierar	Vet inte
Byggnads	48,9	22,2	26,7	2,2
Elektriker	14,3	39,3	25,0	21,4
Fastighets	18,2	31,8	45,5	4,6
Målarna	30,8	34,6	23,1	11,5
Handels	29,3	19,5	51,2	0,0
Hotell o Rest	25,0	36,1	30,6	8,3
Kommunal	37,2	23,1	29,5	10,3
Musiker	6,7	46,7	20,0	26,7
SEKO	26,9	34,6	30,8	7,7
Transport	51,6	3,2	45,2	0,0
IF Metall	35,0	21,0	36,0	8,0
Livs	29,2	25,0	41,7	4,2
Skogs o Trä	44,8	13,8	37,9	3,5
Grafiska	32,0	40,0	20,0	8,0
Hela LO	33,3	25,5	33,2	8,0

28. Får du i allmänhet som regionalt skyddsombud vetskap om allvarliga olycksfall och tillbud på de arbetsplatser som du ansvarar för?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	66,7	28,9	4,4
Elektriker	58,6	24,1	17,2
Fastighets	22,7	50,0	27,3
Målarna	52,0	32,0	16,0
Handels	46,3	46,3	7,3
Hotell o Rest	30,6	52,8	16,7
Kommunal	32,5	31,2	36,4
Musiker	40,0	53,3	6,7
SEKO	57,7	26,9	15,4
Transport	61,3	29,0	9,7
IF Metall	62,0	25,0	13,0
Livs	29,2	54,2	16,7
Skogs o Trä	65,5	24,1	10,3
Grafiska	54,2	29,2	16,7
Hela LO	48,7	33,3	18,0

29. Får du ta del av polisrapporter, intervjuer, utredningar och uppföljningar vid olycksfall?

	Ja	Nej	Har inte varit aktuellt	Vet inte
Byggnads	15,6	51,1	33,3	0,0
Elektriker	20,7	31,0	37,9	10,3
Fastighets	9,1	31,8	45,5	13,6
Målarna	23,1	38,5	30,8	7,7
Handels	12,2	53,7	26,8	7,3
Hotell o Rest	16,7	52,8	22,2	8,3
Kommunal	6,4	29,5	43,6	20,5
Musiker	0,0	53,3	40,0	6,7
SEKO	23,1	46,2	23,1	7,7
Transport	53,3	30,0	10,0	6,7
IF Metall	32,0	25,0	34,0	9,0
Livs	12,5	37,5	25,0	25,0
Skogs o Trä	24,1	51,7	13,8	10,3
Grafiska	16,0	32,0	48,0	4,0
Hela LO	18,9	36,6	33,5	11,0

30. Har ditt samarbete med arbetsmiljöverket/-inspektörerna förändrats under de senaste två åren?

	Nej	Ja, till det bättre	Ja, till det sämre
Byggnads	62,2	28,9	8,9
Elektriker	62,1	27,6	10,3
Fastighets	59,1	40,9	0,0
Målarna	53,9	42,3	3,9
Handels	63,4	26,8	9,8
Hotell o Rest	70,6	20,6	8,8
Kommunal	60,8	33,8	5,4
Musiker	71,4	21,4	7,1
SEKO	53,9	38,5	7,7
Transport	37,5	50,0	12,5
IF Metall	52,5	41,4	6,1
Livs	34,8	52,2	13,0
Skogs o Trä	55,2	41,4	3,5
Grafiska	54,2	37,5	8,3
Hela LO	57,7	35,3	7,0

31. Samarbetar du i någon utsträckning med representanter för något annat fackförbund i ditt uppdrag som regionalt skyddsombud?

	Ja, med dem från andra fackförbund i LO på de arbetsplatser jag bevakar	Ja, med fackförbund i TCO eller SACO på de arbetsplatser jag bevakar	Ja, med LO-facken i kommunen/regionen	Nej, det finns inget fungerande tvärfackligt samarbete	Nej, men det behövs inget tvärfackligt samarbete
Byggnads	58,7	0,0	13,0	37,0	4,4
Elektriker	72,4	6,9	24,1	20,7	0,0
Fastighets	56,5	8,7	26,1	30,4	0,0
Målarna	69,2	0,0	26,9	26,9	0,0
Handels	17,1	7,3	9,8	63,4	14,6
Hotell o Rest	27,8	2,8	13,9	55,6	2,8
Kommunal	14,8	21,0	11,1	54,3	7,4
Musiker	40,0	0,0	20,0	33,3	26,7
SEKO	66,7	0,0	11,1	22,2	11,1
Transport	62,5	12,5	43,8	25,0	0,0
IF Metall	16,0	1,0	21,0	58,0	9,0
Livs	24,0	0,0	20,0	52,0	4,0
Skogs o Trä	20,7	3,5	17,2	69,0	13,8
Grafiska	8,0	0,0	24,0	56,0	20,0
Hela LO	29,7	6,7	17,6	49,6	7,6

32. Förekommer det att andra förbunds RSO också besöker dina arbetsplatser?

	Ja
Byggnads	66,7
Elektriker	86,2
Fastighets	39,1
Målarna	65,4
Handels	29,3
Hotell o Rest	32,4
Kommunal	28,2
Musiker	61,5
SEKO	68,0
Transport	25,0
IF Metall	10,0
Livs	39,1
Skogs o Trä	21,4
Grafiska	8,0
Hela LO	33,0

33. Har omfattningen av tvärfackligt arbete förändrats de senaste 5 åren enligt din erfarenhet?

	Ja, ökat	Ja, minskat	Nej, oförändrat	Vet inte
Byggnads	26,1	13,0	47,8	13,0
Elektriker	27,6	3,5	44,8	24,1
Fastighets	47,8	0,0	26,1	26,1
Målarna	40,0	0,0	52,0	8,0
Handels	7,3	17,1	51,2	24,4
Hotell o Rest	22,9	14,3	28,6	34,3
Kommunal	13,0	9,1	36,4	41,6
Musiker	13,3	0,0	40,0	46,7
SEKO	42,3	0,0	42,3	15,4
Transport	6,3	15,6	59,4	18,8
IF Metall	22,2	7,1	40,4	30,3
Livs	20,8	16,7	37,5	25,0
Skogs o Trä	31,0	3,5	51,7	13,8
Grafiska	20,0	12,0	36,0	32,0
Hela LO	21,7	8,9	40,9	28,6

34. Har värdet av det tvärfackliga arbetet förändrats de senaste 5 åren enligt din erfarenhet?

	Ja, mer positivt nu	Ja, mindre positivt nu	Nej, oförändrat	Vet inte
Byggnads	28,3	15,2	41,3	15,2
Elektriker	34,5	0,0	41,4	24,1
Fastighets	47,8	0,0	26,1	26,1
Målarna	53,9	0,0	34,6	11,5
Handels	14,6	12,2	36,6	36,6
Hotell o Rest	34,3	8,6	31,4	25,7
Kommunal	15,8	7,9	30,3	46,1
Musiker	21,4	0,0	42,9	35,7
SEKO	46,2	0,0	34,6	19,2
Transport	25,0	3,1	53,1	18,8
IF Metall	26,0	4,0	38,0	32,0
Livs	33,3	8,3	25,0	33,3
Skogs o Trä	37,9	0,0	44,8	17,2
Grafiska	36,0	8,0	28,0	28,0
Hela LO	27,9	6,1	35,5	30,5

35. Vad anser du särskilt viktigt i uppdraget att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet?

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
	se till att skyddsombud är valt		
Byggnads	82,6	15,2	2,2
Elektriker	69,0	27,6	3,5
Fastighets	95,7	4,4	0,0
Målarna	84,6	11,5	3,9
Handels	82,9	17,1	0,0
Hotell o Rest	83,3	16,7	0,0
Kommunal	78,7	18,7	2,7
Musiker	41,7	50,0	8,3
SEKO	80,8	19,2	0,0
Transport	67,7	32,3	0,0
IF Metall	86,0	13,0	1,0
Livs	87,5	8,3	4,2
Skogs o Trä	79,3	20,7	0,0
Grafiska	88,0	12,0	0,0
Hela LO	81,8	16,7	1,6

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
	få fram en klar ansvarsfördelning i arbetsmiljöfrågor		
Byggnads	68,2	29,6	2,3
Elektriker	55,2	41,4	3,5
Fastighets	87,0	8,7	4,4
Målarna	65,4	34,6	0,0
Handels	75,0	20,0	5,0
Hotell o Rest	73,5	26,5	0,0
Kommunal	84,2	15,8	0,0
Musiker	61,5	38,5	0,0
SEKO	72,0	28,0	0,0
Transport	77,4	22,6	0,0
IF Metall	73,5	22,5	4,1
Livs	73,9	21,7	4,4
Skogs o Trä	78,6	21,4	0,0
Grafiska	79,2	20,8	0,0
Hela LO	74,9	23,1	2,0

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
	få arbetsgivaren att skaffa sig en arbetsmiljöpolicy		
Byggnads	75,0	20,5	4,6
Elektriker	55,2	41,4	3,5
Fastighets	69,6	30,4	0,0
Målarna	69,2	26,9	3,9
Handels	55,0	37,5	7,5
Hotell o Rest	80,0	17,1	2,9
Kommunal	70,5	28,2	1,3
Musiker	69,2	30,8	0,0
SEKO	68,0	32,0	0,0
Transport	68,8	28,1	3,1
IF Metall	57,0	35,0	8,0
Livs	65,2	30,4	4,4
Skogs o Trä	75,9	20,7	3,5
Grafiska	87,0	8,7	4,4
Hela LO	66,9	28,9	4,2

35. Vad anser du särskilt viktigt i uppdraget att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet? (forts)

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att inventering av arbetsmiljöproblem görs och åtgärder vidtas			
Byggnads	88,6	11,4	0,0
Elektriker	89,7	10,3	0,0
Fastighets	100,0	0,0	0,0
Målarna	69,2	30,8	0,0
Handels	95,0	5,0	0,0
Hotell o Rest	91,2	8,8	0,0
Kommunal	88,5	11,5	0,0
Musiker	85,7	14,3	0,0
SEKO	84,6	15,4	0,0
Transport	100,0	0,0	0,0
IF Metall	88,8	10,2	1,0
Livs	91,7	8,3	0,0
Skogs o Trä	89,7	10,3	0,0
Grafiska	91,3	8,7	0,0
Hela LO	89,4	10,4	0,2

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att skyddsronder genomförs			
Byggnads	93,2	6,8	0,0
Elektriker	75,9	20,7	3,5
Fastighets	87,0	13,0	0,0
Målarna	84,6	15,4	0,0
Handels	56,1	41,5	2,4
Hotell o Rest	88,2	11,8	0,0
Kommunal	83,5	16,5	0,0
Musiker	86,7	13,3	0,0
SEKO	92,3	7,7	0,0
Transport	90,6	9,4	0,0
IF Metall	79,8	19,2	1,0
Livs	78,3	21,7	0,0
Skogs o Trä	86,2	13,8	0,0
Grafiska	82,6	17,4	0,0
Hela LO	81,9	17,5	0,6

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att skyddsombud och arbetsledare utbildas			
Byggnads	95,5	2,3	2,3
Elektriker	89,7	10,3	0,0
Fastighets	100,0	0,0	0,0
Målarna	92,3	7,7	0,0
Handels	90,0	10,0	0,0
Hotell o Rest	94,3	5,7	0,0
Kommunal	88,3	11,7	0,0
Musiker	75,0	25,0	0,0
SEKO	96,2	3,9	0,0
Transport	100,0	0,0	0,0
IF Metall	89,8	10,2	0,0
Livs	79,2	20,8	0,0
Skogs o Trä	89,7	10,3	0,0
Grafiska	91,7	8,3	0,0
Hela LO	90,7	9,1	0,2

35. Vad anser du särskilt viktigt i uppdraget att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet? (forts)

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att man informerar de anställda om riskerna i arbetsmiljön och hur man undviker dem			
Byggnads	90,9	9,1	0,0
Elektriker	65,5	34,5	0,0
Fastighets	95,7	4,4	0,0
Målarna	96,2	3,9	0,0
Handels	85,0	15,0	0,0
Hotell o Rest	85,3	11,8	2,9
Kommunal	87,2	12,8	0,0
Musiker	100,0	0,0	0,0
SEKO	80,8	19,2	0,0
Transport	90,6	9,4	0,0
IF Metall	88,0	12,0	0,0
Livs	91,3	8,7	0,0
Skogs o Trä	86,2	13,8	0,0
Grafiska	91,3	8,7	0,0
Hela LO	87,1	12,6	0,2

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att introducera SAM, Systematiskt arbetsmiljöarbete			
Byggnads	77,3	22,7	0,0
Elektriker	79,3	20,7	0,0
Fastighets	87,0	13,0	0,0
Målarna	61,5	30,8	7,7
Handels	87,8	12,2	0,0
Hotell o Rest	74,3	22,9	2,9
Kommunal	88,3	11,7	0,0
Musiker	69,2	30,8	0,0
SEKO	57,7	34,6	7,7
Transport	87,5	12,5	0,0
IF Metall	72,7	25,3	2,0
Livs	79,2	20,8	0,0
Skogs o Trä	100,0	0,0	0,0
Grafiska	78,3	21,7	0,0
Hela LO	79,7	19,1	1,2

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att handleda praktiskt i genomförandet av SAM			
Byggnads	45,5	52,3	2,3
Elektriker	31,0	58,6	10,3
Fastighets	60,9	34,8	4,4
Målarna	38,5	53,9	7,7
Handels	51,2	36,6	12,2
Hotell o Rest	52,9	44,1	2,9
Kommunal	65,8	30,3	4,0
Musiker	18,2	72,7	9,1
SEKO	42,3	42,3	15,4
Transport	62,5	37,5	0,0
IF Metall	43,0	50,0	7,0
Livs	65,2	34,8	0,0
Skogs o Trä	72,4	27,6	0,0
Grafiska	52,2	43,5	4,4
Hela LO	51,8	42,6	5,6

35. Vad anser du särskilt viktigt i uppdraget att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet? (forts)

	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt
att göra uppföljningar av åtgärder i handlingsplaner och efter inspektioner från AV			
Byggnads	65,9	31,8	2,3
Elektriker	55,2	44,8	0,0
Fastighets	87,0	13,0	0,0
Målarna	61,5	38,5	0,0
Handels	55,0	45,0	0,0
Hotell o Rest	76,5	23,5	0,0
Kommunal	78,2	20,5	1,3
Musiker	54,6	45,5	0,0
SEKO	61,5	38,5	0,0
Transport	81,3	18,8	0,0
IF Metall	74,0	24,0	2,0
Livs	83,3	16,7	0,0
Skogs o Trä	75,9	24,1	0,0
Grafiska	78,3	21,7	0,0
Hela LO	72,2	26,8	0,9

36. Hur uppfattar du din roll som regionalt skyddsombud?

	Den som aktiverar det lokala arbetsmiljöarbetet	Konfliktlösare mellan arbetsgivare och anställd	Problemlösare i arbetsmiljöfrågor	Utbildare, kunskapsförmedlare	Rådgivare även i andra frågor	Den som vågar ställa krav	Kollar att de anställda följer arbetsmiljöreglerna
Byggnads	84,1	47,7	76,7	72,1	83,7	97,8	70,5
Elektriker	85,7	46,4	96,4	75,9	79,3	96,6	67,9
Fastighets	100,0	68,2	82,6	82,6	91,3	100,0	57,1
Målarna	92,3	53,9	73,1	69,2	92,3	100,0	61,5
Handels	75,6	70,7	75,6	80,0	90,0	95,0	32,5
Hotell o Rest	78,1	56,3	85,3	69,7	75,8	87,9	48,5
Kommunal	87,8	68,5	78,1	63,5	76,0	94,7	51,4
Musiker	78,6	33,3	100,0	83,3	83,3	100,0	53,9
SEKO	76,9	75,0	76,0	73,1	84,0	100,0	69,6
Transport	100,0	77,4	93,6	100,0	81,3	96,9	45,2
IF Metall	94,9	54,6	79,6	83,2	78,7	95,9	54,8
Livs	95,8	47,8	91,7	83,3	91,3	95,8	60,9
Skogs o Trä	96,6	37,0	85,7	86,2	75,9	92,9	53,6
Grafiska	91,7	60,0	83,3	69,6	75,0	95,8	68,2
Hela LO	88,8	58,2	81,4	75,7	80,6	95,5	55,0

37. Känner du som regionalt skyddsombud att du har medverkat till att förbättra arbetsmiljön?

	Ja	Nej
Byggnads	97,8	2,2
Elektriker	96,6	3,5
Fastighets	91,3	8,7
Målarna	100,0	0,0
Handels	97,4	2,6
Hotell o Rest	85,7	14,3
Kommunal	88,3	11,7
Musiker	92,9	7,1
SEKO	96,2	3,9
Transport	100,0	0,0
IF Metall	99,0	1,0
Livs	95,8	4,2
Skogs o Trä	100,0	0,0
Grafiska	96,0	4,0
Hela LO	94,8	5,3

BILAGA 2.

Skyddsombudens (huvudskyddsombud (HSO), skyddsombud (SO) och ensamskyddsombud (ESO)) arbete och erfarenheter – enkätsvar uppdelat på fackförbund

I denna bilaga är svaren från skyddsombud uppdelade på LO-förbund. I början av del 2 av denna rapport anges i tabell a hur stor andel av skyddsombuden i respektive förbund som har svarat på enkäten. Observera att desto mindre andel som har svarat, desto mindre troligt är att svaren gäller för hela fackförbundet. De fackförbund där mindre andel än 50 procent av skyddsombuden har svarat bör man vara särskilt försiktig i sin tolkning av svaren.

F1 a. Skyddsombudens kön (procent) *OBSERVERA – alla svar är i procent*

	Män	Kvinnor
Byggnads	100,0	0,0
Elektriker	99,3	0,7
Fastighets	69,3	30,7
Målarna	100,0	0,0
Handels	51,1	48,9
HRF	45,3	54,7
Kommunal	24,0	76,0
SEKO	82,6	17,4
Transport	88,2	11,8
IF Metall	89,1	11,0
Livs	74,4	25,6
Pappers	97,3	2,7
Skogs o Trä	94,5	5,5
Grafiska	79,8	20,2
Hela LO	63,6	36,4

F1 b. Skyddsombudens ålder.

	20–39 år	40–49 år	50–59 år	60 år eller mer	Medel-ålder
Byggnads	19,9	24,8	42,2	13,0	49,0
Elektriker	26,5	31,6	31,6	10,3	47,0
Fastighets	21,8	27,7	33,7	16,8	48,2
Målarna	4,1	34,3	45,2	16,4	51,9
Handels	37,2	23,3	24,4	15,0	44,7
HRF	51,6	17,9	20,0	10,5	41,6
Kommunal	13,9	29,6	41,8	14,7	50,0
SEKO	17,4	33,2	38,6	10,9	48,6
Transport	36,2	29,9	23,6	10,2	44,2
IF Metall	27,4	32,8	29,1	10,7	46,3
Livs	34,9	31,4	26,7	7,0	43,4
Pappers	16,0	37,3	38,7	8,0	47,9
Skogs o Trä	23,2	29,3	35,4	12,2	47,7
Grafiska	27,4	33,3	29,8	9,5	46,6
Hela LO	23,5	29,6	34,4	12,6	47,5

F2. Hur många år har du varit skyddsombud?

	Mindre än 2 år	Minst 2, men mindre än 5 år	Minst 5, men mindre än 10 år	10 år eller mer
Byggnads	18,8	21,9	25,6	33,8
Elektriker	13,4	26,9	22,4	37,3
Fastighets	23,0	34,0	17,0	26,0
Målarna	6,9	31,5	27,4	34,3
Handels	26,3	33,5	20,7	19,6
Hotell o Rest	33,7	36,8	15,8	13,7
Kommunal	14,9	28,6	27,6	28,9
SEKO	15,9	25,7	22,4	36,1
Transport	19,7	28,4	29,1	22,8
IF Metall	17,5	25,7	26,4	30,4
Livs	23,3	32,6	22,1	22,1
Pappers	5,4	18,9	24,3	51,4
Skogs o Trä	18,9	27,4	21,3	32,3
Grafiska	14,3	32,1	25,0	28,6
Hela LO	18,0	28,0	25,1	28,9

F3. Hur många medlemmar i ditt fackförbund är anställda på din arbetsplats?

	1-5	6-10	11-20	21-50	51-200	Mer än 200	Vet inte
Byggnads	10,6	22,5	31,9	22,5	5,6	5,0	1,9
Elektriker	14,1	16,3	24,4	32,6	11,9	0,7	0,0
Fastighets	15,0	15,0	15,0	27,0	22,0	4,0	2,0
Målarna	9,7	18,1	31,9	25,0	12,5	0,0	2,8
Handels	11,4	15,3	25,6	21,0	20,5	6,3	0,0
Hotell o Rest	14,7	14,7	27,4	21,1	11,6	2,1	8,4
Kommunal	15,9	24,9	17,9	15,9	8,2	15,2	1,9
SEKO	7,1	9,3	18,6	23,5	23,0	14,2	4,4
Transport	6,4	12,7	21,4	17,5	27,0	11,1	4,0
IF Metall	6,5	8,6	9,5	18,3	33,3	21,5	2,3
Livs	5,8	5,8	10,5	18,6	33,7	23,3	2,3
Pappers	0,0	0,0	0,0	2,7	28,4	66,2	2,7
Skogs o Trä	15,9	10,4	17,7	23,8	26,2	5,5	0,6
Grafiska	11,0	12,2	15,9	25,6	30,5	1,2	3,7
Hela LO	11,1	15,9	17,7	19,1	19,5	14,3	2,3

F4. Är det mest kvinnor eller män på din arbetsplats?

	Ungefär lika många kvinnor och män	Mest kvinnor	Mest män
Byggnads	0,0	0,6	99,4
Elektriker	0,0	0,0	100,0
Fastighets	18,0	24,0	58,0
Målarna	0,0	0,0	100,0
Handels	19,6	53,1	27,4
Hotell o Rest	28,4	66,3	5,3
Kommunal	6,0	80,3	13,7
SEKO	23,4	11,4	65,2
Transport	10,2	3,9	85,8
IF Metall	15,6	5,7	78,7
Livs	37,2	15,1	47,7
Pappers	2,7	0,0	97,3
Skogs o Trä	6,1	0,6	93,3
Grafiska	31,3	6,0	62,7
Hela LO	12,8	35,6	51,6

F5. Vilka är de tre största problemen i arbetsmiljön på de arbetsplatser du har att bevaka?

	Byggnads	Elektriker	Fastighets	Målarna	Handels	HRF	Kommunal	SEKO	Transport	IF Metall	Livs	Pappers	Skogs o Trä	Grafiska	LO, SO
Tunga lyft, fysiskt tungt arbete	81,4	30,9	38,6	43,8	50,6	52,6	50,2	41,3	45,7	44,2	46,5	26,7	40,9	35,7	48,7
Påfrestande och/eller ensidiga arbetsställningar	28,0	34,6	30,7	64,4	38,3	25,3	13,7	29,9	27,6	35,2	36,1	18,7	36,6	40,5	27,3
Korta upprepade arbetsmoment, ensidiga rörelser	9,3	8,1	17,8	31,5	16,7	11,6	3,6	17,4	11,0	23,8	15,1	5,3	15,2	32,1	13,5
För hög arbetstakt, för mycket att göra, för lite personal	18,6	29,4	52,5	26,0	54,4	59,0	49,0	41,9	37,0	27,0	37,2	26,7	22,0	36,9	39,3
Dålig arbetsorganisation	9,9	22,1	22,8	11,0	16,1	14,7	17,8	22,3	24,4	19,0	15,1	17,3	16,5	26,2	18,0
"Stressigt" allmänt, psykiskt påfrestande	16,8	35,3	32,7	28,8	38,9	48,4	52,6	29,9	36,2	24,6	27,9	24,0	20,7	36,9	36,8
Mycket övertid	0,0	5,2	0,0	0,0	3,3	4,2	3,4	8,2	10,2	9,7	14,0	6,7	6,1	6,0	5,7
Mobbning, trakasserier, dåliga kamratrelationer	0,0	0,7	3,0	0,0	1,7	6,3	5,3	0,5	2,4	3,0	1,2	4,0	1,2	3,6	3,1
Buller, vibrationer	62,1	45,6	11,9	12,3	11,1	7,4	15,4	21,2	24,4	37,9	33,7	42,7	57,3	29,8	26,9
Svetsrök, gaser, kemiska risker	6,2	7,4	3,0	13,7	0,6	0,0	1,9	7,1	4,7	21,5	4,7	16,0	1,8	8,3	7,8
Värme, kyla, drag	16,2	17,7	12,9	5,5	22,8	13,7	12,5	21,7	24,4	21,5	30,2	25,3	32,3	10,7	18,4
Otrygga anställningsförhållanden	1,2	1,5	4,0	1,4	3,3	12,6	5,3	9,2	6,3	3,8	4,7	4,0	2,4	3,6	4,8
Olycksfallsrisker, allmänt	33,5	27,2	13,9	26,0	5,0	10,5	9,4	16,9	16,5	16,0	7,0	45,3	21,3	7,1	14,4
Det finns inget fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)	5,6	13,2	14,9	11,0	6,7	12,6	9,1	4,9	15,8	5,9	8,1	2,7	5,5	16,7	8,0
Bristande arbetsanpassning och rehabilitering	3,1	3,7	7,9	2,7	5,6	7,4	8,7	8,7	4,7	5,5	3,5	6,7	5,5	1,2	6,5
Annat	9,3	11,0	8,9	9,6	3,9	7,4	12,5	13,6	8,7	5,9	5,8	4,0	6,7	2,4	8,9

F6. Kan du ta den tid du behöver för ditt arbete som skyddsombud?

	Ja, all tid som behövs	Ja, någorlunda tillräckligt	Nej, bara för det viktigaste	Nej, inte alls
Byggnads	35,0	46,9	14,4	3,8
Elektriker	28,4	40,3	26,9	4,5
Fastighets	40,0	36,0	16,0	8,0
Målarna	42,3	40,9	15,5	1,4
Handels	28,7	39,9	25,3	6,2
Hotell o Rest	22,3	33,0	37,2	7,5
Kommunal	33,8	43,5	19,1	3,6
SEKO	38,8	43,7	16,4	1,1
Transport	26,0	40,9	29,1	3,9
IF Metall	41,3	39,8	17,0	1,9
Livs	33,7	45,4	18,6	2,3
Pappers	39,7	49,3	11,0	0,0
Skogs o Trä	31,9	41,1	23,9	3,1
Grafiska	27,7	41,0	24,1	7,2
Hela LO	35,0	41,9	19,7	3,4

F7. Anser du att du får ett bra stöd i ditt uppdrag som skyddsombud?

	Från medlemmarna på arbetsplatsen	Från din lokala fackliga organisation
Byggnads	86,3	88,5
Elektriker	82,8	87,1
Fastighets	77,1	82,1
Målarna	73,6	94,1
Handels	81,8	90,4
Hotell o Rest	67,7	77,8
Kommunal	86,0	91,9
SEKO	83,6	87,7
Transport	69,2	84,6
IF Metall	83,4	86,9
Livs	82,5	92,3
Pappers	83,0	93,3
Skogs o Trä	84,1	87,6
Grafiska	72,1	71,9
Hela LO	82,2	88,7

F8. Hur bedömer du arbetsmiljöarbetet på din arbetsplats?

	Aktiv ledning, aktiva anställda	Passiv ledning, aktiva anställda	Aktiv ledning, passiva anställda	Passiv ledning, passiva anställda
Byggnads	55,1	14,7	8,3	21,8
Elektriker	32,1	20,2	6,0	41,8
Fastighets	37,8	19,4	16,3	26,5
Målarna	43,1	19,4	5,6	31,9
Handels	45,5	11,9	17,1	25,6
Hotell o Rest	44,1	12,9	11,8	31,2
Kommunal	45,6	18,6	15,0	20,8
SEKO	41,4	17,7	18,8	22,1
Transport	33,3	19,1	16,7	31,0
IF Metall	45,7	18,7	15,0	20,6
Livs	35,3	28,2	12,9	23,5
Pappers	50,7	30,1	8,2	11,0
Skogs o Trä	37,5	22,5	16,3	23,8
Grafiska	32,5	20,5	10,8	36,1
Hela LO	44,4	18,1	14,7	22,9

F9. Har det stora flertalet medlemmar i regel möjlighet att träffa dig under arbetet?

	Ja, det har de	Nej, vi arbetar på olika tider	Nej, vi arbetar på olika ställen	Nej, de (eller jag) kan inte gå ifrån	Vet inte
Byggnads	57,1	0,6	41,0	5,0	2,5
Elektriker	48,5	1,5	49,3	3,7	1,5
Fastighets	70,3	5,9	25,7	3,0	0,0
Målarna	35,6	1,4	63,0	2,7	0,0
Handels	89,4	5,0	4,4	1,1	1,7
Hotell o Rest	69,5	16,8	3,2	6,3	8,4
Kommunal	81,3	9,9	10,6	3,1	1,0
SEKO	71,7	12,5	21,2	2,2	0,0
Transport	57,5	22,1	26,0	8,7	0,0
IF Metall	84,8	11,0	5,1	1,1	0,8
Livs	80,2	15,1	4,7	7,0	0,0
Pappers	72,0	21,3	5,3	4,0	1,3
Skogs o Trä	81,1	11,0	7,9	3,7	1,2
Grafiska	84,5	9,5	3,6	3,6	1,2
Hela LO	77,8	10,0	13,0	3,0	1,2

F10. Försvåras möjligheterna till kontakt med dem du är skyddsombud för genom att en del...¹

	... har deltidsarbete?			... tillfälliga anställningar?			... personal är inhyrd?		
	Ja	Nej	Ej aktuellt	Ja	Nej	Ej aktuellt	Ja	Nej	Ej aktuellt
Byggnads	0,0	46,6	53,4	10,4	47,9	41,7	17,4	43,8	38,9
Elektriker	0,8	44,0	55,2	1,5	45,5	53,0	3,0	51,5	45,5
Fastighets	10,4	61,5	28,1	12,1	59,0	28,9	6,0	50,0	44,1
Målarna	0,0	52,2	47,8	4,6	43,9	51,5	1,5	43,9	54,6
Handels	20,2	64,3	15,5	17,1	67,1	15,8	7,3	41,3	51,3
Hotell o Rest	34,2	53,7	12,2	41,3	44,0	14,7	15,5	42,3	42,3
Kommunal	27,4	54,3	18,3	18,4	56,0	25,6	2,9	38,8	58,4
SEKO	5,8	62,1	32,2	7,1	60,6	32,4	3,6	55,4	41,1
Transport	25,8	55,0	19,2	19,5	54,9	25,7	15,0	39,8	45,1
IF Metall	7,4	59,7	32,9	7,8	58,6	33,7	11,9	50,8	37,2
Livs	18,2	59,7	22,1	14,3	64,9	20,8	14,5	47,4	38,2
Pappers	5,7	65,7	28,6	9,1	66,7	24,2	10,5	50,8	38,8
Skogs o Trä	6,6	58,6	34,9	5,5	54,5	40,0	6,9	46,5	46,5
Grafiska	16,3	58,8	25,0	9,3	61,3	29,3	4,0	53,3	42,7
Hela LO	16,0	57,2	26,8	13,5	57,3	29,2	8,1	45,3	46,7

1) Observera att svaren ja + nej + ej aktuellt = 100%, dvs tabellen är inte omräknad till där det förekommer deltid, tillfälliga respektive inhyrda.

F11. Hur många gånger per år kallar din fackliga organisation dig till träffar för att gå igenom aktuella arbetsmiljöfrågor?

	Aldrig	1 gång	2-4 gånger	5 gånger eller fler
Byggnads	10,9	29,5	57,7	1,9
Elektriker	10,4	48,2	38,5	3,0
Fastighets	34,3	41,4	23,2	1,0
Målarna	11,1	41,7	47,2	0,0
Handels	24,4	34,3	34,3	7,0
Hotell o Rest	29,4	33,7	32,6	4,4
Kommunal	16,0	29,1	47,3	7,6
SEKO	18,5	18,5	48,9	14,1
Transport	32,5	29,4	34,1	4,0
IF Metall	18,2	25,8	37,7	18,4
Livs	13,1	32,1	45,2	9,5
Pappers	6,9	8,2	54,8	30,1
Skogs o Trä	25,0	36,5	35,3	3,2
Grafiska	37,4	28,9	30,1	3,6
Hela LO	18,9	28,7	42,4	9,9

F12. Samarbetar du med representanter för annat fackförbund i ditt uppdrag som skyddsombud?

	Ja, med andra LO-förbund på min arbetsplats	Ja, med fackförbund i TCO eller SACO på min arbetsplats	Nej, det finns inget fungerande tvärfackligt samarbete	Nej, och det behövs inget tvärfackligt samarbete	Vet inte
Byggnads	23,0	3,7	41,0	34,2	1,9
Elektriker	20,6	11,0	51,5	22,1	2,2
Fastighets	18,8	8,9	49,5	23,8	5,0
Målarna	16,4	2,7	64,4	17,8	0,0
Handels	8,9	6,7	42,2	43,3	7,3
Hotell o Rest	15,8	6,3	51,6	28,4	6,3
Kommunal	20,7	28,1	37,0	15,6	1,9
SEKO	19,6	29,9	33,2	21,7	3,8
Transport	9,5	11,0	53,5	27,6	1,6
IF Metall	9,9	18,3	43,6	27,6	2,6
Livs	4,7	18,6	39,5	36,1	2,3
Pappers	16,0	28,0	32,0	20,0	1,4
Skogs o Trä	9,8	6,7	43,9	39,6	1,8
Grafiska	10,7	9,5	53,6	27,4	3,6
Hela LO	15,4	18,8	41,3	25,6	2,9

F13. Känner du att din arbetsgivare stöder eller motarbetar dig i arbetsmiljöarbetet?

	Stöder	Varken eller	Motarbetar	Vet inte
Byggnads	57,2	39,0	1,9	1,9
Elektriker	45,2	44,4	8,2	2,2
Fastighets	58,0	30,0	7,0	5,0
Målarna	45,8	48,6	5,6	0,0
Handels	52,3	34,3	6,2	7,3
Hotell o Rest	47,4	34,7	11,6	6,3
Kommunal	62,9	32,5	2,7	1,9
SEKO	57,1	32,6	6,5	3,8
Transport	48,8	39,4	10,2	1,6
IF Metall	54,9	36,6	6,0	2,6
Livs	48,8	40,7	8,1	2,3
Pappers	52,1	39,7	6,9	1,4
Skogs o Trä	47,2	48,5	2,5	1,8
Grafiska	38,1	52,4	6,0	3,6
Hela LO	56,2	35,8	5,1	2,9

F14. Andelen skyddsombud som önskar få utbildning inom olika områden.

	Byggnads	Elektro	Fastighets	Målarna	Handels	HRF	Kommunal	SEKO	Transport	IF Metall	Livs	Pappers	Skogs o Trä	Grafiska	LO, SO
Grudkurs i bättre arbetsmiljö	53,5	68,7	47,1	57,1	49,6	64,2	60,6	52,1	52,0	47,9	60,0	33,3	53,4	56,7	54,4
Allmän facklig utbildning	45,2	42,6	44,3	53,2	52,9	51,5	50,7	35,9	54,8	42,8	49,2	33,3	45,8	51,7	47,1
Funktionsutbildning för RSO	29,6	37,4	44,4	51,2	44,7	47,2	42,3	29,7	29,0	33,7	38,5	30,0	48,3	35,3	38,1
Branschanpassad utbildning i arbetsmiljö	68,6	74,2	66,1	73,5	73,6	80,0	77,2	64,3	62,0	63,2	76,4	60,0	73,6	69,6	70,8
Belastningsergonomi (tungt arbete, ensidigt arbete)	74,9	70,2	55,7	71,4	62,9	76,9	70,2	67,6	68,9	71,0	80,4	60,5	70,5	72,7	69,9
Psykosocial arbetsmiljö (psykisk press, stress, stöd av chefer/arbetskamrater, mobbning)	68,4	77,4	60,0	77,6	79,0	81,5	81,0	73,2	72,6	74,8	80,3	80,5	68,8	67,2	76,6
Arbetsorganisation (det goda arbetet), bemanning, möjlighet att lära, inflytande osv)	60,6	68,8	69,0	72,9	66,4	75,0	78,6	69,1	67,1	65,1	73,7	74,4	65,3	63,0	70,6
Arbetsanpassning och rehabilitering	71,8	64,1	63,8	85,4	73,2	75,4	79,7	69,3	66,2	68,1	81,4	63,2	67,7	63,6	73,2
Hot, våld, sexuella trakasserier	44,2	40,2	52,5	52,1	64,9	69,4	70,3	53,2	69,0	53,0	61,0	44,7	48,4	42,6	60,2
Jämställdhet och diskriminering	41,1	40,2	47,5	45,8	64,3	63,8	70,1	58,2	57,1	55,9	65,5	47,4	53,2	52,8	60,5
Kris- och konflikthantering	60,0	63,4	61,7	66,7	75,0	80,0	85,3	73,2	71,8	67,7	78,3	65,0	69,1	63,0	74,7
Kemiska hälsorisker	72,5	59,0	58,3	73,5	36,9	59,7	51,8	46,8	54,3	61,1	76,3	72,5	63,2	61,8	55,9
Buller, vibrationer, belysning eller ventilation	74,3	77,1	57,6	63,3	57,7	72,1	65,2	73,5	52,9	71,0	72,4	59,0	75,3	71,9	67,6
Missbruk av alkohol och narkotika	54,6	58,5	62,1	54,2	57,5	65,0	73,2	60,5	69,6	58,7	66,7	55,0	59,0	54,4	63,9

F15. Hur mycket utbildning i arbetsmiljö har du fått under de senaste 12 månaderna?

	Ingen alls	Högst 1 dag	2-5 dagar	6-10 dagar	Mer än 10 dagar
Byggnads	30,2	34,6	29,6	4,4	1,3
Elektriker	50,0	25,0	23,5	1,5	0,0
Fastighets	49,5	16,2	29,3	3,0	2,0
Målarna	36,1	41,7	20,8	1,4	0,0
Handels	47,2	20,8	28,1	2,3	1,7
Hotell o Rest	50,5	19,0	23,2	6,3	1,1
Kommunal	27,2	27,7	38,4	4,6	2,2
SEKO	31,5	25,4	33,2	8,3	1,7
Transport	42,5	19,7	27,6	9,5	0,8
IF Metall	44,8	20,3	27,9	4,7	2,3
Livs	35,3	23,5	34,1	5,9	1,2
Pappers	31,1	24,3	27,0	6,8	10,8
Skogs o Trä	51,2	21,6	24,1	3,1	0,0
Grafiska	57,3	15,9	22,0	2,4	2,4
Hela LO	37,6	24,3	31,4	4,8	1,9

F16. Har du en utbildningsplan som rör arbetsmiljöfrågor eller ditt uppdrag som skyddsombud?

	Ja, och den följs	Ja, men den följs inte	Nej
Byggnad	30,4	3,8	65,8
Elektriker	10,3	5,9	83,8
Fastighets	17,4	5,1	77,6
Målarna	19,7	1,4	78,9
Handels	21,4	5,1	73,6
Hotell o Rest	21,1	7,4	71,6
Kommunal	27,0	5,4	67,7
SEKO	19,4	5,0	75,6
Transport	25,2	4,7	70,1
IF Metall	20,2	4,7	75,1
Livs	14,5	10,8	74,7
Pappers	33,8	8,5	57,8
Skogs o Trä	18,0	5,0	77,0
Grafiska	13,3	3,6	83,1
Hela LO	22,9	5,2	71,9

F17. Har din närmaste chef genomgått någon form av arbetsmiljöutbildning?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	44,0	11,3	44,7
Elektriker	36,0	15,4	48,5
Fastighets	45,0	12,0	43,0
Målarna	34,7	11,1	54,2
Handels	36,0	15,7	48,3
Hotell o Rest	25,3	25,3	49,5
Kommunal	52,7	8,3	39,1
SEKO	59,8	5,4	34,8
Transport	48,4	11,9	39,7
IF Metall	36,8	15,0	48,2
Livs	24,7	25,9	49,4
Pappers	54,1	16,2	29,7
Skogs o Trä	35,2	18,5	46,3
Grafiska	22,9	34,9	42,2
Hela LO	44,0	12,7	43,3

F18. Har du deltagit i utbildning i arbetsmiljö tillsammans med någon från arbetsledningen på din arbetsplats?

	Nej, och det behövs inte heller	Nej, men det skulle behövas	Ja, det var övervägande bra	Ja, det var övervägande dåligt	Ja, det var varken bra eller dåligt
Byggnads	10,8	63,1	21,7	0,0	4,5
Elektriker	12,6	57,8	23,7	0,7	5,2
Fastighets	12,2	55,1	20,4	5,1	7,1
Målarna	11,3	71,8	14,1	0,0	2,8
Handels	19,0	60,3	12,9	0,6	7,3
Hotell o Rest	12,8	71,3	9,6	1,1	5,3
Kommunal	8,1	46,1	34,8	2,2	8,8
SEKO	9,4	50,3	27,1	2,2	11,1
Transport	8,7	57,1	23,8	0,8	9,5
IF Metall	11,6	59,7	19,3	0,9	8,6
Livs	8,3	66,7	11,9	1,2	11,9
Pappers	4,1	42,5	32,9	2,7	17,8
Skogs o Trä	18,1	55,6	16,9	0,6	8,8
Grafiska	16,9	60,2	13,3	0,0	9,6
Hela LO	11,0	55,1	24,1	1,4	8,5

F19. Har du senaste tre åren gjort framställan till arbetsgivaren enligt 6 kapitlet, paragraf 6a i arbetsmiljölagen?

	Ja	Nej, kände inte stöd	Nej, har inte behövts	Vet inte vad det är
Byggnads	19,0	4,6	64,1	12,4
Elektriker	20,2	4,5	59,7	15,7
Fastighets	17,7	7,3	67,7	7,3
Målarna	20,0	2,9	62,9	14,3
Handels	21,5	6,4	53,5	18,6
Hotell o Rest	25,0	9,8	50,0	15,2
Kommunal	36,9	4,2	51,6	7,2
SEKO	31,3	1,7	55,5	11,5
Transport	38,5	5,7	49,2	6,6
IF Metall	23,2	4,6	61,8	10,4
Livs	27,4	9,5	56,0	7,1
Pappers	26,4	4,2	62,5	6,9
Skogs o Trä	26,8	6,4	55,4	11,5
Grafiska	30,0	3,8	52,5	13,8
Hela LO	28,5	4,8	56,2	10,4

Till de som svarade Ja på fråga F19.

F20. Gav arbetsgivaren en skriftlig bekräftelse på att han mottagit begäran?

F21. Gav arbetsgivaren snabbt ett besked om åtgärd till dig?

F22. Om du inte fick ett sådant besked, kontaktade du Arbetsmiljöverket?

	F20		F21		F22		
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja, AV stödde	Ja, AV avslog	Nej
Byggnads	27,6	72,4	82,8	17,2	20,0	0,0	80,0
Elektriker	42,3	57,7	73,1	26,9	28,6	0,0	71,4
Fastighets	64,7	35,3	68,8	31,3	25,0	0,0	75,0
Målarna	35,7	64,3	85,7	14,3	50,0	0,0	50,0
Handels	36,1	63,9	77,1	22,9	25,0	0,0	75,0
Hotell o Rest	63,6	36,4	57,1	42,9	22,2	11,1	66,7
Kommunal	71,7	28,3	78,1	21,9	53,3	10,0	36,7
SEKO	57,1	42,9	61,4	38,6	55,0	15,0	30,0
Transport	53,2	46,8	68,1	31,9	28,6	0,0	71,4
IF Metall	53,4	46,6	77,2	22,8	22,7	9,1	68,2
Livs	68,2	31,8	66,7	33,3	66,7	0,0	33,3
Pappers	57,9	42,1	68,4	31,6	33,3	0,0	66,7
Skogs o Trä	47,5	52,5	75,0	25,0	10,0	0,0	90,0
Grafiska	30,4	69,6	63,6	36,4	12,5	0,0	87,5
Hela LO	58,8	41,2	74,6	25,5	39,4	7,7	52,9

F23. Om det inträffar en arbetsplatsolycka, görs då en arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan?

	Ja	Ibland	Nej	Ingen olycka har skett	Vet inte
Byggnads	67,5	2,6	1,3	14,0	14,7
Elektriker	70,6	6,6	0,0	13,2	9,6
Fastighets	74,0	8,0	0,0	11,0	7,0
Målarna	67,6	2,8	1,4	21,1	7,0
Handels	68,0	6,2	1,7	17,4	6,7
Hotell o Rest	64,9	10,6	5,3	11,7	7,5
Kommunal	79,9	7,8	0,5	8,7	3,2
SEKO	81,9	5,5	0,0	7,1	5,5
Transport	75,4	11,1	0,8	7,1	5,6
IF Metall	82,1	4,2	0,8	7,2	5,7
Livs	82,4	8,2	1,2	3,5	4,7
Pappers	89,2	2,7	0,0	0,0	8,1
Skogs o Trä	80,8	5,6	0,6	3,7	9,3
Grafiska	73,2	4,9	2,4	11,0	8,5
Hela LO	77,7	6,2	0,9	9,3	5,9

F24. Om det inträffar ett olyckstillbud på arbetsplatsen, skrivs då en tillbudsrapport?

	Ja	Ibland	Nej	Inget olycks- tillbud har skett	Vet inte
Byggnads	57,0	20,3	7,6	9,5	5,7
Elektriker	47,8	29,4	10,3	6,6	5,9
Fastighets	51,0	31,0	6,0	5,0	7,0
Målarna	44,4	15,3	16,7	12,5	11,1
Handels	60,3	15,6	5,6	11,2	7,3
Hotell o Rest	50,0	24,5	11,7	6,4	7,5
Kommunal	67,7	24,8	4,4	1,9	1,2
SEKO	60,3	32,1	2,2	3,8	1,6
Transport	59,8	27,6	6,3	2,4	3,9
IF Metall	68,1	22,4	3,2	4,2	2,1
Livs	63,5	27,1	5,9	1,2	2,4
Pappers	81,1	18,9	0,0	0,0	0,0
Skogs o Trä	63,0	21,6	8,0	1,9	5,6
Grafiska	62,2	12,2	12,2	7,3	6,1
Hela LO	63,9	23,6	5,0	4,5	3,2

F25. Finns arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter tillgängliga så att alla enkelt kan få ta del av dem?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	68,1	20,6	11,3
Elektriker	61,8	23,5	14,7
Fastighets	68,4	21,4	10,2
Målarna	48,0	37,0	15,1
Handels	65,0	18,1	17,0
Hotell o Rest	47,9	33,0	19,2
Kommunal	73,9	17,4	8,7
SEKO	74,7	15,4	9,9
Transport	64,3	27,8	7,9
IF Metall	74,0	15,2	10,8
Livs	71,8	23,5	4,7
Pappers	80,8	9,6	9,6
Skogs o Trä	70,3	17,1	12,7
Grafiska	62,7	22,9	14,5
Hela LO	70,8	18,4	10,8

F26. Finns för din arbetsplats ett lokalt arbetsmiljö-/samverkansavtal?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	60,6	10,0	29,4
Elektriker	47,1	14,0	39,0
Fastighets	56,1	18,4	25,5
Målarna	46,6	9,6	43,8
Handels	46,9	6,8	46,3
Hotell o Rest	36,2	12,8	51,1
Kommunal	74,0	13,1	12,9
SEKO	80,1	7,7	12,2
Transport	47,6	11,9	40,5
IF Metall	57,3	12,4	30,3
Livs	52,4	10,7	36,9
Pappers	81,7	11,3	7,0
Skogs o Trä	47,8	15,1	37,1
Grafiska	43,4	14,5	42,2
Hela LO	62,0	11,7	26,3

F27. Om ni har arbetsmiljö-/samverkansavtal på din arbetsplats, vad omfattar det?

	Policy och rutiner för arbetsmiljö- arbetet	Utbildning i arbetsmiljö	Företags- hälsovård	Rehabilitering	Vet inte
Byggnads	50,9	8,7	34,2	15,5	27,3
Elektriker	44,9	19,1	49,3	28,7	30,9
Fastighets	52,5	20,8	38,6	27,7	25,7
Målarna	35,6	9,6	43,8	11,0	34,3
Handels	42,2	14,4	41,7	30,0	33,3
Hotell o Rest	27,4	10,5	28,4	20,0	43,2
Kommunal	60,3	21,2	36,1	33,9	18,0
SEKO	66,9	25,5	42,4	38,0	19,0
Transport	44,9	12,6	35,4	19,7	32,3
IF Metall	50,7	18,5	39,8	27,6	28,4
Livs	39,5	15,1	31,4	29,1	31,4
Pappers	65,3	38,7	60,0	56,0	16,0
Skogs o Trä	41,5	9,8	39,6	23,2	26,8
Grafiska	35,7	6,0	38,1	17,9	35,7
Hela LO	52,5	18,1	38,3	29,3	25,4

F28. Har ni på er arbetsplats avtal om vilken bemanning arbetsuppgifterna ska ha?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	20,9	50,6	28,5
Elektriker	12,0	56,4	31,6
Fastighets	35,1	38,3	26,6
Målarna	21,4	44,3	34,3
Handels	33,9	34,5	31,6
Hotell o Rest	19,8	39,6	40,7
Kommunal	29,9	43,5	26,7
SEKO	36,1	36,1	27,8
Transport	28,6	39,7	31,8
IF Metall	33,3	36,6	30,1
Livs	37,0	30,9	32,1
Pappers	68,1	12,5	19,4
Skogs o Trä	25,0	49,4	25,6
Grafiska	33,7	45,8	20,5
Hela LO	31,0	40,2	28,9

F29. Skulle du på er arbetsplats ha nytta av ett arbetsmiljö-/samverkansavtal?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	47,7	12,6	39,7
Elektriker	45,0	6,2	48,8
Fastighets	65,6	6,7	27,8
Målarna	57,8	7,0	35,2
Handels	46,1	10,8	43,1
Hotell o Rest	55,4	2,2	42,4
Kommunal	73,6	4,4	22,1
SEKO	66,7	5,1	28,2
Transport	57,9	3,3	38,8
IF Metall	54,4	4,6	41,0
Livs	69,2	1,3	29,5
Pappers	87,5	1,6	10,9
Skogs o Trä	52,0	7,8	40,3
Grafiska	47,6	3,7	48,8
Hela LO	60,8	5,7	33,6

F30. Finns skyddskommitté eller motsvarande organ som behandlar arbetsmiljöfrågor i företaget/verksamheten?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	48,4	42,7	8,9
Elektriker	48,2	43,0	8,9
Fastighets	57,9	30,5	11,6
Målarna	31,9	58,3	9,7
Handels	48,0	35,7	16,4
Hotell o Rest	40,0	48,9	11,1
Kommunal	76,7	10,2	13,2
SEKO	84,8	7,1	8,2
Transport	63,5	29,4	7,1
IF Metall	78,5	16,7	4,7
Livs	72,6	23,8	3,6
Pappers	97,3	2,7	0,0
Skogs o Trä	58,6	36,3	5,1
Grafiska	54,3	42,0	3,7
Hela LO	69,6	20,9	9,4

F31. Får facket i skyddskommittén tillgång till de beslutsunderlag som behövs i form av utredningar och fortlöpande information om förändringar i företaget?

F32. Behandlas frågor om arbetsmiljöutbildning?

F33. Behandlas hur arbetsanpassning och rehabilitering är organiserat på din arbetsplats?

	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	46,0	28,4	25,7	51,4	13,5	35,1	38,9	19,4	41,7
Elektriker	47,7	33,9	18,5	69,2	15,4	15,4	53,9	20,0	26,2
Fastighets	66,7	16,7	16,7	66,7	13,0	20,4	62,3	17,0	20,8
Målarna	69,6	17,4	13,0	52,2	26,1	21,7	42,9	28,6	28,6
Handels	67,5	15,0	17,5	52,5	22,5	25,0	57,1	19,5	23,4
Hotell o Rest	69,4	16,7	13,9	61,1	11,1	27,8	55,9	14,7	29,4
Kommunal	61,5	22,7	15,8	57,1	15,5	27,4	51,9	22,3	25,8
SEKO	60,7	17,4	21,9	55,1	16,7	28,2	54,9	15,7	29,4
Transport	46,3	32,5	21,3	47,5	22,5	30,0	48,7	28,2	23,1
IF Metall	66,2	20,6	13,2	55,9	20,4	23,7	60,3	14,9	24,8
Livs	56,7	28,3	15,0	63,3	16,7	20,0	61,0	18,6	20,3
Pappers	52,9	23,5	23,5	58,0	10,1	31,9	58,2	11,9	29,9
Skogs o Trä	68,5	18,5	13,0	65,9	22,0	12,1	64,8	15,9	19,3
Grafiska	60,5	32,6	7,0	69,8	25,6	4,7	58,1	27,9	14,0
Hela LO	61,8	21,8	16,5	56,5	17,7	25,8	55,1	18,9	26,0

F34. Om ni inte har skyddskommitté eller motsvarande, förekommer ändå återkommande samtal om arbetsmiljö mellan ledning och skyddsombud?

	Ja, regelbundet	Ja, men inte regelbundet	Nej
Byggnads	14,1	53,9	32,1
Elektriker	9,2	52,3	38,5
Fastighets	10,0	55,0	35,0
Målarna	12,0	58,0	30,0
Handels	24,7	44,9	30,3
Hotell o Rest	17,0	45,3	37,7
Kommunal	29,7	47,3	23,1
SEKO	18,5	55,6	25,9
Transport	26,7	48,9	24,4
IF Metall	22,1	52,6	25,3
Livs	22,7	36,4	40,9
Pappers	50,0	50,0	0,0
Skogs o Trä	15,4	66,2	18,5
Grafiska	15,8	47,4	36,8
Hela LO	21,9	50,0	28,2

F35. Finns det systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) på arbetsplatsen?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	54,1	21,4	24,5
Elektriker	45,5	34,3	20,2
Fastighets	68,4	21,4	10,2
Målarna	40,9	45,1	14,1
Handels	61,6	22,6	15,8
Hotell o Rest	54,3	28,7	17,0
Kommunal	70,9	14,8	14,3
SEKO	71,4	11,5	17,0
Transport	55,1	31,5	13,4
IF Metall	71,6	14,7	13,8
Livs	65,1	18,6	16,3
Pappers	87,7	2,7	9,6
Skogs o Trä	64,4	24,4	11,3
Grafiska	53,0	27,7	19,3
Hela LO	66,8	17,9	15,3

F36. Finns en handlingsplan för arbetsmiljön som rör din arbetsplats?

	Ja	Nej, men skulle behövas	Nej, och behövs inte	Vet inte
Byggnads	67,7	12,0	1,9	18,4
Elektriker	45,5	26,1	3,7	24,6
Fastighets	63,9	18,6	10,3	7,2
Målarna	44,4	33,3	4,2	18,1
Handels	55,4	16,6	5,1	22,9
Hotell o Rest	51,6	20,4	4,3	23,7
Kommunal	64,4	16,2	3,0	16,5
SEKO	72,8	12,0	1,6	13,6
Transport	59,5	17,5	2,4	20,6
IF Metall	64,1	16,1	3,2	16,6
Livs	54,7	23,3	2,3	19,8
Pappers	76,1	9,9	0,0	14,1
Skogs o Trä	55,1	20,3	4,4	20,3
Grafiska	49,4	22,9	3,6	24,1
Hela LO	62,8	16,4	3,2	17,6

Om en handlingsplan finns	F37. Har du eller något annat skyddsombud eller facklig företrädare deltagit i utarbetandet av planen?			F38. Anser du att handlingsplanen omfattar de åtgärder som krävs för att förbättra arbetsmiljön?		
	Ja	Nej	Vet inte	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	34,6	45,2	20,2	57,8	12,8	29,4
Elektriker	45,9	34,4	19,7	62,3	11,5	26,2
Fastighets	71,7	21,7	6,7	67,7	11,3	21,0
Målarna	45,2	41,9	12,9	59,4	15,6	25,0
Handels	69,8	16,7		76,0	11,5	12,5
Hotell o Rest	70,2	19,2	10,6	62,5	14,6	22,9
Kommunal	73,3	14,5	12,2	75,3	11,4	13,3
SEKO	64,3	17,1	18,6	65,9	11,4	22,7
Transport	55,4	27,0	17,6	68,9	13,5	17,6
IF Metall	66,7	14,6	18,7	75,7	7,9	16,4
Livs	71,7	10,9	17,4	63,8	12,8	23,4
Pappers	77,4	3,8	18,9	67,3	9,6	23,1
Skogs o Trä	74,7	11,4	13,9	80,0	6,3	13,8
Grafiska	75,0	17,5	7,5	79,0	5,3	15,8
Hela LO	66,4	18,2	15,5	72,0	10,6	17,4

	F39. Är du eller annat skyddsombud eller facklig företrädare med och följer upp vidtagna arbetsmiljöåtgärder?		
	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	50,6	27,2	22,2
Elektriker	53,7	32,1	14,2
Fastighets	70,1	19,6	10,3
Målarna	44,4	37,5	18,1
Handels	73,5	13,6	13,0
Hotell o Rest	59,1	24,7	16,1
Kommunal	82,1	9,2	8,7
SEKO	77,5	10,4	12,1
Transport	71,4	17,5	11,1
IF Metall	80,4	11,4	8,2
Livs	75,6	11,6	12,8
Pappers	74,3	1,4	24,3
Skogs o Trä	76,7	17,0	6,3
Grafiska	73,2	20,7	6,1
Hela LO	75,5	13,5	11,0

F40. Om det förbereds en större förändring på din arbetsplats, medverkar då skyddsombud eller motsvarande i konsekvensbedömningar för arbetsmiljön?

	Ja	Nej, inte i förväg	Inte varit aktuellt
Byggnads	25,0	28,9	46,2
Elektriker	30,4	45,9	23,7
Fastighets	38,5	35,4	26,0
Målarna	16,7	36,1	47,2
Handels	41,6	35,4	23,0
Hotell o Rest	31,2	38,7	30,1
Kommunal	57,4	20,1	22,6
SEKO	57,9	26,4	15,7
Transport	36,8	40,8	22,4
IF Metall	58,9	27,3	13,8
Livs	53,6	36,9	9,5
Pappers	76,4	18,1	5,6
Skogs o Trä	50,6	32,5	16,9
Grafiska	39,0	43,9	17,1
Hela LO	50,9	27,8	21,3

Frågorna 41–45 besvaras enbart av huvudskyddsombud

F41. Hur många skyddsombud som tillhör ditt fackförbund är du huvudskyddsombud för?

	1–5	6–10	11–20	21–30	31 eller fler	Vet inte
Byggnads	63,2	5,3	13,2	5,3	10,5	2,6
Elektriker	86,8	7,9	2,6	0,0	2,6	0,0
Fastighets	63,3	20,0	6,7	3,3	3,3	3,3
Målarna	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Handels	81,0	9,5	4,8	0,0	0,0	4,8
Hotell o Rest	69,2	7,7	0,0	7,7	0,0	15,4
Kommunal	35,2	8,5	7,0	9,2	35,2	4,9
SEKO	38,0	24,0	22,0	6,0	10,0	0,0
Transport	80,6	11,1	5,6	0,0	0,0	2,8
IF Metall	68,2	12,6	8,6	4,0	6,0	0,7
Livs	66,7	11,1	11,1	7,4	3,7	0,0
Pappers	26,5	20,6	17,7	2,9	32,4	0,0
Skogs o Trä	82,6	4,4	8,7	0,0	4,4	0,0
Grafiska	70,0	20,0	10,0	0,0	0,0	0,0
Hela LO	55,1	11,3	8,9	5,5	16,4	2,8

F42. Deltar du i allmänhet på klubbstyrelsens/sektionens sammanträden?

	Ja	Nej
Byggnads	29,7	70,3
Elektriker	68,4	31,6
Fastighets	74,2	25,8
Målarna	50,0	50,0
Handels	62,8	37,2
Hotell o Rest	53,9	46,2
Kommunal	80,3	19,7
SEKO	82,7	17,3
Transport	69,4	30,6
IF Metall	75,0	25,0
Livs	84,6	15,4
Pappers	70,6	29,4
Skogs o Trä	50,0	50,0
Grafiska	70,0	30,0
Hela LO	72,7	27,3

F43. Samlar ni på arbetsplatsen skyddsombuden till träffar för att gå igenom aktuella arbetsmiljöfrågor?

	Nej	Ja, 1 gång per år	Ja, 2-4 gånger per år	Ja, 5 gånger eller fler per år
Byggnads	42,5	32,5	22,5	2,5
Elektriker	60,5	23,7	13,2	2,6
Fastighets	38,7	29,0	22,6	9,7
Målarna	50,0	50,0	0,0	0,0
Handels	54,8	9,5	31,0	4,8
Hotell o Rest	50,0	7,1	28,6	14,3
Kommunal	19,4	18,1	51,4	11,1
SEKO	17,3	19,2	46,2	17,3
Transport	46,0	18,9	29,7	5,4
IF Metall	31,6	15,1	39,5	13,8
Livs	38,5	7,7	42,3	11,5
Pappers	5,9	17,7	47,1	29,4
Skogs o Trä	48,9	17,0	31,9	2,1
Grafiska	36,7	13,3	40,0	10,0
Hela LO	30,2	17,5	41,3	11,1

F44. Medverkar du som huvudskyddsombud vid förhandlingar i arbetsmiljöfrågor på din arbetsplats?

	Ja, deltar aktivt	Ja, är med som bisittare	Ja, men är inte närvarande	Nej, deltar inte alls	Nej, inga förhandlingar om arbetsmiljö
Byggnads	36,6	0,0	4,9	29,3	29,3
Elektriker	31,6	7,9	7,9	23,7	29,0
Fastighets	53,3	6,7	6,7	20,0	13,3
Målarna	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Handels	44,2	16,3	2,3	11,6	25,6
Hotell o Rest	42,9	0,0	0,0	28,6	28,6
Kommunal	82,8	2,8	2,1	3,5	9,0
SEKO	71,2	5,8	7,7	9,6	5,8
Transport	52,8	5,6	5,6	16,7	19,4
IF Metall	57,6	8,0	6,0	8,6	19,9
Livs	48,2	14,8	11,1	7,4	18,5
Pappers	50,0	2,9	11,8	35,3	0,0
Skogs o Trä	38,3	8,5	6,4	19,2	27,7
Grafiska	55,2	3,5	6,9	10,3	24,1
Hela LO	63,4	5,9	4,6	10,1	16,1

F45. Har arbetsledningen på din arbetsplats genomgått någon form av arbetsmiljöutbildning?

	Ja	Nej	Vet inte
Byggnads	58,5	0,0	41,5
Elektriker	51,4	10,8	37,8
Fastighets	67,7	0,0	32,3
Målarna	37,5	0,0	62,5
Handels	48,8	2,3	48,8
Hotell o Rest	78,6	0,0	21,4
Kommunal	68,8	5,6	25,7
SEKO	69,2	7,7	23,1
Transport	61,1	5,6	33,3
IF Metall	57,2	13,8	29,0
Livs	48,2	14,8	37,0
Pappers	70,6	5,9	23,5
Skogs o Trä	47,9	16,7	35,4
Grafiska	51,7	3,5	44,8
Hela LO	61,9	7,6	30,5

Frågorna 46–48 besvaras endast av ensamskyddsombud

F46. Hur ofta kallar fackavdelningen dig som ensamskyddsombud till träffar för att diskutera aktuella arbetsmiljöfrågor?

	Flera gånger per år	En gång per år	Det har hänt	Aldrig
Byggnads	45,0	35,0	7,5	12,5
Elektriker	30,6	41,7	22,2	5,6
Fastighets	5,0	35,0	35,0	25,0
Målarna	42,4	33,3	12,1	12,1
Handels	24,6	21,1	26,3	28,1
Hotell o Rest	6,7	16,7	36,7	40,0
Kommunal	35,0	25,0	25,0	15,0
SEKO	11,1	22,2	22,2	44,4
Transport	16,7	20,0	13,3	50,0
IF Metall	29,2	12,5	23,6	34,7
Livs	14,3	35,7	14,3	35,7
Pappers	-	-	-	-
Skogs o Trä	11,8	31,4	37,3	19,6
Grafiska	12,9	19,4	19,4	48,4
Hela LO	25,6	22,9	23,0	28,6

F47. Om det inträffar en arbetsolycka, informerar du då det regionala skyddsombudet/din fackliga organisation?

	Ingen olycka har skett	Där det skett olycka	
		Ja	Nej
Byggnads	51,2	40,0	60
Elektriker	51,4	47,4	52,9
Fastighets	55,0	66,7	33,3
Målarna	45,5	88,8	11,2
Handels	62,5	71,5	28,5
Hotell o Rest	63,3	54,5	45,6
Kommunal	35,0	84,6	15,4
SEKO	22,2	42,9	57,1
Transport	32,3	66,7	33,3
IF Metall	46,0	65,0	35,0
Livs	35,7	44,5	55,5
Pappers	-	-	-
Skogs o Trä	45,1	71,4	28,6
Grafiska	41,9	61,1	38,9
Hela LO	48,2	64,2	35,8

F48. Medverkar du som är ensamt skyddsombud vid förhandlingar i arbetsmiljöfrågor på din arbetsplats? (procent)

Ja, aktivt	Ja, är bisittare	Ja, men är inte närvarande	Nej, deltar inte alls	Nej, inga förhandlingar om arbetsmiljö
------------	------------------	----------------------------	-----------------------	--

Frågan gick inte att dela upp på förbund därför att grupperna blev för små.

Samverkan för bättre arbetsmiljö

– skyddsombudens arbete och erfarenheter

LO har med hjälp av Statistiska centralbyrån frågat 5000 skyddsombud om bland annat arbetsmiljöproblem, kollektivavtal, systematiskt arbetsmiljöarbete, arbetsmiljölagen och om deras eget arbete som skyddsombud. I svaren finns både positiva och negativa trender och en del överraskningar. Rapporten jämför även med tidigare LO-undersökningar och andra studier av skyddsombud och deras verksamhet.

Den samverkan mellan löntagare, arbetsgivare och myndigheter som växte fram under 1900-talet är den del av demokratin. Rapporten redovisar skyddsombudens möjligheter, att via en jämlik dialog med arbetsgivaren och myndigheter delta i denna samverkan och finna lösningar som alla parter kan leva med.